

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 26. SEPTEMBRA 1974

ŠTEVILKA: 38. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarnja, SZ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: ČP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

6. SEJA SVETA ZK ŽELEZARNE AKTIVNOST KOMUNISTOV SE VIDI V URESNIČEVANJU USTAVE IN KONGRESNIH DOKUMENTOV

Ob dobri udeležbi članov sveta in predstavnikov uprave podjetja, delavskega sveta Železarne in odbora za uresničevanje ustave, je bila v četrtek, 19. septembra, šesta seja sveta ZK Železarne. Sekretar Valentin Erjavšek je v razpravo predlagal analizo samoupravnih odnosov v Železarni in naloge za nadaljnje kvalitativno poglobljanje vsebine delovanja samoupravnih struktur. Uvodni referat, ki ga v celoti objavljamo na 3. in 7. strani, je imel član grupe za razvoj samoupravljanja Joža Varl.

Sekretar Erjavšek je za uvod v razpravo poudaril, da se komunisti v Železarni lotevajo obravnavanih vprašanj v pravem času, ko se čuti že določena stagnacija tako v samoupravnem kot proizvodni sferi. V preteklem obdobju, je nadaljeval, je bila angažiranost komunistov usmerjena predvsem v samoupravno konstituiranje oziroma volitve, medtem, ko je sedaj čas, da se komunisti poglobljeno lotijo vprašanj nadaljnje poglobljanja socialističnih samoupravnih odnosov v TOZD in Železarni. To mora pomeniti tudi

začetek organiziranega in odgovornega uresničevanja določil nove ustave in nalog, ki sta jih pred komuniste postavila sedmi kongres ZKS in deseti kongres ZKJ. Po programu smo s to akcijo že nekoliko zamudili, ker smo bili preveliki optimisti, da bomo to opravili v poletnem času, to je v času dopustov, zato moramo z bolj odgovornim in organiziranim delom zamujeno nadoknaditi, je zaključil uvodno razmišljanje sekretar in pozval navzoče h kritični in tvorni razpravi.

Iz razprave, ki je sledila in ki je v bistvu podprla uvodni referat in odprla še nekatera vprašanja in naloge, ki jih bodo dodatno vključili v sklepe in ugotovitve, povzemamo najpomembnejša razmišljanja.

SDS PREVEČ OBREMENJENE Z RAZPRAVAMI O DOKUMENTIH

NIKO SOK je dejal, da je v referatu nekaj stvari še preveč načelno povedanih in menil, da so bile samoupravne delovne skupine preveč obremenjene z razpravami o obsežnih samoupravnih dokumentih, medtem, ko je bilo manj časa namenjenega drugim, interesno delavcem bližnjim vprašanjem. Razen tega je nadaljeval, so dobili sklepe že zelo določeno formulirane, kar je po njegovem mnenju pasiviziralo

(Nadaljevanje na 2. strani)

PREGLED POŠKODB PRI DELU OD LETA 1946 DO DANES

Na oddelku službe za tehnično varstvo pri delu so v lanskem letu izdelali diagram, ki vsebuje pregled vseh poškodb v Železarni od leta 1946. do danes. Podatke o tem nam je posredoval vodja te službe — Zoran Krejič.

Iz diagrama so razvidni naslednji podatki: smrtne poškodbe, ostale poškodbe skupaj, stalež, odstotek poškodb na stalež, skupni izpad dni zaradi poškodb in povprečni izpad dni na eno poškodbo.

Diagram kaže, da je bilo največ poškodb leta 1948 in sicer 1550 — kar pomeni 25,9 odstotkov vseh zaposlenih. Poškodbe so po tem letu rapidno padle do 1953. leta, nato pa v 1954. letu ponovno porasle na 23 odstotkov zaposlenih. Od takrat naprej število poškodb kontinuirano upada in je bilo v lanskem letu poškodovanih najmanj — 380 delavcev oziroma 6,5 odstotka zaposlenih.

Največ smrtnih poškodb je bilo v letu 1950 — štirinajst in v letu 1952 — enajst, nato pa se je število gibalo od dveh do šest poškodb na leto. Le v letu 1971 ni bilo nobene smrtne poškodbe. Lani smo imeli eno nesrečo, ki je terjala življenje in to je bila stota smrtna poškodba od 1946. leta do danes.

Skupni izpad delovnih dni zaradi poškodb je bil najvišji v letih 1950—1952 (leta 1952 kar 25.000 delovnih dni), od leta 1952 naglo pada do leta 1957, ko je bilo izgubljenih 14.000 delovnih dni, nato spet narašča do leta 1961, do takrat pa hitro upada in doseže v letu 1973 najnižje število — 7.600 delovnih dni.

Povprečni izpad dni na poškodovanca pa se je gibal v letih 1950—1953 od 15—21 dni, nato je padel do leta 1959, ko je bil samo 12 dni, od takrat pa spet narašča in se v zadnjih letih giblje od 19—23 dni. Lani je bil povprečni izpad dni na poškodovanca 20 dni.

V prvih letih po vojni je bilo po mnenju vodje oddelka službe za tehnično varstvo pri delu poškodb več, ker je bil osnovni cilj v Železarni — čimvišja proizvodnja. Poznali smo udarniško delo, skrb za varnost pri delu pa je ostajala v ozadju. Delo je bilo slabše organizirano, tehnologija pa zastarela. Za upadanje števila poškodb pri delu sta bistvena dva vzroka.

Stalno izobraževanje neposrednih delavcev na delovnih mestih kot tudi neposrednih vodij dela in drugih organizatorjev (tečajji, seminarji, preverjanje znanja) in to, da je na področju tehnologije v Železarni prišlo v zadnjih letih do precejšnjih sprememb. Precej tehnološko zastarelih obratov in oddelkov smo

praktično odpravili, prav tako pa tudi zastarele stroje posameznih obratov in jih zamenjali s tehnično sodobnejšo opremo, pri kateri ima delavec vedno manj fizičnega poseganja.

Kljub temu, da število poškodb v Železarni iz leta v leto upada, pa je povprečni izpad bolovalnih dni na eno poškodbo sorazmerno visok, ker je v Železarni nekaj hujših poškodb, pri katerih zdravljenje traja več mesecev, tudi leto in več.

V vseh letih, tudi letos, je bilo običajno največ poškodb pri delu v juliju in avgustu, ker je veliko delavcev na dopustu, radi pa bi dosegli enako proizvodnjo z okrnjenimi posadami. Poleg tega pa so v teh dveh mesecih izredno težki pogoji za delo zaradi vročine in delavci pogosto niso v stanju, da bi bili dovolj zbrani pri delu.

Izkušnje kažejo, da je največ poškodb pri delu — sploh pa smrtnih in hujših, kadar pride do neke večje vremenske spremembe. Največ jih je pri nizkem zračnem tlaku.

Pri poškodbah sta skoraj vedno združena tehnični in osebni faktor. Se vedno so pomanjkljivosti na delovnih pripravah in napravah ali slaba organizacija dela, poleg tega pa delavci podcenjujejo nevarnosti pri delu. To se zgodi ali pri starejših, ki imajo že daljši delovni staž in so nekako že navajeni na te nevarnosti ali pri mlajših delavcih, ki se niso dovolj usposobljeni oziroma seznanjeni z vsemi možnimi nevarnostmi pri samem delu. So pa tudi primeri, ko delavci ne spoštujejo tako imenovane varnostne discipline in ne upoštevajo točno predpisane in določene tehnološke varnostne predpise.

Ce primerjamo tehnologijo v naši železarni s tehnologijo v drugih železarnah, kjer je v večini sodobnejša, bi lahko pričakovali, da bo pri nas več poškodb pri delu kot pri njih. Vendar pa imamo za zadnji dve leti v okviru Združenja jugoslovanskih železarn najboljše pokazatelje, čeprav smo bili pred petimi, šestimi leti v tem pogledu skoraj na zadnjem mestu.

Po znanih podatkih smo tudi med evropskimi železarnami med tistimi, ki imajo najmanj poškodb pri delu. Najbrž ne smemo pričakovati, da bo to število poškodb pri delu še naprej upadalo, truditi pa se moramo, da vsaj ne bo naraščalo.

AKTIV DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ TOZD VALJARNE

V ponedeljek, dne 23. septembra, je bil v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku, aktiv družbenopolitičnih organizacij TOZD Valjarne. Na aktivu so govorili o izpolnjevanju protinflacijskega programa in o nalogah ter sprejeli ustrezne zaključke. Sestanku aktivna so prisostvovali poleg sekretarja OO ZK TOZD Valjarne Zdravka Črva, predsednika OOS Mihe Hostnika, obratovodij in vodij oddelkov ter nekaterih članov ZK, še sekretar sveta

ZK Železarne Valentin Erjavšek in direktor TOZD Valjarne Avgust Karba.

Uvodoma je tov. Hostnik povedal, da je bilo pri pregledu poročila o polletnem poslovanju TOZD Valjarne oziroma Železarne ugotovljeno, da ni bilo doseženih rezultatov kot jih predvideva plan proizvodnje. Zato so bili v mesecu juliju sprejeti v Železarni in v vseh TOZD protinflacijski programi, ki se v TOZD Valjarne, po podatkih, ki jih je aktivu posredoval direktor TOZD Karba, v celoti ne izpolnjujejo.

Sekretar OO ZK TOZD Valjarne Zdravko Črv je zbranim pojasnil sklepe 5. konference OO ZK, ki obvezujejo vse člane kolektiva TOZD Valjarne, da vsak po svojih močeh prispeva k zbolšanju delovne in tehnološke discipline. Le na podlagi tega bo v zvezi s planskimi nalogami vsak obrat lahko dosledno izpolnjeval protinflacijski program.

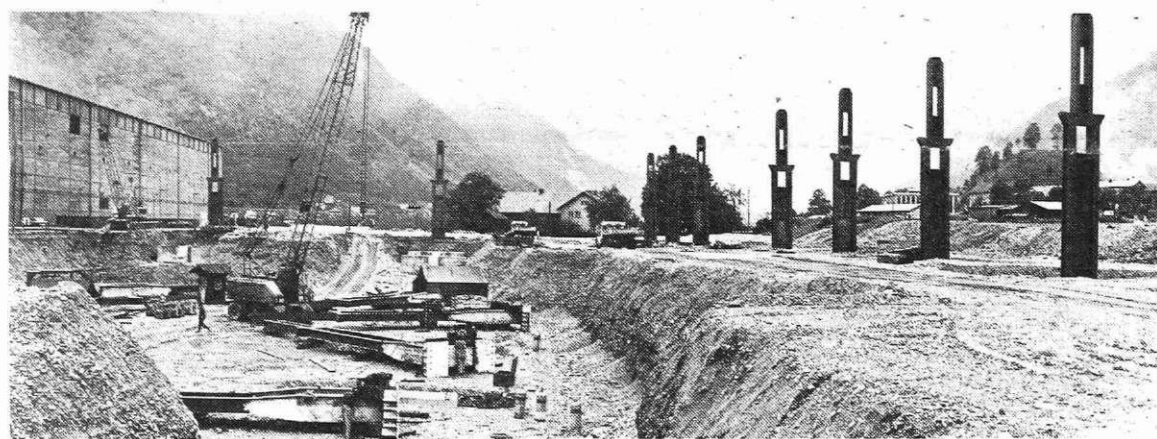
Ob zaključku aktivna so sprejeli naslednje sklepe: — Vsi obratovodje naj uredijo v svojih obratih delovno in tehnološko disciplino.

— O sklepih 5. konference OO ZK TOZD Valjarne naj razpravljajo vse družbenopolitične organizacije in samoupravni organi TOZD Valjarne.

— Odbor delavske kontrole pri DS TOZD Valjarne mora kontrolirati izvrševanje sklepov samoupravnih organov in uresničevanje samoupravnih aktov in pravilnikov.

Direktorja TOZD Valjarne Avgusta Karbo so zadolžili, da prenese probleme TOZD Valjarne v zvezi s pomanjkanjem vločka na poslovni kolegij pri glavnem direktorju.

Delegacija DS TOZD Valjarne pri DS Železarne Jesenice je zadolžena, da posreduje probleme v zvezi s pomanjkanjem vločka za obrate TOZD Valjarne na seji DS Železarne. HZ

Zadnje dni na gradbišču nove hladne valjarne

S TEHNIČNO IZBOLJŠAVO USTVARJEN LETNI PRIHRANEK 51.000 DINARJEV

Na letošnji četrti seji, ki jo je predsednik Ludvik Pagon sklical dne 17. septembra, so člani komisije za raziskave, izume in racionalizacije pri DS TOZD Valjarne ob asistenci Viktorja Rakovca, obravnavali tehnično izboljšavo štev. 2152, ki se nanaša na novo tehnološko odstranjevanje nalivkov na manipulatorju bluminga.

Le-to so izredno domiselno izvedli Zvonko Ažman, Janko Šilar in Martin Skulj iz strojnih delavnic Jesenice, s povsem novo tehnologijo odstranjevanja nalivkov v mrzlem stanju na vrtnem stroju v domaćih strojnih delavnicah. Preje so morali nalivke dveh osem metrov dolgih manipulatorjev pošiljati v Metalno Maribor, ker pri nas nimamo tako velikih žarilnih peči. Z

novo metodo so povsem odpadli manipulativni stroški s prevozom odlivka v Maribor in potovanje treh avtogenskih rezalcev v Metalno.

Cisti letni prihranek samo pri dveh manipulatorjih znaša preko 51.298,00 din, nova metoda pa se lahko uporablja tudi pri odstranjevanju nalivkov pri drugih večjih strojnih delih. Člani komisije so bili enotnega mnenja, da avtorji tehnične izboljšave štev. 2152 upravičujejo visoko spodbudno odškodnino za svoj delovni uspeh v višini 4.000,00 din, ki si jo avtorji delijo po udeležbi pri izvedbi.

Na treh letošnjih sejah komisije so pozitivno ocenili enajst v zadnjem času izvedenih in v proizvodnjo uvedenih uspešnih in koristnih izboljšav, avtorjem pa priznali in izplačali enajst spodbudnih odškodnin oziroma nagrad ali akontacij v višini 39.748,00 din.

V nadaljevanju seje so člani komisije poslušali razlago predloga samoupravnega sporazuma za podeljevanje nagrade »novator leta« in predloga za spremembo dosedanjega pravilnika o Pantzovi nagradi. Člani komisije so soglašali s predvidenimi dopolnitvami in spremembami, ker so o njih že razpravljali na sestankih samoupravnih delovnih skupin in jih je sprejel tudi že DS TOZD Valjarni.

Člani komisije so bili tudi seznanjeni z udeležbo naših iznajditeljev na dveh pomembnih razstavah tehničnih dosežkov in sicer na Reki in v Zagrebu.

Z GRADBIŠČA NOVE HLADNE VALJARNE

Pripravljalna dela za hale hladne valjarne, to je površinski izkop, so zaključena. GIP Gradiš je dela opravil v predvidenih rokih.

Za hale hladne valjarne je izdelanih 67 temeljev in v najkrajšem času bodo dokončani še ostali, tako, da bo vse nared za montažo konstrukcije hal.

Trenutno je postavljenih 9 stebrov hal I. faze, ostali stebri pa so v pripravi za montažo — izdelujejo montažne zvre. Montažna dela so v zaostanku približno za dva meseca, zaradi nekaterih težav pri dobavi materiala Železarne izvajalcu Metalni, pa tudi zaradi težav pri izdelavi konstrukcije samega izvajalca. S precejšnjimi naporji pri planiranju in izvajanju nadaljnjih del lahko uspešno, da sedanja zamuda ne bo vplivala na končni rok izgradnje HV.

Na ostalih področjih so glavna dela na projektiranju in instalaciji pomožnih objektov in konstrukcij, na iskanju ponudb za domačo opremo in na sklepanju pogodb za montažo ter instaliranje naprav. Vsa dela potekajo približno po programu in trenutno ni pomembnejših zaostankov.

GENERALNO POPRAVILO PRVE GLOBINSKE PEČI

Po programu tehnične službe te dni poteka generalno popravilo prve globinske peči v valjarni blumingstebel. Dela izvajajo: pogodbeni grupa valjarne Bela pri rušitvi in izkopu, ki je svoje delo opravila v roku, nadalje montažna grupa ključavničarjev, električarjev in RTA TOZD VET, vsa zidarska dela pa bo opravila grupa Vatrostalne.

Omeniti velja, da za pocenitev generalnega popravila uporabljajo tudi prebrano staro opeko, kar se doslej vedno ni dosledno izvajalo.

Glavno popravilo globinske peči bo predvidoma trajalo 10 do 11 dni, kar je odvisno predvsem od delavcev Vatrostalne. Če bo šlo vse po načrtih, bo 29. septembra peč že začela obratovati in po obveznem kurjenju oziroma sušenju, 1. oktobra začela z normalno proizvodnjo.

AKTIVNOST KOMUNISTOV SE VIDI V URESNIČEVANJU USTAVE IN KONGRESNIH DOKUMENTOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

samoupravne delovne skupine. TOZD niti niso dobile še ustrezne materialne osnove, da bi polno zaživele. Govoril je tudi o premajhni zainteresiranosti članov ZK za vsa ta vprašanja in zaključil, da bi morali biti vodje samoupravnih delovnih skupin komunisti, ljudje z visoko razvito zavestjo in odgovornostjo.

SEDANJIM TOZD DATI POLNO ŽIVLJENJE

O ugotovitvah in zaključkih za nadaljnji razvoj samoupravljanja, ki so jih izoblikovali na seji konference osnovne organizacije ZK TOZD Valjarne, je govoril ZDRAVKO CRV. Le-ti se v bistvu pokrivajo z uvodnim referatom in menil, da je vodja samoupravne delovne skupine lahko vsak zavzet, pošten ter odgovoren član kolektiva in te lastnosti mora imeti tudi delovodja. Če le teh nima, potem ga homo morali zamenjati. Kajti, je poudaril, komunisti morajo biti oblikovalci politike znotraj samoupravnih delovnih skupin in v ostalih samoupravnih organih. V zvezi s štirimi ali več TOZD v Železnari je dejal, da podpira tovrstna prizadevanja, vendar meni, da je potrebno sedanji TOZD dati polno življenje, to je dosledno razmejitve sredstev na TOZD. V TOZD Valjarne, je zaključil, podpiramo težnje, da se v Železnari čim preje uredi center za samoupravljanje in obveščanje.

V DELITVENIH ODNOSIH SO SKRITE SPODBUDE ZA DELO IN GOSPODARJENJE

IZTOK FEDERL je soglašal z uvodnim referatom, pri tem pa naglasil premajhno prisotnost vprašanja delitve osebnega dohodka po delu, kot enega pomembnih področij družbeno-ekonomskih odnosov. Ko je razmišljal o tem, da so osebni dohodki v Železnari blizu uravnilovke, da sta osebna ocena in stimulacijski dodatek še preveč pod subjektivnim vplivom, je poudaril, da na področje delitvenih odnosov sploh neradi segamo, čeprav so ravno v tem skrite spodbude za delo in gospodarjenje. Pri razmišljanju o večjem številu TOZD v Železnari, moramo izhajati predvsem iz tega, kako čim bolj delavcem približati uresničevanje njihovih z ustavo določenih neodtujljivih pravic in dolžnosti. Tako pa običajno nekaj ustanovljamo, ne da bi temu novemu dali tudi ustrezno vsebino, je zaključil Federl svoja razmišljanja.

KONKRETNI PROGRAM DELA ODBORA ZA URESNIČEVANJE USTAVE

O delovnem programu odbora za uresničevanje ustave v Železnari, je govoril STANE REV. Odbor je imenoval šest delovnih grup, ki morajo do konca leta pripraviti ustrezne tekste ali dopolnitve samoupravnih aktov. Odbor, je poročal govornik, bo redno spremljal uresničevanje teh nalog in sploh ustreznost vseh samoupravnih dokumentov v sedanjem razvoju.

NA POZITIVNIH DOSEŽKIH GRADITI NAPREJ

Prejšnji sekretar sveta in sedanji predsednik izvršnega sveta občinske skupščine IVO SCAVNICA, je v svojem razmišljanju v razpravi dejal, da mora biti usmerjena nenehna skrb in aktivnost komunistov in vseh progresivnih sil v razvijanje in utrjevanje socialističnih samoupravnih odnosov. Govornik je podprl opredeljena stališča v referatu, pri tem pa poudaril, da moramo ob soočenju s slabostmi in zasnovah za nadaljnji razvoj, opredeliti tudi vse pozitivne dosežke dosejanega samoupravnega razvoja. Ko pa danes razmišljamo o tem, koliko TOZD bomo imeli v Železnari, moramo predvsem izhajati iz tega, kako samoupravo čim bolj približati delavcem. V nadaljevanju je SCAVNICA omenjal nekaj problemov o katerih so govorili na skupni seji izvršnega sveta občinske skupščine in odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železnari. Nekateri primerjalni podatki namreč kažejo, da je v Železnari zaznana stagnacija proizvodnje. Komunisti se bodo morali bolj poglobljati v vprašanja gospodarjenja, ker je s tem tesno povezano vprašanje ugleda samoupravnega socializma.

Govornik je nadaljeval, da so antiinflacijski programi Železnari in posameznih TOZD zelo konkretni in komunisti se morajo nenehno boriti za njihovo uresničitev. Nadalje izgrajevanje in izpopolnjevanje socialističnega samoupravljanja ter dosledno uresničevanje z ustavo opredeljenih družbeno-ekonomskih od-

nosov, je zaključil govornik, je povezano z zaostreno individualno odgovornostjo, vse skupaj pa se mora v končni fazi odraziti v večji proizvodnji, boljši produktivnosti, boljši poslovosti in večji socialni varnosti delavcev.

SPREMLJATI DELO KOMUNISTOV

BRANKO STARE je v svoji razpravi dejal, da je bilo sicer kadrovske sestavi in prisotnosti komunistov v samoupravnih organih posvečeno precej pozornosti, manj pa smo se poglobljali v samo delo in vsebinsko poglobljanje samoupravljanja. Še manj pa smo spremljali in sledili delu komunistov v samoupravnih organih. V nadaljevanju je razmišljal o obsežnosti in odgovornosti dela posameznih odborov pri delavskih svetih TOZD. Tudi on je poudaril, da delo samoupravnih organov v TOZD precej hromi še problem nerazumevanja materialne osnove na TOZD, čuti pa se tudi še prevelik vpliv nekaterih služb in odborov pri delavskem svetu Železnari. Samoupravnim organom bo potrebno še več, bolj popolnih in primerljivih informacij, da s tem odpravimo še večkrat prisoten, tako imenovan samoupravni formalizem, je zaključil govornik.

VEČ O PROIZVODNI PROBLEMATIKI

Oh množici samoupravnih aktov, ki so bili v javni razpravi v zadnjem času, smo premalo poudarjali vprašanja proizvodnje in produktivnosti, je v razpravi menil MIRO IPAVEC. Premalo je konkretnih informacij o posledicah neodgovornega dela, o tem kaj pomeni večji ali manjši izplen in podobno.

NADALJNE POGLABLJANJE SAMOUPRAVLJANJA SE MORA ČUTITI V BOLJŠEM GOSPODARJENJU

V tem času smo v Železnari, je dejal naslednji govornik TOMAŽ ERTL, dosegli neke vrste razmejitve, ki neizprosno zahteva, da naprej poglobljamo in gradimo samoupravo. Rezultati teh prizadevanj pa morajo biti evidenti v večjih proizvodnih rezultatih. Ko govorimo o delitvi dohodka, je menil govornik, premalo poudarjamo in razmišljamo o pogojih in načinu ustvarjanja dohodka. Pred nami so naloge, da si izoblikujemo vrsto sistemov in oblik medsebojnega samoupravnega ponašanja, da bomo lahko naprej poglobljali samoupravo. Doslej smo zgradili solidne samoupravne temelje, da na njih lahko kvalitetno dopolnjujemo doseženo.

Ko je v nadaljevanju govoril o tem, ali bo v Železnari potrebno izoblikovati več manjših TOZD, je dejal, da smo že pri oblikovanju sedanjih štirih poudarjali, da bo potrebno nenehno izgrajevati samoupravni sistem v Železnari oziroma naprej ustvarjati ustavne pogoje delavcem za uresničevanje njihovih neodtujljivih pravic pa tudi odgovornosti. Za izgrajevanje takih odnosov pa bo potrebna vsestranska politična priprava in prizadevanja za večjo motiviranost delavcev v tem procesu. Govornik je menil, da sta referat in razprava dala dovolj solidno osnovo, da odbor za uresničevanje ustave začne intenzivnejše delati. Predlagal je, da se zadolži upravo podjetja, da se konkretno dogovori z omenjenim odborom o razreševanju teh vprašanj.

V nadaljevanju je opozoril na nekatera nasprotja in dileme, ki izhajajo iz referata in razprave. Na eni strani namreč trdimo, da od služb ne dobimo ustreznega gradiva, na drugi strani pa kritiziramo, da dobimo vsiljeno gradivo oziroma stališča. To bo nedvomno delavce v centru za samoupravljanje in informiranje, ki se snuje, postavilo pred dilemo, v kakšni obliki posredovati informacijo navzdol, da ne bo občutka o vsiljenosti ob dejstvu, da bo velikokrat treba množico materiala namenjenega delegatom racionalizirati. Za center, ki ga ta čas oblikujemo v Železnari, nimamo na Slovenskem nobenega vzora, vemo le to, da bo postavljen pred obsežno in odgovorno delo in da bo moral postati služba samoupravljanja, kar pomeni, da se bo njegovo delo oblikovalo od spodaj navzgor, ne pa po nalogih neke službe ali šefa, seveda pa bo moral biti čvrsto naslonjen tudi na družbenopolitične organizacije, je zaključil svoja razmišljanja Tomaž Ertl.

CENTER MORA BITI SLUŽBA SAMOUPRAVLJANJA

V prizadevanjih, ki so prisotna v referatu in razpravi, je menil JOŽA VARL, je pomembna naloga izoblikovati sistem samoupravnega ko-

municiranja v temeljnih organizacijah združenega dela in Železnari kot celoti. Center, ki se postopno že oblikuje in ki naj bi v bistvu pomenil službo samoupravljanja, bo moral izoblikovati ta sistem oziroma sistem toka informacij od skupščinskega sistema do TOZD in obratno, od samoupravnih delovnih skupin, kot oblik dela zbora delavcev navzgor do skupščin. Pri tem bo izredno pomembna sama selekcija gradiva in skrb za ustrezno vsebino informacije, ki mora biti razumljiva in kratka, vendar pa popolna, resnična in primerljiva. V delovno področje centra bo sodilo tudi vprašanje družbeno-ekonomskega in družbenopolitičnega izobraževanja delegatov ter tekoče strokovno spremljanje delovanja samoupravnega sistema v TOZD v Železnari.

Ko pa govorimo o samoupravnem komuniciranju, je nadaljeval, bo potrebno tudi znotraj družbenopolitičnih organizacij zgraditi sistem medsebojnega komuniciranja od zgoraj navzdol in obratno. Sicer bomo še naprej imeli opravka s kritiko, da se vse preveč razpravlja in odloča v vodstvenih strukturah, je zaključil svoja razmišljanja.

KONKRETNI PROGRAMI IN KONKRETNA ODGOVORNOST

VALENTIN ERJAVEK je menil, da bi ob primerjavi s sklepi obeh kongresov, morali ugotovljati kako se v tem procesu komunisti obnašajo oziroma kako bi se morali. Oddelki in osnovne organizacije ZK v TOZD, bodo morale izdelati konkretne programe dela in sproti preverjati uresničevanje teh ter opozarjati na napake in odstopanja ter se proti njim tudi boriti in odstranjevati vzroke. Programi bodo morali vsebovati tudi področje idejnopolitičnega usposabljanja komunistov.

Glede delovanja samoupravne delavske kontrole je menil, da se bomo morali komunisti boriti za njeno uveljavitev, hkrati pa zahtevati, da se izdela pravilnik o delovanju in programu dela. Vse to, je poudaril, zahteva usklajeno delovanje vseh subjektivnih sil v Železnari. Pri vseh teh vprašanjih, je govornik sklenil svoje misli, je potrebno še posebno zaostri odgovornost vodilnih komunistov.

PROTI NEDISCIPLINI IN NEODGOVORNOSTI

V svoji razpravi je JOŽE ZIDAR opozoril na nekatere skrajno negativne pojave, kot je upadanje proizvodnje, delovne vneine in delovne discipline, slab izkoristek delovnega časa in podobno. Poudaril je, da s samim govorjenjem tega ne bomo rešili pač pa s konkretno akcijo oziroma bojem proti takemu ponašanju.

DOSLEDNO URESNIČEVANJE ANTIINFLACIJSKIH PROGRAMOV

O nezadovoljivih proizvodnih rezultatih je govoril tudi IVO ARZENŠEK in poudaril, da vse kar lahko naredimo se do konca leta je to, da dosledno in natančno uresničimo antiinflacijske programe. Omenjal je tudi družbeni načrt Železnari za prihodnje leto, ki je grajen na optimalnem izkoristku vseh kapacitet. Pri sprejemanju, je menil, bodo komunisti morali biti aktivno prisotni in objektivno ter prepričljivo zagovarjati in uveljavljati tak kurz. Je pa seveda še vrsta vprašanj s katerimi se strokovne službe ukvarjajo, kot na primer natančno in tekoče spremljanje proizvodnje in produktivnosti po obratih in posameznih agregatih, urejanje materialnih odnosov med TOZD in Železnari ter podobno. Moramo pa priznati, da smo v tem času dosegli le določen napredek, tako na primer še pred letom dni ni bilo govora o združevanju sredstev za investicije, kar je danes postala že praksa. Zato menim, je zaključil, da je doseženo stopnjo samoupravnih odnosov potrebno dograjevati oziroma graditi naprej.

Ob zaključku razprave so sklenili, da grupa za samoupravljanje dopolni predložene sklepe in ugotovitve, ki se jih po predhodni razpravi na sekretariatu sveta ZK Železnari, sekretarjem vsem organizacijam ZK in objavi v Železnari.

Sekretar sveta ZK je, predno je zaključil sejo, svet informiral, da je grupa za spremljanje gospodarjenja v Železnari, po programu dela pripravila za razpravo ustrezne teze, o katerih bodo v tem in naslednjem mesecu razpravljali komunisti Železnari, ob koncu oktobra pa bo o tem razpravljal svet ZK Železnari.

Ne da bi stanje dramtizirali, se moramo z vso resnostjo in odgovornostjo soočiti z nekaterimi, lahko bi celo rekli vedno bolj prisotnimi negativnimi pojavi, ki ogrožajo gospodarski položaj in stabilnost Železnari, s tem pa tudi socialno varnost zaposlenih. Pri tem moramo opozoriti na zelo zaskrbljujoče ugotovitve na skupni seji izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice in odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železnari. Primerjalni podatki namreč kažejo, ti so znani tudi vsem našim sodelavcem, da se v Železnari čutijo znaki stagnacije. Le-ti se odražajo, povzeto po seji, v še vedno neustreznih organiziranosti, v mnogih primerih v slabem delu, neodgovornosti pri uresničevanju sprejetih nalog, slabi proizvodni in tehnološki disciplini, slabem izkoristku delovnega časa in proizvodnih naprav, v prevelikem številu zaposlenih delavcev z nemarljivim delom in podobno. Tudi na zadnji seji sveta ZK Železnari je bilo nekaj tega povedanega, čeprav se vsebina razprav neposredno ni nanašala na ta vprašanja. Tako je nekdo od govorikov s trpkostjo ugotavljal, da proizvodnja pada, da je v upadanju tudi delovna vneina in delovna disciplina, predčasni izhodi z delovnega mesta in Železnari je vedno več in podobno. Drugi je opozoril, da smo ob množici nalog pri samoupravnem konstituiranju oziroma sprejemanju številnih samoupravnih dokumentov, pozabili na produktivnost in proizvodne naloge oziroma, da smo premalo nanje opozarjali, da smo premalo govorili o posledicah neodgovornega dela in drugo.

Mislimo, da teh vprašanj ni mogoče in jih ne smemo ločevati od naših prizadevanj pri nadaljnjem poglobljanju socialističnih samoupravnih odnosov oziroma uveljavljanju z ustavo opredeljenega družbeno ekonomskega položaja delovnih ljudi. Eno z drugim je organsko povezano, kajti samoupravne pravice, ki izhajajo iz ustave, so pogojene z odgovornostjo za boljše gospodarjenje, večjo produktivnost dela, ekonomičnost, racionalnost in podobno.

Toda, ali res v temeljnih organizacijah združenega dela in v Železnari kot celoti nismo dovolj o tem govorili, na to opozarjali, prikazovali posledice in podobno. Nedvomno smo. Prizadevanja za likvidnost oziroma stabilizacijo gospodarjenja v Železnari in TOZD, za večjo produktivnost, štednjak, delovno in tehnološko disciplino, za boljše izplene itd. itd. je že nekaj let prisotno, od znanih težav v metalurgiji v letih 1968—1969 dalje. Številnim akcijskim programom, ki so bili zelo konkretni, smo letos dodali še bolj konkretne antiinflacijske programe temeljnih organizacij združenega dela in Železnari, ki so nastajali od spodaj navzgor in za katere bi lahko rekli, da so bili zelo demokratično sprejeti, saj so jih podpirali mnogi delavci na sestankih samoupravnih delovnih skupin, na sestankih sindikalnih organizacij, v raznih odborih in komisijah.

Najbrž pa smo bili pri vseh teh stvareh premalo dosledni pa včasih tudi premalo odločni pri ukrepanju, pa najsibo pri kaznovanju, zamenjavi kadrov in podobno. Človek se sprašuje, ali je res mogoče pri dobri organizaciji dela in odgovornemu vodstvenemu kadru, od delovodij navzgor, po obratu postopati brez dela, ali predčasno zapuščati delovno mesto. Najbrž je tak odnos še mnogih delavcev bolj posledica slabe organizacije dela in nadzora nad delom, kot inertnosti delavcev, kateri so prav gotovo v veliki manjšini. Ta mnenja pa se ne nanašajo samo na proizvodne temeljne organizacije združenega dela, temveč tudi na vzdrževalce in organizacijo skupnih služb. Kajti res je, da ne postopajo samo delavci v proizvodnih obratih, postopanja in nedelavnosti je prisotne morda še mnogo več v posameznih enotah skupnih služb.

V tem in v še nekaterih drugih vzrokih, moramo iskati tudi odgovor, zakaj se zelo konkretni in po mnenju večine delavcev izvedljivi antiinflacijski programi ne uresničujejo dosledno. Pri tem bi težko rekli, da ni bilo dovolj vsaj besednega prizadevanja, da se sprejete obveze uresničijo. Skoraj neverjetno se sliši, da bi po mnenju nekaterih, kljub vsem tem prizadevanjem, če ne bi po mehanizmu dobili povišanih cen metalurških izdelkov, najbrž že zapadli v nelikvidnost. To pomeni, da naša obnašanja bolj poglobljajo inflacijo, kot pa da bi jo zmanjševala. Kje so poleg navedenega še vzroki za tako stanje in za tako obnašanje.

KOMPLEKSNA ANALIZA IN REŠEVANJE OBSTOJEČIH PROBLEMOM

Nedvomno to stanje, ki je bolj ali manj prisotno tudi v mnogih drugih gospodarskih organizacijah v Sloveniji, zahteva temeljito in dovolj strokovno in politično analizo. Še toliko bolj, ker bodo mimogrede nasprotniki samoupravnega socializma dvignili glave s svojimi protisamoupravnimi gesli, češ da je to utopija, da je potrebna trda roka in podobno.

Naj ob teh razglabljanjih še enkrat poudarimo besede predsednika republike Josipa Broza Tita, ki jih je v zvezi s storilnostjo dela izrekel političnemu aktivu občine Jesenice: »Jaz sam, tovariši in tovarišice, sem bil delavec in vem, kako se je delalo v kapitalistični družbi. Ob obisku v Zvezi republik Nemčiji sem se pogovarjal tudi z našimi delavci. Povedali so, da zaslužijo več, kot bi zaslužili v Jugoslaviji. Toda tudi delajo drugače kot v Jugoslaviji! Ko bi tako delali doma kot v Nemčiji — bi lahko ravno tako dobro zaslužili, res pa je, da gre pri tem do določene mere tudi za organizacijo dela.«

Pri vseh teh vprašanjih se bomo morali mnogo bolj kot doslej poglobljati tudi v sam dohodkovni sistem in idejno ter politično jasno opredeljeno delitvijo dohodka po delu. Pri tem pa moramo povedati, da smo ob poudarjanju delitve po delu, mnogo premalo govorili o samem ustvarjanju dohodka, kot edinega realnega izhodišča in podlage za nadaljnje razprave o delitvi. Večkrat se sliši, da se v Železnari bližamo uravnilovki, da so dohodki zelo izenačeni in podobno. Manj pa se sliši koliko kdo naredi, kako dela, koliko prispeva k proizvodnji in kvaliteti izdelkov. Iz dosejanje kritične obravnavne stanja pa lahko kaj hitro ugotovimo, da niti vsi delavci, niti vsi inženirji ne prispevajo enako. Posebno pozornost velja posvetiti tudi tako imenovani solidarnosti odgovornosti med TOZD. Ali ta tudi velja pri prelivanju dohodkov oziroma z raznimi korektivnimi faktorji, za katere se vedno dobi opravičilo, izenačevanje osebnih dohodkov zaradi slabšega dela, ali le takrat kadar nastopijo izredni tržni ali drugi pogoji. Pri vsem tem pa je seveda predpogoj, da se čim preje vsa sredstva dosledno razmejijo med temeljnimi organizacijami združenega dela.

Pri tem bi morali imeti nenehno pred očmi, da standarda delavcev ni mogoče uspešno in trajno izboljševati brez povečanja storilnosti. Za doseganje tega pa je nedvomno največja ovira uravnilovka, kakor tudi delitev po nesprejemljivih merilih, o čemer je bilo v Železnari izrečene že dovolj kritike. Pri tem ni mišljena uravnilovka samo med najnižimi in najvišjimi kategorijami delavcev, temveč tudi znotraj same kategorije. Ali pridnega in vestnega delavca ne destimulira dejstvo, da tudi njegov odnos do dela zvoedeni, če njegov sodelavec z isto kategorijo za manj dela in slabše delo dobi enak dohodek, ali celo za manj dela in slabše delo višji dohodek. Področje, ki nedvomno sodi v okvir obravnavanih vprašanj, ki lahko z doslednim uresničevanjem delitve po delu stimulira boljše delo in boljše gospodarjenje in obratno. Zato, če bomo hoteli uspešno reševati v prvem delu obravnavana vprašanja, bomo morali stalno prilagajati in izboljševati osnove in merila za vrednotenje dela. Tu pa smo še precej zaostali. Veseli smo, da so med osebnimi dohodki med obrati in TOZD čim manjše razlike, da ni negodovanja, ne glede na to ali so v posameznih TOZD tudi res ustvarili tako osnovo za delitev.

Nič manj pomembno vprašanje, ki se povezuje z obravnavano problematiko pa je dosledno uresničevanje ustavnih določil v zvezi z družbeno ekonomskim položajem delavca v združenem delu, ki je bilo v preteklih dneh tudi obravnavano na seji sveta Zveze komunistov Železnari.

Ob dejstvih, da so se v Železnari v večini primerov bistveno izboljšali delovni pogoji, da se je pomembno zmanjšala fluktuacija in da so poprečni osebni dohodki nekje v vrhu metalurških podjetij Jugoslavije, bi morali v uvodu poudarjene negativne pojave obravnavati s tako širokega aspekta. Kakršna koli parcialna rešitev teh problemov bo dala samo kratkotrajne rezultate, mi pa želimo resnično stabilizacijo in realno, uspešno ter trajno izboljševanje standarda delavcev. To pa bomo dosegli le s kompleksnim reševanjem v tem sestavku, enih bolj drugih manj, omenjenih vprašanj in problemov.

PROIZVODNJA SLOVENSKEH ŽELEZARN V MESECU AVGUSTU

Proizvodnja surovega železa je bila v avgustu sicer slabša kot julija, vendar nad načrtovano količino. V proizvodnji jekla je rezultat slabši kot pretekli mesec in v vseh treh jeklarnah izdatno zaostajajo v izpolnjevanju mesečnega načrta proizvodnje. V blagovni proizvodnji je rezultat bolj razveseljiv, saj je dose-

žena letos druga največja mesečna količina. Samo v mesecu marcu letos je znašala blagovna proizvodnja več kot je mesečna poprečna načrtovana količina in smo jo z 58.438 tonami tudi presegli. V avgustu je blagovna proizvodnja 55.269 ton in zaostaja 560 ton za mesečnim linearnim načrtom.

Proizvodnja surovega železa (v tonah):

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	12.667	13.332	105	101.336	104.105	103
Store	3.583	4.234	118	28.664	29.996	105
Skupaj	16.250	17.566	108	130.000	134.101	103

V obeh železarnah je proizvodnja surovega železa v osmih mesecih za 4 % večja kot je bila v istem obdobju lani.

Vroči dnevi, zastoji, slabša kvaliteta ognjevdzdržnega materiala in podaljšan remont peči nad načr-

tovanim časom so vzroki, da nobena jeklarna ni izvršila mesečnega načrta proizvodnje. Pri SM-jeklu so Slovenske železarne skupno dosegle 86 %, v elektrojeklarnah 97 %, skupna proizvodnja jekla v avgustu pa je bila 92 %.

Proizvodnja jekla (v tonah):

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	41.250	38.766	94	330.000	322.657	98
Ravne	16.250	15.604	96	130.000	125.930	97
Store	7.083	4.950	70	56.664	45.980	81
Skupaj	64.583	59.320	92	516.664	494.567	96

Letošnja proizvodnja jekla v osmih mesecih je na Jesenicah za 3.529 ton večja od lanskega leta v enakem obdobju, na Ravnah za 2.325 ton manjša, edino v Stori je zaradi nove električne peči izdatno večja in to za več kot dvakrat, saj je bila lani

le 22.551 ton. Zaostanek za kumulativnim načrtom znaša v vseh treh železarnah že 22.097 ton, kar je tretjina mesečnega linearnega načrta in v preostalih štirih mesecih letošnjega leta tega zaostanka praktično ni več mogoče ujeti.

Blagovna proizvodnja — železarne (v tonah):

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	31.240	31.794	102	249.920	250.937	100
Ravne	11.178	11.087	99	89.424	84.435	94
Store	13.411	12.388	92	107.288	96.289	90
Skupno	55.829	55.269	99	446.632	431.661	97

V prvih osmih mesecih lani je znašala blagovna proizvodnja 434.570 ton je bila za 2.909 ton večja od letošnje v enakem obdobju. Samo v železarni Store je letošnja blagovna proizvodnja za približno odstotek

večja od lanskega leta, na Jesenicah in na Ravnah pa manjša. Pri predelovalcih je mesečna izvršitev blagovne proizvodnje v avgustu za 67 ton večja, kot je bila dosežena v juliju.

Blagovna proizvodnja — predelovalci (v tonah):

Delovna organiz.	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Veriga	1.100	1.208	110	8.800	8.569	97
Plamen	750	602	80	6.000	5.334	89
Tovil	129	118	91	1.032	1.002	97
Žična	1.135	463	41	9.080	6.262	69
Skupno	3.114	2.391	77	24.912	21.167	85

V primerjavi s proizvodnjo v osmih mesecih lani je letošnja proizvodnja za 153 ton večja. Večji zaostanek za doseženo lanko proizvodnjo ima samo Žična Celje in sicer

7 %, Plamen Kropa zaostaja manj kot za odstotek, v Verigi Lesce in Tovilu Ljubljana pa so letos proizvedli več kot lani.

Blagovna proizvodnja Slovenskih železarn (v tonah):

	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Železarne	55.829	55.269	99	446.632	431.661	97
Predelovalci	3.114	2.391	77	24.912	21.167	85
Skupno	58.943	57.660	97	471.544	452.828	96

Podatki o eksterni realizaciji so v avgustu za vse tri železarne ugodni in nad načrtovano vrednostjo. Pri predelovalcih je skupen dosegel 102 % in sicer sta Veriga in Plamen precej presegla načrtovano vrednost, Tovil je na načrtovanem nivoju, Žična pa zaostaja za načrtovano vrednostjo za 16 odstotkov.

Količinski obseg načrtovanega izvoza izvršujemo v Slovenskih železarnah z 99 %, vrednostni načrt pa 92 %.

ŽELEZARNA RAVNE

Proizvodni rezultati v mesecu avgustu so bistveno boljši kot juljski, vendar še vedno zaostajajo za mesečnim načrtom za več kot odstotek.

TOZD — metalurške proizvodnje

Proizvodni načrt jekla so dosegli z 96 % in je osnovni vzrok za zaostanek v 122 urnem zastoju peči, zaradi

redukcij električne energije. Velik problem imajo še naprej s pomanjkanjem delovne sile. Težave so imeli vsled pogostih izpadov visoko-frekvenčne električne peči.

V jeklu livarni so imeli v avgustu zelo neugoden asortiment proizvodnje in so dosegli le 87 % načrtovane količine. Realizacija je bila dobra in znaša celo 106 %.

V valjarni so mesečni načrt proizvodnje presegli in so s proizvodnjo zadovoljni, kljub temu, da so imeli precej zastojev na elektromotorjih. Pomanjkanje delovne sile se odraža na kvaliteti izdelkov in nižjem izpletnu. V kovačnici so imeli sicer nekaj težav zaradi remontov, ker niso imeli nekaterih nadomestnih delov, načrtovano proizvodnjo pa so celo visoko presegli. Realizacija je zaradi neugodnih cen v izvozu nekoliko pod načrtovano vrednostjo.

V jeklovniku je bila proizvodnja v avgustu precej boljše kot v preteklih mesecih in je bila dobra tudi realizacija.

TOZD — mehanske obdelave

Pomanjkanje vložnega materiala v obratu industrijskih nožev, izrabljenost strojnega parka za proizvodnjo pnevmatskih strojev, neugoden asortiment v obratu za izdelavo strojnih sklopov in strojev ter pomanjkanje vložka za proizvodnjo vzmeti so vzroki, da so vsi obrati mehanske obdelave izdatno zaostali za načrtovano količino proizvodnje. Realizacija je bila dosežena v obratu za proizvodnjo strojev, v obratu za proizvodnjo vzmeti pa celo presežena za 18 %.

TOZD — TRO — Prevalje

Zaradi koriščenja kolektivnega letnega dopusta so dosegli le 86 % načrtovane proizvodnje, načrt realizacije pa so presegli za 6 %.

ŽELEZARNA STORE

Dosežena skupna proizvodnja je znašala 20.050 ton in blagovna 12.388 ton ter so operativni načrt skupne proizvodnje izvršili 100 % in blagovne 102 %.

TOZD I.

Presegli so operativni načrt skupne in blagovne proizvodnje. V jeklarni izvršitev operativnega načrta ni tako slaba kot je razvidno iz tabele o izvrševanju linearnega načrta. Izvršili so namreč načrtovano popravilo SM-peči, kar bistveno menja prikaz izvrševanja načrta po linearnem programu, pri katerem je letna načrtovana proizvodnja razdeljena enakomerno na vseh 12 mesecev.

Proizvodnjo surovega železa so kljub redukcijam električne energije presegli.

V SM jeklarni niso dosegli mesečnega načrta proizvodnje zaradi manjšega koriščenja koledarskega časa, kot so predvidevali. Remont je trajal od 4. do 26. avgusta.

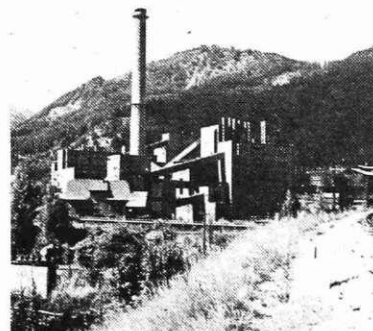
V elektrojeklarni je bila večja okvara na nosilcu elektrod in na dveh bakrenih tokovodnikih. Zaradi okvare je električna peč stala tri dni in so zaradi tega izgubili okoli 600 ton proizvodnje. V stari valjarni mesečni načrt proizvodnje niso dosegli, ker jim primanjkuje delovne sile in zaradi neugodnega asortimenta proizvodnje.

TOZD II.

V livarni I. so za teden dni podaljšali kolektivni dopust v livarni valjev, ker ni bil pravočasno končan remont 40-tonskega žerjava. Mesečni načrt proizvodnje niso dosegli. Osnovni problem livarne I. je še vedno pomanjkanje delovne sile. V livarni II. na novi liniji z avtomatom za brezokovno izdelavo kalupov, še niso dosegli predvidene količine in zaradi tega tudi niso dosegli operativnega načrta proizvodnje obrata.

V obdelovalnici mesečni načrt ni bil dosežen, ker so na delu proizvodov potrebna manjša popravila in dodelave. Zaostanek, ki je nastal v mesecu avgustu bodo nadoknadili v septembru.

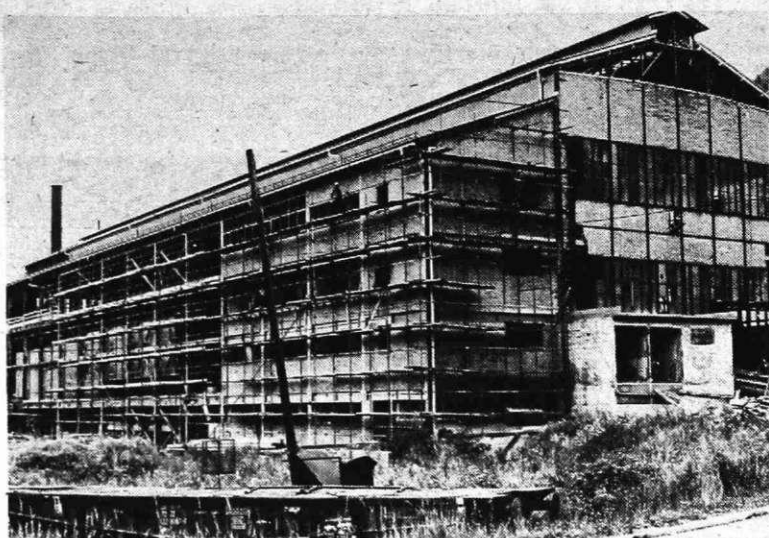
Milan Marolt

Agglomeracija

REFERAT NA ŠESTI SEJI SVETA ZK ŽELEZARNE

Na zadnji, peti seji sveta Zveze komunistov Železarn v maju letos, je bilo poleg drugega načrtovanih več vprašanj v zvezi z organiziranjem delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in organizaciji skupnih služb. Vrsta dilem, kritičnih pripomb in neresenih vprašanj, ki imajo svojo specifično v naših železarnih, je narekovala, da je o tem spregovoril tudi sekretariat sveta ZK Železarn. 4. junija in sklenil, da grupa za razvoj samoupravljanja pripravi določene teze o vprašanjih, o katerih naj razpravljajo oddelki ZK po obratih in komisije za razvoj samoupravljanja po TOZD in skupnih službah. Ta zahteva je bila seveda še prav posebno pogojena s sklepi oziroma resolucijami sedmega kongresa Zveze komunistov Slovenije, ki se tičejo nadaljnjega boja za dosledno uresničevanje nove ustave. Delovni program je predvideval, da te razprave morajo biti zaključene

Nov obrat podbojarne te dni urejajo tudi na zunaj

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 30. 9.	AŽMAN ZVONE	MARKEŽ VALENTIN
TOREK — 1. 10.	PETERNEL JANEZ	FALETIČ JANEZ
SREDA — 2. 10.	ENIKO VANDA	GMAJNAR JANEZ
ČETRTEK — 3. 10.	SVETINA BOGOMIL	MENCINGER STANE
PETEK — 4. 10.	RAVNIK JOŽE	ULČAR MARJAN
SOBOTA — 5. 10.	TUMA SLAVKO	DROLC MARJAN
NEDELJA — 6. 10.	VARL ALOJZ	RAVNIHAR PETER

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni nočni pa od 14.00 do 18.00 ure od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni nočni pa od 6.00 do 18.00 ure od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

od 30. septembra do 5. oktobra

Dopoldan: dr. Branimir Čeh in dr. Aleksander Rjazancev.
Popoldan: dr. Drago Jeremič in dr. Stanka Šemrov Novak.
V soboto, 5. oktobra samo dopoldan dr. Drago Jeremič in dr. Stanka Šemrov Novak.

ZOBNA AMBULANTA

Dopoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
Popoldan: terapevt Viktor Stražisar
V soboto, 5. oktobra samo dopoldan terapevt dr. Alojz Smolej
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 14. ure.

Železarski globus

ALŽIRIJA

Družba Hoesch Handel A. G. iz Zvezne republike Nemčije bo dobavila novo tovarno spiralskih cevi. Tovarno bo gradila alžirska železarska družba Société Nationale de Diderurgie. Investicijski stroški za novo tovarno so znašali 15. milijonov dolarjev, njena letna proizvodnja zmogljivost pa bo 150.000 ton spiralskih cevi.

ZDA

V tej državi bodo pričeli z gradnjo dveh naprav za vplinjene premoga. Obe bosta locirani v severozahodnem delu zvezne države New Mexico, kjer so velika nahajališča premoga. Prva naprava bo proizvajala dnevno 8 milij. kub. metrov plina in bodo investirali v njeno gradnjo 600 milij. dolarjev. Druga bo proizvajala 7 milij. kub. metrov plina na dan ob investicijskih stroških 447 milij. dolarjev. Obratovati bosta pričeli ob koncu leta 1977.

TUJA STROKOVNJAKA S PRAKSO V ŽELEZARNI ZADOVOLJNA

Te dni sta zaključila v Železarni šestmesečno prakso dva mlada inženirja iz Bangladeša, ki sicer delata še v mladi železarni v Chittagongu.

Mlada, skromna, vendar prizadevna in disciplinirana inženirja Muhamed Husain in A. K. M. Zaheer, sta ob slovesu dejala, da sta bila s prakso v Železarni zelo zadovoljna in da sta bila deležna vse pozornosti.

Prakso v naši železarni, ki sta jo predvsem opravljala v valjarni 2400, spoznala pa sta vso Železarno, jima je posredoval zavod za mednarodno tehnično sodelovanje SRS. Prakso sta opravljala po posebnem programu, ki je bil sestavljen skupaj s predstavnikom omenjenega zavoda, od marca do septembra letos. Na praksi ju je spremljal poseben spremljevalec in tolmač zavoda, sicer pa sta bila stipendista.

Ob slovesu pri direktorju kadrovskega sektorja Železarn, sta izrazila posebno zadovoljstvo, da bosta lahko prenesla dragocene izkušnje v svojo železarno Steel Mills LTD v Chittagongu. Še posebej sta prosila direktorja sektorja, ker se nista mogla posloviti od vseh in se vsakemu posebej zahvaliti za pozornost in pomoč pri njuni praksi, da posreduje njuno zahvalo vsem, ki so z njima sodelovali in jima pomagali, skupaj z najlepšimi pozdravi.

(Nadaljevanje na 7. strani)

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu oktobru bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Ifeta ČUČUK, RTA — 1. oktobra, Maks ŠTREMELJ, hladna valjarna — 2. oktobra, Franc URŠIČ, martinarna — 4. oktobra, Ivan ČUDEN, strojno vzdrževanje — 5. oktobra, Franc RAVNIHAR, valjarna žice — 7. oktobra, Karel TRAMTE, PIV — energija — 11. oktobra, Jože VIDIC, valjarna Bela — 17. oktobra, Franc ISKRA, gradbeno vzdrževanje — 28. oktobra, Franc SUŠNIK, operativna novogradnja — 29. oktobra. Vsem sodelavcem iskreno čestitam!

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Talilnice

12. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje pri DS TOZD Talilnice Miloš Piščanec, je 11. septembra sklical 12. sejo odbora, na kateri so obravnavali osebni dohodek za mesec avgust, vključitev izplačil v sistem nagrajevanja ter obravnavali prispele vloge o dodelitvi stimulacijskih dodatkov.

Osební dohodek za mesec avgust je obrazložil tov. Faletič. Faktorji, ki so vplivali na manjši OD v avgustu, so bili: manjše število delovnih ur, slabši učinek, manjše število nedeljskih in prazničnih ur. Ta razlika je največja v obratih z neprekinjenim obratovanjem. V TOZD Talilnice so to: plavž, martinarna in elektro jeklarna. V mesecu avgustu je bila tudi zelo velika odsotnost in zato je tudi učinek nižji. Iz podatkov, ki jih je posredoval članom, je bilo razvidno, da se življenjski stroški gibljejo dosti skladno z osebnimi dohodki v Železarni.

Pri operativnem programu je bila med obrati izvedena korekcija samo v martinarni iz 3 na 6 odstotkov. Vzroki za nedoseganje planskih obveznosti so bili v slabem enojedernem materialu in slabi kakovosti sintermagnezita, kar je povečalo zastoj na popravilih dna SM peči.

Odbor je obravnaval in po daljši diskusiji sprejel predlog vključevanja izplačil v sistem nagrajevanja, ki velja za obrat martinarno in elektro jeklarno. Člani odbora so skleni-

li, da je sedanjí predlog le začasna rešitev in velja le do novega leta. Odbor naroča službam, da do navedenega roka pripravijo nov pravilnik o stimulaciji, ker ugotavljajo, da je sedanjí destimulativen in ga odbor zavrača.

Odbor je pregledal spisek vseh umskih in fizičnih delavcev, ki prej- jemajo stimulacijski dodatek in ni imel bistvenih pripomb. DM

TOZD Hladna predelava

13. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

V petek, dne 20. septembra, je bila 13. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja pri DS TOZD Hladna predelava. Predsednik odbora Rok Globočnik je za sejo predlagal poleg pregleda sklepov prejšnje seje, še poročilo o gibanju delovne sile, sprejem in obračun delavcev, premestitve, reševanje prošelj ter razno.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje je odbor ugotovil, da so bili vsi realizirani.

O gibanju delovne sile v času od 15. avgusta do 15. septembra, je poročal kadrovik Janko Kavalat. Iz poročila je bilo razvidno, da je bilo v tem času v TOZD Hladna predelava sprejetih 18 novih delavcev in sicer v naslednje obrate:

Hladna valjarna	6
profilarna	4
žičarna	4
jejklovlek	2
elektrodni	2
željarna	—

Lastnost delavca v združenem delu pa je prenehala 13 delavcem z naslednjih obratov:

Hladna valjarna	3
-----------------	---

Ker je bilo ugotovljeno, da posamezni obrati presegajo dovoljeni odstotek upravičencev do stimulacijskega dodatka, je bila sklicana 11. seja odbora za dohodek in nagrajevanje pri DS TOZD VET z namenom, da se ta odstotek izravna do dovoljenega.

V zvezi s tem in na predlog obratovodij, je odbor s 1. septembrom 1974 ukinil dodeljevanje stimulacijskih dodatkov devetim delavcem iz strojnega vzdrževanja in dvema iz strugarne valjev. Od istega dne dalje pa je stimulacijski dodatek na novo dodelil 14 delavcem iz obrata transport. NZ

PROGRAM DELA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE ŽELEZARNE

1. TROMESEČNO

— iz področja materialnega poslovanja preverja delitev sredstev iz sklada skupne porabe in skupne potrebe članov delovne organizacije s posebnim poudarkom na pravilno izvajanje samoupravnega sporazuma;

— pregled nad izvršitvijo plana delovne organizacije po količini in kakovosti izdelkov ter izvrševanju dobavnih rokov;

— poraba sredstev za reprezentanco, reklamo in propagando;

— pravilnost in upravičenost uporabe zasebnih in službenih osebnih avtomobilov za službene namene.

2. POLLETNO

— preverja racionalnosti službenih potovanj v državi in v inozemstvu;

— preverja in ugotavlja pravilnosti koriščenja in uporabe sredstev za odobrene investicije v delovni organizaciji;

— kontrolira in ugotavlja vzroke prekoračitve odobrenih investicijskih sredstev in rokov izvršitve investicij;

— pregleduje usklajenost osebnih dohodkov v delovni organizaciji;

— ugotavlja in preverja delo službe materialne kontrole.

3. OBČASNO (po potrebi)

— usklajuje delo s komisijami v TOZD in, če je potrebno, opozarja na to samoupravne organe v delovni organizaciji;

— posebno mora spremljati pri normativnih aktih delo strokovne komisije, ki te normative akte pripravlja, da so usklajeni s samoupravnim sporazumom in statuti TOZD in delovne organizacije, kadar se ti normativni akti pripravljajo, oziroma kadar so predloženi članom kolektiva;

— kontrolira občasno izvajanje samoupravnih aktov posebnostno takrat, kadar se to ne izvaja v skladu s sprejetim normativnim aktom, kjer bi se pojavile razlike med TOZD in Skupnimi službami;

— občasno kontrolira izvajanje organizacijskih predpisov;

— spremlja delovno disciplino in odnos do dela.

8. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE ŽELEZARNE

Na 8. seji odbora samoupravne delavske kontrole Železarni, ki je bila v petek, 13. septembra, so obravnavali, sklepali in sprejeli naslednja stališča:

1. Vzeli so na znanje poročilo o izvrševanju sklepov minule seje in ugotovili, da so sklepi izvršeni. Na poročilo oddelka za družbeni standard, kako se rešuje stanovanjski problem Marije Smolej in Franca Gregoriča, pa so naročili kadrovske sektorju, da v bodoče bolj pazi, da ne pride do administrativnih napak pri postopku ocenjevanja pogojev prosilcev stanovanj.

2. Sprejeli so program dela odbora samoupravne delavske kontrole. (Program objavljamo posebej na tej strani).

3. Obravnavali so poročilo direktorja TOZD Talilnice o žlindri in železu na nasipu. Glede ločevanja že-

leza in žlindre na nasipu so sprejeli sklep, da naj se poskuša realizirati projekt za ločevanje žlindre in železa, seveda pod določenimi sprejemljivimi pogoji. S sedanjim načinom ločevanja je treba pospešeno nadaljevati s tem, da se zagotovi varnost dela ekipe, ki bo na tem delala. Menili so, da bi o problemu ločevanja žlindre in železa moral razpravljati tudi delavski svet TOZD Talilnice, ker je ta temeljna organizacija najbolj vezana in odgovorna za reševanje tega problema.

4. Zaradi daljše odsotnosti dosedanjega predsednika odbora Francija Fona, so za predsednika do konca mandata izvolili Andreja Zalokarja z martinarne.

1. SEJA ODBORA ZA URESNIČEVANJE USTAVE

Na prvi seji odbora za uresničevanje ustave pri delavskem svetu Železarni, ki je bila v tem mesecu, so na podlagi sprejetega programa dela, imenovali šest delovnih grup za pripravo osnutkov samoupravnih aktov oziroma za dopolnitev le teh.

Delovne skupine so zadolžene za pripravo oziroma usklajevanje naslednjih dokumentov: Samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov, Pravilnika o informiranju in poslovni tajnosti, Statuta

delovne skupnosti skupnih služb Samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornostih delavcev (usklajevanje), Poslovnik za delo samoupravnih organov TOZD in Železarni ter Pravilnika o samoupravnih delavski kontroli (dopolnitev).

Predsednik odbora Stane Rev, je v preteklem tednu že imel sestanek s nosilci posameznih nalog, na katerem so se konkretno dogovorili o nadaljnjem delu.

SESTANKI SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN

TOZD Talilnice

ELEKTRO JEKLARNA — SDS na obratovodstvu je imela sestanek 17. septembra. V septembru so planirane obveznosti izpolnjevali, kar pa ne velja za protinflacijski program, zaradi zelo zahtevnega kvalitete programa, ko na obeh peceh izdelujejo zahtevne kvalitete z dvožilnim procesom. Precej je bilo tudi mehanskih in elektro zastojev, kar vpliva na šarže in količino izdelanega jekla. SDS je obravnavala tudi samoupravni sporazum o štipendiranju.

LIVARNE — SDS v jeklolivarni je imela sestanek 18. septembra. Vodja SDS tov. Podobnik je opozoril, da se SDS sestaja na zahtevo večine članov zaradi nevrzdržnega stanja v higijenskih prostorih. Prisoten je bil tudi varnostni tehnik Božo Pančur. Urediti bo treba vprašanje oskrbe z vodo za umivanje, prav tako bo treba rešiti vprašanje vrat na zapadni strani martinarne. Tov. Pančur je v zvezi s tem opozoril na težave pri vratih oziroma zračni zavesi.

TOZD Valjarne

VALJARNA ŽICE — 18. septembra je imela sestanek SDS Jurčič. Kljub temu, da je bil plan v avgustu dosežen z rezultati niso zadovoljni. Valjavski zastoji so v planiranih mejah, v porastu pa so mehanski in elektro zastoji. SDS je bila seznanjena tudi s stanjem poškodb. Ponovno opozarjajo na napake in potrebne ukrepe pri vrtečih valjih, ter na nameščanje tehnične zaščite in na uporabo zaščitnih sredstev. Vodja pri navijalcih vprašuje, glede možnosti za povečanje plačilne sku-

pine, ker so delovnemu mestu dodeljeni dodatni agregati. Predlagajo, naj bi na južni strani hale v steno ugradili okna, ki bi jih odpirali po potrebi. Razpravljali so tudi o protinflacijskem programu.

TOZD vzdrževanje, energija in transport

ERD — 27. avgusta so razpravljali o že omenjenih samoupravnih aktih, ob koncu sestanka pa so se dogovorili za akcijo, ob kateri naj bi očistili okna v delavnici. Zanima jih, kako je z beneficiranim delovnim stažem za žerjavno skupino. Vprašujejo, kdaj bo nabavljen preizkusni pult za avtoelektrikarje.

ELEKTRO VZDRŽEVANJE — JAVORNIK — Na sestanku 30. avgusta so se strinjali s protinflacijskim programom, predlogom za podelitev nagrade Novator leta in o samoupravnem sporazumu o štipendiranju. Menijo, da je glede povečanja obratov njihov stalež premajhen. Razpravljali so še o problematiki celotnega vzdrževanja in menili, da je med vzdrževalci in proizvodnimi obrati premalo sodelovanja.

ELEKTRO VZDRŽEVANJE — OBRATOVODSTVO — Na sestanku 23. avgusta so se brez pripomb strinjali s predlogom protinflacijskega programa, s samoupravnim sporazumom o štipendiranju učencev in dijakov, ter z uvedbo nagrade Novator leta.

13. septembra so se na strojnem vzdrževanju plavž sestale SDS Klinar, Mlekuš in Hudolin. Navzoči so obravnavali protinflacijski program, predlog za uvedbo nagrade Novator leta ter predlog samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in dijakov. Obširneje so obravnavali vsebino okrožnice obratovodstva o poškodbah in ključavničarski delavnici v valjarni Bela. Zaposlene opozarjajo na večjo previdnost pri ravnanju z Di-ssom plinom in butanom. Vprašujejo kako je z beneficiranim delovnim stažem za posamezna delovna mesta ter z razsvetljavo pred delavnico na aglomeraciji.

Organizacija Skupne službe

SEKTOR NOVOGRADENJ — Na sestanku 13. septembra je bila SDS posredovana informacija o sodelovanju in

poslovanju Metalke s Slovenskimi železarnami. S pripombami ki jih bodo posredovali tajništvo samoupravljanja, so se strinjali s predlogom samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in dijakov. Sprejet je bil predlog, da naj bi organizirali novo samoupravno delovno skupino "nova hladna valjarna". Rečeno je bilo, da ima tudi sektor novogradenj veliko nalog s katerimi bi lahko bistveno vplivali na izpolnjevanje protinflacijskega programa.

RAZISKOVALNI ODDLEK — SDS Kurner je na sestanku 14. septembra razpravljala samo o predlogu samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in dijakov.

FINANČNO RAČUNOVODSKI SEKTOR — 29. avgusta je SDS Zupan na knjigovodstvu razpravljala o predlogu poizkusne uvedbe premakljivega delovnega časa. S predlogom, ki ga je obrazložil tov. Simčič iz SEOP so se strinjali.

PRODAJNI SEKTOR — SDS na prodajnem sektorju je imela sestanek 16. septembra. Določili so delegata za usklajevanje in podpis samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in dijakov. Vodja SDS je obrazložil nov način izplačevanja osebnih dohodkov.

SPLOŠNA VARNOSTNA SLUŽBA — Na sestanku 12. septembra so za delegata pri usklajevanju pripomb samoupravnega sporazuma o štipendiranju izvolili Iztoka Torkarja.

TOZD Hladna predelava

V dneh od 11. do 15. septembra je enajst SDS razpravljalo o predlogu samoupravnega sporazuma o štipendiranju ter o samoupravnem sporazumu o sodelovanju in poslovanju Metalke s Slovenskimi železarnami.

HLADNA VALJARNA — 11. septembra sta se sestali SDS Skumavec in SDS Urbanc. Na sestanku SDS Urbanc so valjavci zaposleni pri Siemag valjenem ograjdu predlagali montiranje zaves pred ventilatorji. Toplo valjani kolobarji MD imajo zopet močnejše konce, kar otežkoča doseganje točnih dimenzij. Obe SDS sta obravnavali proizvodno problematiko za mesec avgust. Družbeni načrt ni bil dosežen, med tem ko so rekordno proizvodnjo Dinamo trakov dosegli zaradi zelo dobrega obratovanja strojev in prizadevanja vodilnih delavcev, ter delavcev, ki so zaposleni na teh strojih.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

PREDKONGRESNA KONFERENCA

V sredo, 2. oktobra bo na Jesenicah predkongresna konferenca občinskega sindikata kovinarjev, obrti, gradbeništva, prometa, lesne industrije ter sindikata tekstilne in obutvene industrije.

Delegati vseh naštetih sindikalnih konferenc bodo razpravljali o kongresnem gradivu. Izvolili bodo tri delegate, ki se bodo udeležili osmega kongresa slovenskih sindikatov v Celju.

O kongresnem gradivu bo posredoval nekaj uvodnih misli predsednik sindikata delavcev kovinske industrije v naši občini tov. Kobentar. Iz naše železarne je na predkongresno konferenco vabljenih osem delegatov.

SKUPNI SESTANEK PREDSEDNIKOV OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA V ŽELEZARNI

V sredo, 18. septembra so se v Delavskem domu pri Jelenju sestali predsedniki osnovnih organizacij sindikata in člani izvršnega odbora tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata v Železarni. Razpravljali so o statutarnem dogovoru o delovanju in organiziranosti sindikatov ter o osnutku sklepov, ki naj bi jih sprejel osmi kongres Slovenskih sindikatov v Celju. Uvodne misli h kongresnemu gradivu je posredoval predsednik tovarniške konference sindikata Železarne tov. Kobentar. Se v tem tednu bodo vsem predsednikom osnovnih organizacij sindikata v obratih razposlali povzetek statutarnega dogovora o delovanju in organiziranosti sindikata ter zapisnik skupnega sestanka.

Dogovorjeno je bilo, da bodo predstavniki konferenc sindikata v TOZD in Skupnih službah sklicali konference, na katerih bodo prav tako obravnavali statutarne dogovore in osnutek sklepov osmega kongresa. Za tem bodo vsi predsedniki osnovnih organizacij sindikata sklicali politične aktivne in povabili čim več mladih delavcev. Osnovne organizacije sindikata morajo morebitne pripombe k celotnemu kongresnemu gradivu poslati tovarniški konferenci osnovne organizacije sindikata Železarne do 20. oktobra.

Na skupnem sestanku je bil sprejet sklep, da bodo redni letni občni zbori v Železarni od 15. novembra 1974 do 31. januarja 1975. Predsednikom osnovnih organizacij sindikata in konferenc sindikata v TOZD ter Skupnih služb so naročili, da s komisijami za kadrovska vprašanja uredijo vse potrebno glede kadrov za novoizvoljene osnovne organizacije sindikata. Treba je upoštevati to, da bi imela vsaka samoupravna delovna skupina svojega predstavnika v izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata v obratu. Se v mesecu

oktobru naj bi izvedli seminar na katerem bodo obravnavali aktualno problematiko in priprave na izvedbo občnih zborov.

Ob koncu skupnega sestanka je bilo postavljeno vprašanje, kako v Železarni izpolnjujemo določila v objavljeni sindikalni listi. V zvezi s tem je bil sprejet sklep, da bo na eni prihodnjih sej tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata v Železarni posredovana analiza izpolnjevanja sindikalne liste.

SEJA OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA TOZD VALJARN

V sredo, 11. septembra je bila v upravni stavbi valjarne na Javorniku seja osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne. Poleg članov konference so bili na seji prisotni tudi predsednik izvršnega odbora tovarniške konference sindikata Železarne tov. Kobentar, sekretar OO ZKS TOZD Valjarn Zdravko Črv in predsednica ZMS Metka Kozlevčar, ter predsedniki osnovnih organizacij sindikata iz obratov. Na seji so obširneje spregovorili o protiinflacijskem programu TOZD Valjarn in sprejeli sklep, da bodo za 23. september sklicali politični aktiv v TOZD Valjarne.

Predsednik tov. Hostnik je navzoče informiral o delu komisije za prošnje in jih tudi seznanil s trošenjem sredstev za socialno pomoč v TOZD Valjarne. Strinjali so se s predlogom, da bi v prihodnje dodeljevali socialno pomoč v višini od 300 do 400 din v osnovni organizaciji sindikata v obratu, v TOZD pa od 400 do 800 din. Obrazložena je bila tudi organizacija nakupa oziroma. Poslušali

so še informacijo o izbiri kandidatov za republiški in zvezni kongres sindikatov.

ELEKTROJEKLARNA

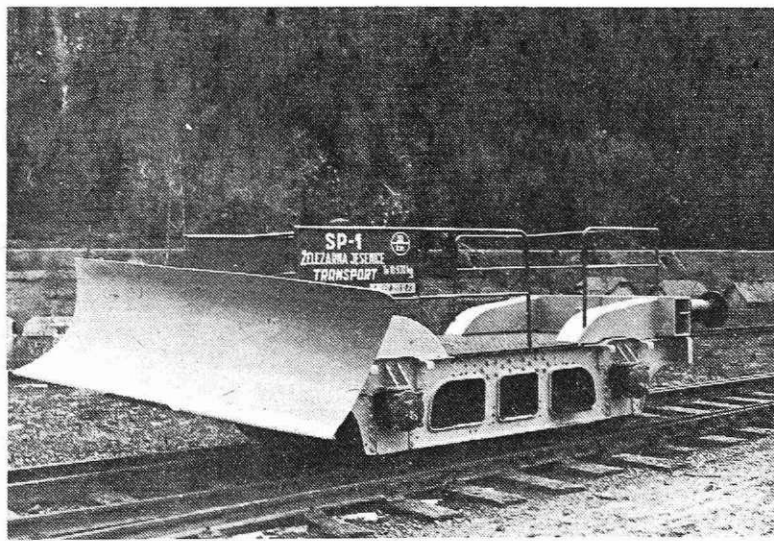
V petek, 20. septembra, je bila v elektrojeklarni 9. redna seja odbora osnovne organizacije sindikata. Predsednik Panič je navzoče seznanil z izpolnjenim pravilnikom o dodeljevanju socialne pomoči. Člani odbora so se z obrazložitvijo strinjali, zatem pa poslušali informacijo obratovodje Ravnika o protiinflacijskem programu. Obratovodja je na seji kritično obravnaval izpolnjevanje proizvodnega načrta in poudaril, da je treba vzroke iskati v omejitvi električne energije in neustreznem vložku.

V nadaljevanju seje so bili seznanjeni tudi s predlogom članov sindikata, ki bi jim omogočili nabavo oziroma. Odobrili so denarno pomoč sodelavcu Nemcu, ob koncu seje pa je predsednik Panič posredoval še informacijo o letošnjih občnih zbiorih ter o izbiri kandidatov.

ADJUSTAŽA BLUMING

V adjustaži bluminga so imeli 18. septembra 6. redno sejo odbora osnovne organizacije sindikata. Ob analizi izpolnjevanja sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so bili razen enega vsi sklepi tudi izpolnjeni. Sodelavce, ki bolujejo, so obiskali v bolnišnici ali na domu.

Daljš časa so se zadržali pri nabavi oziroma za člane sindikata iz njihovega obrata. Strinjali so se tudi z izpolnjenim pravilnikom o dodeljevanju denarne oz. socialne pomoči. Člani odbora osnovne organizacije sindikata so bili razen tega seznanjeni tudi s potekom dosedanjih prijav na 8. kongres slovenskih sindikatov. Sledila je še informacija o letošnjih občnih zbiorih, ki bodo v novembru, decembru in v januarju 1975.

Autor tehničnega predloga Ivan Justin, je uspešno rešil izdelavo snežnega pluga za pluzenje širokotirnih naprav v Železarni (o tem smo poročali v zadnji številki Železarja)

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

28

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

Lahko pa uporabimo tudi zašiljeno palčko, ki jo na hitro vtaknemo v odprtino školjke. Ta se sunkovito zapre in obvisi na palčki. Nabranim školjkam najprej z nožem razpremo lupini, nato pa izluščimo meso, ki ga uporabimo za juhe, mesne omake, rižoto itd. Lahko pa odstranimo samo eno lupino, v drugi pa osoljeno meso spečemo na žaru.

RAKI

Največja sladkovodna raka sta jelševci in koščaki.

JELŠEVEC (ASTACUS ASTACUS)

Znan je tudi pod imenom plemeniti ali potočni rak. Odrasel meri okrog 15, včasih tudi do 20 cm. Večinoma je rjavo zelenkast, po spodnji strani pa bolj ali manj rdečkast. Barvo telesa lahko tudi prilagodi okolici, v kateri živi. Jelševci imajo močne škarje in oklep ali koš, ki se proti zadku zožuje. Hodi s štirimi pari nog, plava pa s pahljačasto razširjenim končnim delom zadka. Hrani se z vodnimi živalmi in rastlinami.

Potočni rak živi v čistih, ne preveč deročih in ne premrzlih tekočih vodah. Blizu brega se skriva pod kamenjem, koreninami in dračjem ali pa si v breg sam izkoplje luknjo. Zadržuje se večinoma v globlini 1 do 1,5 metra. Pri nas ga najdemo predvsem v kraških vodah.

Jelševci imajo belo, mehko, sočno in zelo okusno meso, ki je nakopičeno predvsem v zadku, v škarjah in pod košem. Še živega damo v vrelo slano vodo, ki smo ji po možnosti dodali kisa in kumine. Ko pordeči, je kuhan. Lahko ga tudi pečemo na žaru.

KOŠČAK (ASTACUS TORRENTIUM)

Je nekoliko manjši od jelševca, saj zraste le do dolžine 10 cm. Ima bele ali sivkaste noge in rumeno spodnjo stran škarij. Od jelševca se razlikuje tudi v tem, da je nekoliko bolj čokati in da se njegov zelo trdi oklep proti zadku ne zožuje. Koščaki živi predvsem pod kamenjem in hladnejših, hitro tekočih gorskih potokih. Ima precej manj mesa kot jelševci, pa tudi okusen ni tako. Poparjenega kuhamo predvsem za juhe ali pa ga pripravimo v omaki.

Rake lovimo zlasti ponoči, ko si iščejo hrano, dobimo jih pa tudi podnevi, če jih enostavno z roko potegnemo iz njihovih skrivališč. Ponoči jih lovimo z lučjo (baterijo ali karbidno svetilko), s katero osvetljujemo vodne plitvine. Ko raka zagledamo, ga z roko previdno zgrabimo pri repu. Če jim nastavlamo vrše (podobne so tistim, v katere lovimo ribe), damo vanje za vabo kos ribje glave, odrte žabe, osmojenega polža, zlasti uspešno pa jih lovimo na stara jetra. Vabo pa lahko tudi enostavno nataknemo ali obesimo na palico. Ker rak, čim ga vzdignemo do površja vode, vabo izpusti, zato moramo postaviti mrežo, ali kakšno drugo primerno posodo (klobuk, čepica ipd.).

Ker je prvo svetovno vojno rake pri nas občutno iztrebila, račja kuga — lov na samice jelševca v mirnem času sploh ni dovoljen, samce pa lovimo le, če so večji od 8 cm in še to le v zakonitem času.

RIBE

Od številnih rib, ki plavajo v naših sladkih vodah, bomo opisali le nekaj največjih, najpogostejših ter najokusnejših.

POSTRV (SALMO SP.)

V bistrih gorskih potokih in hitro tekočih rekah ter njihovih pritokih živi potočna postrv (SALMO TRUTTA). Njena barva je odvisna od okolja, v katerem živi in kateremu se tudi prilagaja.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

20

izrabljajoče gospodarstve težave socialistične graditve v državah, kjer se je delavstvo polastilo oblasti in kjer podedovana gospodarska nerazvitost terja v boju za zmago nad to žalostno dediščino prav od delavstva in drugih delovnih ljudi mnogo požrtvovalnosti in odpovedi na račun osebnega standarda. Ta propaganda rada napihuje tudi različne slabosti in vse slabo, dobro zavedajoč se, da so te »slabosti« in druge težave pri graditvi socializma le nekaj začasnega in da bo nekoč socializem vedno bolj vabljujiv tudi za slehernega delavca in delovnega človeka v industrijsko najbolj razvitih državah, tudi za nerazmišljajočega in ne zavedajočega se, da je v še tako visoko razviti kapitalistični deželi delavec še vedno izkoriščen in nesvoboden in da je kljub navidez boljšemu zaslužku kakor v času klasičnega kapitalizma v resnici s tem zaslužkom (mezdno) vedno manj soudeležen pri resnični vrednosti izdelka, ki ga s svojim delom ustvarja, kakor — denimo v Marxovem času —, saj se je od tedaj meza v primerjavi s presežno vrednostjo proizvodnje mnogo bolj zožila in da bi v resnici moral zaslužiti mezdni delavec v današnjih tehnično vedno bolj razvitih pogojih mnogo več, kakor za svoje delo prejema, ko bi se meza prav za toliko ali vsaj za toliko povečala, kakor se je zaradi tehničnega napredka povečala presežna vrednost, otekajoča se v blagajne industrijskih družb in v žepe lastnikov le-teh.

Vsega tega pa delavec ne sme razmišljati, oziroma mu je treba (npr. danes v kapitalističnem svetu) preprečiti, da bi razmišljal. Treba mu je vteptati v glavo, da je »marksizem zastarela« in prav tako razredni boj, s čimer so se danes že javno sprijaznili npr. avstrijski in nemški socialni demokratje in pozabili, da je razredni boj pravzaprav sredstvo za doseg čim večje in čim

bolj popolne demokratizacije družbenega življenja, odpoved delavskemu razrednemu boju ali samo popuščanje v tem boju pa vsa ta prizadevanja po čim širši in popolnejši demokratizaciji družbenega življenja samo slabi ali celo onemogoča ali pa — kar smo prav pri nas v boju za samoupravni socializem že spoznali — lahko ogroža že doseženo.

Toda naj se ne spuščam v razmišljanja, čeprav so potrebna tudi pri razglabljanju o zgodovinskih dogodkih, o katerih človek naposled razmišlja in piše prav s stališča doseženega in v njih odkriva prav potrdilo za doseženo. Zmaga Leninove oktobrske revolucije je pomenila tudi za mednarodni proletarijat ne samo zmago socialistične revolucije v mejah nekdanje carske Rusije, marveč tudi vero, da si delavski razred lahko osvoji oblasti. Zato je že pred koncem prve svetovne vojne v času brestlitovskega miru mednarodni proletarijat podprl zmagovalce oktobrske revolucije s stavkami, takoj po vojni pa tudi z revolucijami, ki pa (npr. v Nemčiji) žal niso uspeli, oziroma dosegle smotro po krivdi socialne demokracije, ki je šla v Nemčiji raje v koalicijo z buržoazijo, kakor pa da bi uresničila socialistične delavske cilje.

Prav tako je mednarodni, predvsem pa naš proletarijat, skušal z generalno stavko preprečiti antantno intervencijo proti sovjetski republiki Madžarski, čeprav ta znak solidarnosti ni preprečil antanti, ki je s pomočjo romunskih čet vzpostavila na Madžarskem prvo diktaturo veleposestniške buržoazije v Evropi, diktaturo, ki jo delavska zgodovina imenuje od leta 1920 dalje Horthyjeva fašistična diktatura.

Delavsko gibanje v Romuniji je bilo prešibko, da bi preprečilo pohod romunskih čet na Madžarsko. KP Romunije je bila ustanovljena šele leta 1921, a že tri leta nato prepovedana.

Grčija je bila v letih 1920—1922 zapletena v vojno s Turčijo in po porazu v tej vojni morala odstopiti Turčiji Smirno in Vzhodno Tracijo.

V Bolgariji je junija 1923 prišlo do fašističnega udara, Sovjetska zveza pa je potem, ko je premagala antantno intervencijo in domačo kontrarevolucijo, izšla iz teh bojev popolnoma uničena in zaradi bojkota buržoaznih držav brez sleherne možnosti, da bi lahko obnovila svoje gospodarstvo in da bi mogla postaviti vsaj zasilno osnovo za graditev socialističnega gospodarstva.

Posledica tega uničenja v državljanski vojni je bila nepopolna lakota, ki se je v Sovjetski zvezi že leta 1922 začela spreminjati v katastrofo in dosegla svoj vrhunec v prvi polovici leta 1923. Buržoazni tisk in propaganda seveda nista razkrila vzrokov te lakote v posledicah državljanske vojne, marveč sta kot vzrok navajala oblast delavskega razreda in začetno

graditev socialističnega gospodarstva, pri tem pa v skladu s tako propagando začeli pozivati človeštvo »za pomoč gladujočim v Rusiji«.

Tudi v Sloveniji je prišlo do take »skupne akcije« vseh strank za gladujoče v Rusiji. Dne 25. marca 1922 je bil v Ljubljani v ta namen osnovan poseben odbor. V njem so bile zastopane vse legalne politične stranke in pomembnejše kulturne in humanitarne ustanove. Propagandisti tega odbora seveda niso pozabili naglašati, da je »morilske lakote v Rusiji kriv boljševizem«. Pri tem so računali na nepoučenost in nerazglednost mnogih delovnih ljudi, vedoči, da neuk in nerazgledan človek ne razmišlja o vzrokih, marveč presoja samo po posledici, oziroma stanju, v kakršnem živi ali ga obdaja. Stanje, v kakršnem je v letih po prvi svetovni vojni živel, je bilo slabo, toda množično od lakote vseeno ni umiral kakor v tistem času v Rusiji, ko je glad terjal nekaj milijonov žrtev. Torej je bilo tam še slabše. To mu je bilo treba vcepiti v nerazmišljajoče možgane, ne pa vzrokov, zakaj v Rusiji stradajo in kdo je bil pravzaprav kriv, da je do takega stanja prišlo. To pa je bila državljanska vojna, ki jo je raznetila svetovna imperialistična intervencija, ko pa se je ta skrhala in skopnela v zmagovitem odporu rdeče armade, pa popolna gospodarska blokada, s katero so kapitalistične države hotele uničiti Rusijo, sovjetsko oblast in pogoje za razrast novega, socialističnega gospodarstva, o katerem so imperialistične in kapitalistične sile vedele, da bi v mirnih in normalnih pogojih s svojo načrtnostjo v nekaj desetletjih doseglo najbolj razvite kapitalistične dežele na svetu in jih potem tudi preseglo. Zato je bilo treba že v samem začetku okriviti sovjetsko oblast in boljševike za morilsko lakoto in spravi Sovjetsko zvezo ob vabljujivost, ki jo je le-ta takoj po zmagi oktobrske revolucije imela za delavce in delovne ljudi na svetu.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ŽELEZAR

5

DELEGATI JESENIŠKE OBČINE NA KONGRESU ZMS

Prihodnji teden od 2. do 4. oktobra, bo v Moravskih Toplicah pri Murski Soboti IX. kongres Zveze mladine Slovenije. Na kongresu bodo iz jeseniške občine, poleg predsednice in sekretarke OK ZMS Angelce Murko-Pleš in Slavke Mulej-Brelh, ki sodelujeta po svojem statusu, sodelovali še delegati: JUSTA ČELIK, GORAN DRAŽIČ, FRANJO KRAGOLNIK in JANKO RABIČ. Z njimi smo se pogovarjali na našem uredništvu in zabeležili naslednje misli:

JUSTA ČELIK, pisarniška delavka, bo na kongresu kot delegatka mladih v krajevnih skupnostih.

Krajevna skupnost je z novo ustavo opredeljena kot temeljna samoupravna skupnost, v kateri delovni ljudje in občani uresničujejo svoje samoupravne pravice in dolžnosti. V ta okvir moramo vgraditi delovanje preimekovane organizacije — Zveze socialistične mladine, ki bo nedvomno v množici skupnih interesov in potreb ter v skupnem opravljanju določenih nalog v okviru krajevnih skupnosti, imela veliko širino delovanja. Od lastne organiziranosti pa tudi od učinkovitosti delovanja krajevnih samouprav bo odvisno, kako bomo mladi politično in aktivno vključeni v ta dogajanja. Naše delo pa se bo seveda moralo povežovati znotraj SZDL, kot najširše in enotne fronte vseh delovnih ljudi in občanov.

Sedanje izkušnje kažejo, da je bila dosedanja aktivnost mladih, ne samo pri nas, temveč po vsej Sloveniji, razen morda nekaj redkih izjem, v krajevnih skupnostih zelo majhna. Ne pričakujemo od kongresa nekih receptov kako sedanje stanje izboljšati, nedvomno pa bomo dobili jasno družbenopolitično orientacijo za delo mladih v krajevnih skupnostih, ki izhaja iz določil nove ustave in resolucij obeh kongresov ZK.

Novost, ki jo bomo z novim statutom opredelili je, da bo članstvo v ZSMS prostovoljno oziroma, da bo organizacija predstavljala res organiziran del mladine in ne vsi mladi, kakor je bila sedanja praksa. Seveda pa se bomo morali tako mladi, kakor vsi subjektivni dejavniki prizadevati, da bo čimveč mladih vključenih v organizacijo. Če bodo v okviru splošnih družbenih interesov upoštevani tudi njihovi interesi in če bodo krajevnih skupnosti zalele res vso širino življenja in dela občanov.

To, da sem bila izvoljena za delegatko za kongres, je zame ne samo čast in priznanje, temveč tudi velika odgovornost. Odgovornost, da na kongres prenesem mnenja kar najširšega kroga mladih, na drugi strani pa da resolucijo, ki bo sprejeta na kongresu, posredujem sredini, ki jo zastopam.

GORAN DRAŽIČ, je dijak jeseniške gimnazije in delegat mladih v izobraževanju.

Osnovni poudarek v gradivu za kongres, je v prizadevanjih za socialistično vzgojo in marksistično izobraževanje v šolah, poleg boljših, predvsem pa kvalitetnejših vzgojno-izobraževalnih rezultatov. To po-

meni, da ta proces ne sme potekati samo pri predmetu marksistična vzgoja, ki ga postopno uvajajo šole druge stopnje, temveč pri vseh predmetih. Taka orientacija pa seveda zahteva tudi bolj selektivno kadrovanje že pri sprejemanju v pedagoške šole kot pri kadrovanju na samih šolah. Drugo pomembno vprašanje pa je, ne samo teoretično razglabljanje o samoupravljanju na šolah, temveč to tudi v praksi uresničevati, s čimer mislim vključevanje učencev in dijakov kot enakopravne subjekte v vzgojno izobraževalni proces in v samoupravo šol.

Na kongresu bo tudi govora o tem, da se resnično zagotovijo vsakemu posamezniku možnosti izobraževanja na vseh stopnjah in sploh uredi kontinuiranost izobraževanja. S tem so povezana vprašanja štipendiranja, domskih kapacitet oziroma sploh izboljševanja razmer v dijaških domovih, vprašanje učbenikov in podobno. Nedvomno bo govora še o tem in onem, vendar menim, da so to neke osnovna vprašanja okoli katerih morajo potekati razprave na kongresu.

Drugo vprašanje pa je seveda kako dogovorjena stališča in sklepe oziroma sprejeto kongresno resolucijo uresničevati v vsakodnevni praksi. Dejstvo, da je danes zelo majhen odstotek mladih v izobraževanju aktivnih v svoji organizaciji, nam narekuje velike odgovornosti pri bodoči organiziranosti mladih. Tu mislim tudi na pomembno vlogo mentorjev na šolah, ki bodo morali biti izbrani po lastnem interesu, ne pa »določeni«, ker jim primanjkuje učne obveznosti. Nedvomno pa se bodo morala tudi vodstva šol in samoupravnih organov pri uresničevanju nalog socialistično angažirane šole, bolj opirati tudi na mladinsko organizacijo, kar bo organizaciji dajalo tudi spodbude za aktivnejše delovanje.

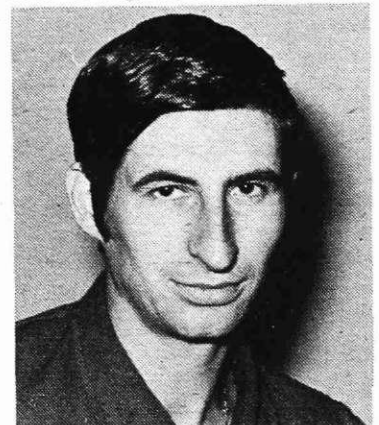
Kot delegat v bistvu predstavljam vse mlade v izobraževanju, torej tudi njihove interese, zahteve in želje. To pa je odgovorna naloga, to kar najbolj avtentično prenesti na kongres. Seveda sem vesel, da sem bil izvoljen za delegata, to je veliko priznanje pa tudi obveza, da se bom za uresničevanje dogovorov na kongresu tudi prizadeval v praksi.

FRANJO KRAGOLNIK, delovodja v pocinkovalnici žice — žičarna železarne Jesenice, je delegat delavske mladine jeseniške občine.

Že dokumenti, o katerih je v predkongresnem obdobju tekla javna

razprava, to je osnutka statuta Zveze socialistične mladine Slovenije in Zveze socialistične mladine Jugoslavije ter osnutek resolucije, ki bo sprejeta na kongresu, opozarjajo, da deveti kongres slovenske mladine mora pomeniti pomembno prelomnico v pogledu množične udeležbe mladih v samoupravnem dogajanju in družbenopolitičnem življenju. Seveda imam pri tem v mislih predvsem delavsko mladino in njeno prisotnost v samoupravnem dogajanju v temeljnih organizacijah družbenega dela. Ravno zato je v omenjeni resoluciji precejšnja pozornost posvečena delavski mladini in njeni vlogi pri uresničevanju določil nove ustave, stabilizaciji gospodarstva oziroma doseganju večje produktivnosti in drugo. Ena njenih pomembnih nalog je tudi vključevanje v prizadevanja za varstvo človeškega okolja, nadalje reševanja številnih socialnih vprašanj, ki so mnogokrat še posebno prisotna pri mladih delavcih, od stanovanjske problematike, domov za samske delavce, načrtovanje družine, do problematike alkoholizma in drugih negativnih pojavov, do izpopolnjevanja prostega časa mladih delavcev itd. Tu so nadalje še vprašanja družbenoeconomskega in idejnopolitičnega usposabljanja mladih ter strokovnega izpopolnjevanja in izobraževanja ob delu. Menim, da so resnično zajeta vsa vprašanja, ki se tičejo neposredno mladih, kot celotnega kompleksa vprašanj našega nadaljnjega družbenoeconomskega razvoja.

Pri vsem tem pa bo potrebno poiskati ustrezen odgovor, kako naj se mladi organizirajo, da bo dosežena ustrezna masovnost mladih pri vseh teh dogajanjih. O tem bo nedvomno dal ustrezno organizacijsko formo sam kongres, drugo pa je kako bomo vse to uresničili v vsakodnevem življenju, v organizacijah družbenega dela. Pri nas v Železarni je na primer pomembna ugotovitev, da v delegacijah oziroma samoupravnih organih sodeluje od 20 do 30 odstotkov mladih do 30 let, drugo vprašanje pa je seveda njihova učinkovitost delovanja, njihova aktivnost. Iz lastne prakse lahko povem, da mladi pri tem niso preveč angažirani, lahko bi rekli mnogokrat celo nezainteresirani, čeprav se na primer obravnavajo vprašanja njih, kot mladih delavcev, ravno tako tičejo kot ostalih starejših članov kolektiva. Z drugimi besedami to pomeni, da bomo morali poiskati ustrezne oblike in načine, kako mlade resnično v čim večjem obsegu vključevati v vsa ta dogajanja. Pogoji za to pa je, da se tako na nivoju Železarne kot posameznih TOZD ustrezno organiziramo, kar danes ni urejeno. Danes je še vedno

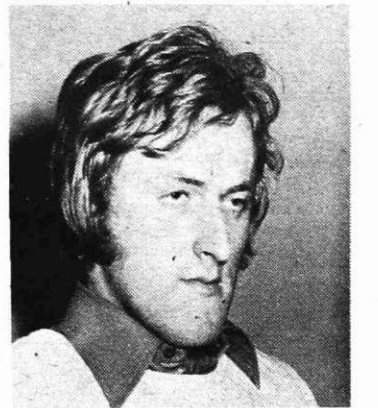

preveč forumskega dela na nivoju Železarne in odločitev od zgoraj navzdol namesto obratno, kar bo

nedvomno, poleg drugega tudi spremenilo odnos mladih do svoje organizacije.

Zame je sodelovanje na kongresu veliko priznanje, obenem pa velika odgovornost tako na samem kongresu, ker bom sodeloval v razpravi, ali bom uspel prenesti kongresu resnične interese in mnenja večine mladih, kot v pokongresnem obdobju, pri uresničevanju kongresnih dogovorov. V bodočem delu bo moralo mnogo več odgovornosti sloneti na mladih komunistih, ki bodo morali biti za zgled angažirani mladih.

JANKO RABIČ, je vzdrževalni delavec na žerjavnem oddelku jeseniške železarne. Na kongresu bo sodeloval kot delegat delavske mladine občine Jesenice.

Razumljivo, ker je v novih družbenoeconomičnih odnosih, ki jih opredeljuje nova ustava, temeljni poudarek na delavskem razredu, bo prav gotovo na kongresu mladine Slovenije, poseben poudarek dan delavski mladini, kot sestavnemu delu delavskega razreda Slovenije in Jugoslavije. Njena vloga in naloge v samoupravnem in družbenopolitičnem dogajanju, ki bodo opredeljene v resoluciji, ki bo sprejeta na kongresu, bodo istovetne z našimi splošnimi družbenopolitičnimi prizadevanji, vendar opredeljene s sedanjim družbenoeconomičnim položajem mladih z realnimi zahtevami za reševanje tega položaja. Pri tem

moram poudariti, da se mnogokrat niti prav ne zavedamo, kaj pomeni vključevanje mladih v tokove socialistične družbene preobrazbe. To so v bistvu naloge, ki imajo daljnosežni pomen pri kontinuiranem nadaljevanju revolucije in razvijanju socialistične družbene prakse. Zato menim, da bo moral biti temeljni poudarek na kongresu na tem — kako hitreje in učinkoviteje vključevati mlade v tokove socialistične družbene preobrazbe.

Da se vrnem v konkretno odgovornost oziroma sedanje stanje v Železarni, moram reči, da nas čakajo obsežne in odgovorne naloge. Javna razprava o dokumentih za kongres je pokazala, da v Železarni mladi še nismo organizirani, kar lahko trdim, da je bila razprava popolnoma neuspešna. Pripombe na dokumente so izoblikovali na predsedstvu, to je v ožjem krogu, ki pa niso resnični odraz hotenj, idej in interesov mladih. V tem morda tiči tudi vzrok za neaktivnost širšega kroga mladih. Mislim, da bomo v pokongresni aktivnosti morali narediti temeljito renesanso in delovanju mladih v Železarni in korenito spremeniti in zamenjati sedanje vodstvo oziroma sedanji sestav vodstva in ga nadomestiti z mladimi, ki bodo prežeti z usmerjenostjo sprejeto na kongresu in pripravljeno revolucionarno delovati v Zvezi socialistične mladine. Enako se bo treba organizirati tudi na nivojih temeljnih organizacij družbenega dela, tam kjer je temelj samoupravnega odločanja in dogovarjanja, medtem, ko bo tovarniško vodstvo moralo biti neke vrste usklajevalni organ mladih. Pri tem moram poudariti večjo odgovornost komunistov, predvsem mladih komunistov pri delovanju mladinske organizacije, ki jim jo nalagajo resolucije republiškega in zveznega kongresa ZK.

Biti delegat na republiškem kongresu mladih je vsekakor osebno priznanje in čast, obenem pa velika obveza do mladih, ki jih bom na kongresu zastopal, ki se predvsem nanaša na dosledno uresničevanje dogovorjene politike na kongresu in vsakodnevem življenju.

PRIPRAVLJENI SMO NA KONGRES

Še pet dni nas loči od trenutka, ko bo slovenska mladina, zbrana na IX. kongresu ZSMS, pričela z oblikovanjem in sprejemanjem končnih odločitev, kot zbir skoraj dvehletnih razgibanih razprav in iskanj znotraj vseh delov mlade generacije. Tako pripravljene kongres za našo organizacijo istočasno pomeni pomembno prelomnico v našem delu in vrhunec dosedanjih prizadevanj, da vse mlade ljudi, ne glede na to kje živijo in delajo, kakšni so njihovi interesi in potrebe, združimo v enotni organizaciji, ki jim bo nudila najširše možnosti za aktivno sodelovanje in našem samoupravnem, družbeno političnem življenju.

Tudi jeseniška mladina s svojim delom ni zaostajala v pripravah Zveze mladine Slovenije na IX. kongres. V preteklem letu smo z organiziranjem različnih oblik dela in združevanja, ki jih predvideva predlog statuta ZSMS, globoko posegli v prihodnje vsebinske in organizacijske spremembe v naši organizaciji ter na ta način v konkretnem življenju preizkusili in preverili marsikaj za kar se zavzemamo v naših kongresnih dokumentih. Zaradi tega sama javna razprava o osnutkih dokumentov za IX. kongres ni imela zgolj informativnega značaja, niti ni pomenila samo sodelovanja pri oblikovanju kongresnih gradiv, temveč je predstavljala analizo in oceno preteklega dela celotne občinske organizacije. S tem, ko smo preverjali naše dosedanje rezultate, smo se tudi najlažje in najbolj objektivno odločali za posamezne rešitve in naloge predvidene v osnutkih statuta in resolucije ZSMS. Mladi so čutili, da je čas, ko moramo v naši organizaciji nujno prelomiti z vsem tistim, kar nas je oviralo pri učinkovitejšem poseganju v družbeno dogajanje, nas oddaljevalo od najširših množic mladih ljudi in ne nazadnje, krnilo naš ugled in vlogo v celotni družbi. Zato jim ni bilo vseeno kako smo pripravljali na svoj kongres, kako zglejajo dokumenti — smernice našemu delu v prihodnjih štirih letih. Pri obravnavi posameznih vprašanj iz resolucije so večkrat odločno poudarili zahtevo, da mora le-ta predstavljati resnično akcijsko usmeritev, strnjen zbir vseh tistih nalog in zadolžitve, ki se jih bomo kot organizacija zavestno lotili in tudi vztrajali pri njihovi dokončni rešitvi.

V imenu jeseniške mladine bo na kongresu sodelovalo pet delegatov, oboroženi z našimi stališči in seznanjeni z našimi interesi, ki smo jih nekateri bolj, drugi manj jasno izrazili in opredelili.

Čeprav IX. kongres ZSMS pomeni zaključek bogate aktivnosti pa še bolj predstavlja začetek resnično učinkovitega vsestranskega delovanja mladih ljudi. Angelca Pleš-Murko

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJ

MANGAN NA DNU MORJA

Element	Srednja	Najvišja	Najnižja
Mangan	24,2	50,1	8,2
Železo	14,0	26,6	2,4
Silicij	9,4	20,1	1,3
Aluminij	2,9	6,9	0,8
Natrij	2,6	4,7	1,5
Kalcij	1,9	4,4	0,8
Magnezij	1,7	2,4	1,0
Nikelj	0,99	2,0	0,16
Kalij	0,8	3,1	0,3
Titan	0,67	1,7	0,11
Baker	0,53	1,6	0,028
Kobalt	0,35	2,3	0,014
Barij	0,18	0,64	0,08

V zelo majhnih količinah vsebujejo gomolji tudi še nekatere druge, med njimi tudi redke kovine.

Z ozirom na sorazmerno zapleteno in specifično kemično sestavo manganovih gomoljev jih ni mogoče obogatiti z običajnimi fizikalnimi metodami kot sta magnetno obogatitev in flotacija. Zato bo treba razviti postopke, ki bodo omogočali postopno izločanje posameznih kovin. Pri tem ne gre samo za mangan, temveč tudi za nekatere druge kovine, ki jih gomolji vsebujejo v primernih količinah. To so predvsem nikelj, baker in kobalt.

Možnih načinov predelave manganovih gomoljev je več. Izračuni so pokazali, da je bolj ekonomično, če jih prepeljejo na

obalo in tam predelajo, kot pa, da bi to opravili na odprtem morju.

Pri vseh postopkih predelave gre za to, da postopno ločimo mangan in ostale kovine. Samo eden izmed predvidenih postopkov je pirometalurški, kar pomeni, da je za njegov potek potrebna toplota. Vsi ostali postopki so hidrometalurški. Pri njih topimo manganove gomolje v različnih kemikalijah. Te so lahko razredčena solna kislina, amonijak z dodatkom amonijevega karbonata ali amonijevega klorida oziroma sulfata. Seveda so vsi ti postopki precej zapleteni in zahtevajo vrsto ustreznih naprav.

Zaenkrat ima največ praktičnih izgledov postopek predelave manganovih gomoljev s hidrokloriranjem. Ta postopek je neko podjetje v ZDA razvilo že tako daleč, da pripravlja gradnjo ustrezne tovarne. Ta bo lahko letno predelala milijon ton manganovih gomoljev. Pri tem bo proizvedla 12.600 ton niklja, 10.000 ton bakra, 2.400 ton kobalta in 260.000 ton mangana.

Vendar niso samo manganovi gomolji v Pacifiškem oceanu rezerva mangana in drugih kovin na morskem dnu. Francoski raziskovalci so pred kratkim s posebnimi potapljaškimi napravami, ki se lahko potopijo do globine 3700 metrov, raziskovali nekatere dele gorovja na dnu Atlantskega oceana. Ta leži v srednjem Atlantiku na 33—36 stopinj zahodne dolžine in 35—37 stopinj severne širine. To gorovje je del 1500 km širokega srednje atlantskega gorskega hrbta. Razteza se od arktičnega področja na severu do južnega konca Afrike in se nadaljuje v Indijski oceanu.

Pri raziskavah so odkrili neke vrste gejzir, ki prinaša na površino gorovja skoraj čisti mangan. Primeri, ki so jih prinesli na površino so potrdili predvsem to, da ta mangan z ozirom na svoj nastanek nima nobene zveze z manganovimi gomolji iz

Pacifiškega oceana. Zaenkrat strokovnjaki — geologi in kemiki — še niso razjasnili kako je ta manganova ruda nastala. Tudi še niso znane količine in s tem tudi možnosti za njeno izkoriščanje.

Zato je bližnja možnost izkoriščanja manganovih gomoljev v Pacifiku. Vendar nastopa v zvezi z izkoriščanjem gomoljev pa tudi drugih rud z morskega dna zelo važno vprašanje, ki še ni rešeno. Zaenkrat ne vemo, kako bodo posegi, povezani z izkoriščanjem manganovih gomoljev in drugih rud na morskem dnu, vplivali na spremembo naravnega ravnotežja. Zato tudi ni znano, če bodo imeli škodljiv vpliv na naše okolje.

Možna posledica je, da bo prišla voda z dna na površino. S tem bo znatno obogatila površinsko vodo s hranilnimi snovmi in omogočila povečano razmnoževanje planktona. Kakšno posledico bo to imelo na naravno ravnotežje v morju, zaenkrat še ni znano. Drugo vprašanje je ali se bo po končanem izkoriščanju ponovno vzpostavilo prejšnje naravno ravnotežje. Če se bo, koliko časa bo proces trajal. Podobnih vprašanj za katere danes ni znanega odgovora, je še precej.

Da bi dobili odgovore na vsa ta vprašanja, je na področju Pacifika več raziskovalnih ladij iz ZDA. Njihova naloga je, da raziščejo nejasnosti v zvezi z ekološkimi problemi. Izvajajo analize živčnih organizmov, usedlin, vode z dna in površine, merijo temperaturo vode, koncentracijo kisika in podobno. Računajo, da bodo s temi raziskavami dobili postopno odgovore na vsa tista vprašanja, ki so v zvezi z izkoriščanjem manganovih gomoljev še odprta.

Iz vsega zgoraj navedenega lahko zaključimo, da je morsko dno danes še malo raziskan, vendar bogat rudnik različnih kovin. Zato je zanesljivo, da ga bo človek prej ali slej pričel izkoriščati. Prvi koraki v to smer so že narejeni! KONEC

REFERAT NA ŠESTI SEJI SVETA ZK ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 3. strani)

TOZD in nekateri sekretarji osnovnih organizacij, pripravila ustrezno analizo, ki jo po predhodni razpravi na sekretariatu sveta ZK Železarn, posredujemo svetu ZK Železarn.

Da bi bila možna kolikor toliko ustrezna analiza in skupna izhodišča pri obravnavi teh vprašanj, je grupa posredovala vsem osnovnim organi-

zacijam oziroma oddelkom vprašalnik, ki je zajemal tri temeljna vprašanja:

1. Delovanje samoupravnih delovnih skupin kot oblik dela zborov delavcev.
2. Delovanje samoupravnih organov v temeljnih organizacijah združenega dela in
3. Delovanje delegacij v delavskem svetu Železarn.

SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE — OBLIKA DELOVANJA ZBOROV DELAVCEV

Nedvomno je prav, da je bilo vprašanje delovanja samoupravnih delovnih skupin postavljeno na prvo mesto, ker v naši praksi le-te pomenijo obliko delovanja zborov delavcev, ki jih nova ustava opredeljuje kot temeljno samoupravno celico, v kateri delavci enakopravno in v vzajemni odgovornosti z drugimi delavci uresničujejo svoje samoupravne pravice in dolžnosti. Razen tega pa smo glede take organiziranosti doživeli tudi nekaj kritike, češ, da se ne držimo ustavnega določila, da je edino zbor delavcev tista oblika kjer delavec odloča.

Glede delovanja samoupravnih delovnih skupin so mnenja komunistov Železarn sicer precej deljena, vendar pa se večina nagiba na to, da so pri dosedanj samoupravni organiziranosti oziroma številu temeljnih organizacij združenega dela ustrezna oblika, ki pa ji je potrebno dati tudi ustrezno vsebino. Samoupravne delovne skupine so v bistvu še vedno le oblika in to dovolj uspešna oblika informiranja delavcev, medtem, ko je odločanje delavcev še vedno preveč formalnega značaja. V bistvu gre namreč za vrsto ustavno neodtujljivih pravic delavcev pri odločanju mimo njih, o zadevah o katerih pa poteka sprejemanje ali odločanje preko sestankov samoupravnih delovnih skupin, pa se ob sklepu pravzaprav naredijo le računski seštevki, ki formalno pokažejo soglasnost velike večine delavcev, v bistvu pa mnogokrat ni tako. Ne pokaže nam stopnje soglasnosti delavcev v procesu sporazumevanja o posameznih opredelitvah, kar v bistvu mora biti glasovanje. Če so samoupravne delovne skupine oblike delovanja zborov delavcev, potem moramo njihov status v samoupravnih dokumentih opredeliti tako, da bosta resnično zagotovljena izmenjava pogledov in stališč ter skupno sklepanje vseh delavcev, ki so v neposrednih medsebojnih razmerjih v združenem delu, to je v temeljnih organizacijah združenega dela in ne samo v samoupravni delovni skupini. To pa zahteva poleg velike racionalnosti dela tudi odgovorne priprave vsebine, ki gre v razpravo SDS in mnogo večjo organiziranost v delovanju SDS ter permanentno skrb za družbenoekonomske in družbenopolitično izobraževanje vseh organov samoupravljanja.

Kritike, izrečene na sestankih komunistov v Železarni o teh vprašanjih, se predvsem nanašajo na to, da mnenja in stališča ter predlogi SDS niso bila dovolj ali sploh niso bila upoštevana. Mislimo, da odgovor na to lahko dobimo že v predhodnih uditvah, namreč, da smo sicer trdili, da so SDS oblika dela zborov delavcev, v praksi pa tega nismo izvajali, kajti vsaka SDS je delovala preveč kot samostojna samoupravna enota in ne kot del zborov delavcev. Namreč, da je potrebno te dele strnjevati v usklajene interese, stališča, predloge in vprašanja na nivoju temeljne organizacije združenega dela. Tako pa je prihajalo do različnih med seboj nasprotujočih interesov, mnenj in stališč v isti TOZD ali celo v obratu. To pa je po našem mnenju temeljno vprašanje v delovanju samoupravnih delovnih skupin: KAKO V SISTEMU DELOVANJA SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN ZAGOTOVITI IZMENJAVO POGLEDOV IN STALIŠČ TER SKUPNO SKLEPANJE VSEH DELAVCEV, KI SO V NEPOSREDNIH MEDSEBOJNIH RAZMERJIH V ZDRUŽENEM DELU OZIROMA TEMELJNI ORGANIZACIJI ZDRUŽENEGA DELA.

Oblika delovanja samoupravnih delovnih skupin kot zborov delavcev resnično zagotavlja vsakemu delavcu neposredno in svobodno izmenjavo mnenj, stališč in pogledov ter izražanja interesov. Komunisti Železarn zato soglašajo s tako obliko delovanja, seveda z že omenjenimi pripombami, da morajo biti tudi v vsebinskem pogledu zagotovljene lastnosti zborov delavcev. Morda bi ob kritiki, ki smo jo bili v zadnjem času deležni na račun samoupravnih delovnih skupin omenili le, da celo v resoluciji: Organiziranje delavcev in delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih in samoupravnih skupnostih, sedmega kongresa ZKS, zasledimo možnosti sklicevanja zborov delavcev po organizacijskih delih temeljne organizacije združenega dela. Iz tega razloga menimo, da je opredelitev komunistov za samoupravne delovne skupine, kot oblike

delovanja zborov delavcev pravilna in da bo tudi pri večjem številu temeljnih organizacij združenega dela potrebno v interesu resničnega uresničevanja ustave, uporabljati take ali vsaj podobne oblike, da se zagotovi vsakemu delavcu neposredno udeležbo. Sedanja praksa delovanja samoupravnih delovnih skupin in ustavna določila nam narekujejo, da tako v samoupravnem sporazumu o združevanju TOZD v delovno organizacijo Železarn, kot statutih TOZD in organizaciji skupnih služb bolj natančno opredelimo vlogo in naloge samoupravnih delovnih skupin, ki predstavljajo:

1. OBLIKO DELOVANJA ZBOROV DELAVCEV.
2. OBLIKO NEPOSREDNEGA INFORMIRANJA DELAVCEV IN
3. OBLIKO UREJANJA PROIZVODNIH RAZMERIJ, PROIZVODNIH IN DRUGIH PROBLEMOV ZNOTRAJ SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE.

Strogi omejitve med vsemi tremi funkcijami samoupravnih delovnih skupin ni, ker se med seboj prepletajo, vendar pa tako opredelitev, pogojena z ustavnimi določili zahteva: — da se v TOZD in skupnih službah formirajo vodstva zborov delavcev, ki bodo na predlog delavskega sveta ali po lastni presoji sklicevala zbor delavcev preko samoupravnih delovnih skupin. Seveda s tem mislimo na javno sklicevanje ob predhodni objavi dnevnega reda in gradiva, ki se ga posreduje v razpravo zboru delavcev. Vodstvo zbora delavcev bo po končanih sestankih moralo ugotavljati stopnjo soglasnosti, organizirati tudi eventualne usklajevalne sestanke, dodatno izmenjavo mnenj, stališč in pogledov, da pride do večinske soglasnosti. V tem primeru bi bili vodje samoupravnih delovnih skupin podrejeni predsedniku zbora delavcev in njegovi pomočniki.

Kadar bi samoupravno delovno skupino uporabili kot obliko za neposredno informiranje delavcev o določenih vprašanjih, ki bi hkrati moralo pomeniti tudi pomembno obliko družbenoekonomskega in družbenopolitičnega izobraževanja, bi za sklic moral odgovarjati direktor TOZD, ki le tega opravi v sporazumu s predsednikom delavskega sveta in predsednikom zbora delavcev.

V tretjem primeru, kadar bi šlo za reševanje specifičnih notranjih problemov samoupravne delovne skupine — proizvodno-tehnoški problemi, delovna varnost, delovna in tehnološka disciplina in podobno, pa bi sestanek skliceval vodja samoupravne delovne skupine sam ali na zahtevo oziroma pobudo delavcev — članov samoupravne delovne skupine ali poslovnega organa.

Razumljivo, da se bodo vse tri oblike delovanja pojavljale istočasno, kar bo zahtevalo usklajen nastop vseh navedenih dejavnikov, vendar pa bomo s tako opredelitvijo lahko resnično uveljavili zbor delavcev kot družbeno podlago in obliko samoupravnega delovanja delavcev.

Vprašanje, ki je povezano z delovanjem samoupravnih delovnih skupin in o katerem so razpravljali komunisti Železarn je, kdo naj bo vodja samoupravne delovne skupine. V manjšini so mnenja, da delovodja ni primeren za vodjo SDS, večina mnenj pa je, da le-ta mora imeti ustrezne moralno politične in strokovne kvalitete, kar je potrebno tudi za delovodjo in zato je lahko tudi vodja SDS. Razen tega je bilo izoblikovano enotno mnenje, da le-ta kot neposredni vodja dela, lahko predlaga najbolj ustrezen čas za sestanek, da niso prizadete delovne oziroma proizvodne naloge. Delovodja tudi po svojem delovnem položaju mora biti najbolj seznanjen z vsemi dogajanjmi v obratu in temeljni organizaciji združenega dela in preko njega bosta delavski svet oziroma direktor TOZD lahko najbolj kvalitetno uresničevala funkcijo neposrednega obveščanja.

Mnenja smo, da je to sekundarno vprašanje, kateremu mora biti podrejeno prvo, to je vsebinska opredelitev dela in delovanja samoupravnih delovnih skupin, da bodo resnično predstavljale obliko dela zborov delavcev. Ker smo se komunisti v Železarn že opredelili, da ne ločujemo poslovnih funkcij od samoupravljanja oziroma, da morajo biti vsi organizatorji dela tudi najzavzetjši oblikovalci socialističnih samoupravnih odnosov, potem me-

nimo, da je tudi opredelitev, kdo naj vodi samoupravno delovno skupino, pravilna. Kajti če delovodja kot vodja delovne skupine ne bo delal v interesu delavcev, potem nedvomno tudi ne more biti delovodja.

Ker so ostala vprašanja v zvezi delovanja samoupravnih delovnih skupin podrejena tem osnovnim vprašanjem, večinska mnenja komunistov posredujemo v nadaljevanju.

Večina komunistov meni, da je potrebno sestanke samoupravnih delovnih skupin sklicevati javno, vsaj nekaj dni prej. Seveda pa naša predhodna opredelitev delovanja samoupravnih delovnih skupin narekuje organizirano sklicevanje sestankov in sicer:

— Sklicevanje zbora delavcev, preko samoupravnih delovnih skupin, deset dni pred začetkom sestankov, za katere je treba opredeliti, od kdaj do kdaj se morajo izvesti. V tem primeru je potrebna tudi ustrezna informacija, ki jo morajo delavci dobiti hkrati s sklicem in sicer kot oblika, ki je vsem najbolj dostopna, to je prek glasila Železarn. Navedeno mora biti tudi, do kdaj mora biti izvršen usklajevalni postopek.

— Sklicevanje samoupravnih delovnih skupin z namenom posredovanja neposredne informacije, mora biti vsaj tri dni pred sestankom z navedbo dnevnega reda oziroma vrste informacij in s pripombo, kje delavci lahko dobijo predhodno informacijo (razni bilteni, okrožnice, Železarn idr.).

— Sklicevanje samoupravnih delovnih skupin za obravnavanje specifičnih problemov skupine, en dan pred sestankom z navedbo vprašanj, ki bodo obravnavana.

V prvem primeru predlagamo, naj bi se sklic opravi preko glasila Železarn, v drugem in tretjem pa na oglasnih deskah v obratih.

Dosedanje informacije oziroma kvaliteta, je predvsem odvisna od družbenoekonomske in družbenopolitične razgledanosti vodij delovnih skupin seveda od njihove lastne predhodne pripravljenosti. Zato komunisti menijo, da je potrebna tudi v bodoče permanentna skrb za njihovo usposabljanje. Seveda pa je le-ta odvisna tudi od pripravljenosti sprejemanja le-te, to je od interesa in zainteresiranosti delavcev samih. To naj bi bilo končno tudi eno od meril za presojo ustreznosti ali neustreznosti delovodje oziroma vodje SDS.

Zelo enotna so mnenja komunistov, da se predlogi, sklepi ali pobude samoupravnih delovnih skupin premalo upoštevajo in da neredno ali v daljših rokih ali sploh ne dobivajo odgovorov na postavljena vprašanja. Menimo, da je v teh pogledih potrebno le do skrajnosti zaostri samoupravno disciplino in odgovornost, ker so tovrstne odgovornosti že opredeljene v samoupravnih aktih. Razen tega pa tudi predlagano delovanje samoupravnih delovnih skupin mora v tem pogledu prinesiti kvaliteten spremembo.

Čeprav odgovori komunistov na obravnavana vprašanja niso popolni, lahko iz njih povzamemo, da je vodjem samoupravnih delovnih skupin potrebno posredovati predhodno informacijo o vprašanjih, ki naj bodo obravnavani in sicer ali v kratki, jedrnat in razumljivi pisni obliki, v nekaterih primerih pa bo vodjem potrebno pred sestankom s skupino, posredovati neposredno informacijo to je na sestankih z vodji samoupravnih delovnih skupin.

Mnenja o vlogi članov Zveze komunistov na sestankih samoupravnih delovnih skupin so zelo različna, čeprav so vsi člani ZK, ki delujejo v samoupravnih delovnih skupinah odgovorni za uspešno delo skupine. Komunisti so soglasni, da je njihova vloga pri delu samoupravnih delovnih skupin in ostalih samoupravnih organov, povezana z njihovo aktivnostjo pri uresničevanju politike Zveze komunistov oziroma uresničevanja nove ustave in sprejetih resolucij na republiškem in zveznem kongresu ZK.

Ugotovitve o vlogi članov ZK v samoupravnih delovnih skupinah se razpenjajo med odgovore: ne čuti se vpliva članov ZK, njihov vpliv je minimalen, do povsem pasivnih zapisov, da je to njihova dolžnost in podobno. Iz tega lahko povzamemo, da je sedanje stanje nedvomno tesno povezano s premajhno, angažiranostjo komunistov, da bi se samoupravne delovne skupine resnično uveljavile kot oblika delovanja zborov delavcev, informiranja delavcev, usklajevanja interesov in podobno in končno kot zelo učinkovita šola samoupravljanja na eni strani in področje aktivnega delovanja komunistov pri uresničevanju kongresnih dokumentov na drugi strani.

Samoupravnim delovnim skupinam, kot oblikam delovanja zborov delavcev, smo posvetili nekoliko več pozornosti, ker od temeljite organizacijske, predvsem pa vsebinske rešitve tega vprašanja, zavisí celotno samoupravno delovanje oziroma celotni delegatski sistem in delegatska razmerja. Že nekajkrat smo poudarili, da so zbori delavcev druž-

bena podlaga in oblika samoupravnega delovanja. V njih bodo delavci delegatsko organizirani v samoupravne organe, delavske kontrole in delegacije, v njih bodo volili in če bo treba odpikali svoje delegate, v njih bodo izvajali nadzorstvo nad izvrševanjem sklepov in nadzorstvo nad delom organov in služb teh organizacij. V temeljnih organizacijah združenega dela, si delavci v zborih delavcev zagotavljajo neodtujljivost svojih samoupravnih pravic in enakopraven položaj v upravljanju družbene reprodukcije in drugih družbenih zadev. Seveda, poleg dobre organiziranosti in vsebinske opredeljenosti, je potrebno zagotoviti, da bodo delavci resnično razpolagali z rezultati svojega dela in hkrati prevzemali tudi odgovornost za organizacijo in učinkovitost proizvodnega dela, za dobro gospodarjenje z delovnimi sredstvi in do-

hodkom. Pogoji za to pa je tudi dobra informiranost. Iz tega razloga bo potrebno zelo natančno opredeliti sistem samoupravnega komuniciranja znotraj temeljne organizacije združenega dela in samoupravno določiti politiko obveščanja. O tem smo nekaj že omenili, nekaj pa še ob koncu referata.

Iz vsega tega izhajajo tudi stalne naloge komunistov, namreč, da se povsod kjer delujejo borijo za razvijanje takih odnosov, kar pomeni dosledno organiziranje temeljnih organizacij združenega dela na najnižjih področjih delovnega procesa. To je na takih področjih, ki pomenijo zaključno fazo in enoto z zadostno reprodukcijsko podlago v okviru skupnega združenega dela. Hkrati s tem mora potekati tudi prizadevanje za dosledno razmejitev vseh sredstev na temeljne organizacije združenega dela.

DELOVANJE OSTALIH ORGANOV V TOZD

Drugo področje, ki so ga na pobudo naše grupe obravnavali komunisti v Železarn in posamezniki TOZD je vprašanje delovanja ostalih samoupravnih organov v TOZD. Značilna ugotovitev, ki izhaja iz večine dostavljenih zapisov je, da ni potrebne evidence o delu komunistov v samoupravnih organih TOZD, še manj se vodi briga o njihovi aktivnosti pri uresničevanju duha nove ustave. Seveda so med temi tudi posamezne izjeme, ki pa so zelo redke. Če bomo hoteli v tem pogledu spreminiti odnose in zaostri odgovornost in disciplino komunistov pri uresničevanju samoupravnih odnosov, bo nedvomno poleg evidence kje delujejo komunisti, potrebno tudi stalno preverjanje njihove aktivnosti in njihove doslednosti pri uresničevanju kongresnih dokumentov.

Komunisti v nekaterih organizacijah ugotavljajo, da posamezni odbori in komisije pri DS TOZD, nimajo še dovolj pristojnosti in da so še preveč odvisni od vnaprej formuliranih stališč strokovnih služb, ki jih je težko spremeniti ali dopolniti. Mnenja so tudi, da se sklepi in odgovorno odločanje na sejah komisij, odborov ali delavskega sveta, tesno povezuje z ustrezno informacijo o vprašanju ali vprašanjih, ki so na dnevnem redu, ki bi jo člani morali dobiti predhodno že z vabilom. Tako pa je vrsta vprašanj o katerih morajo sklepati, obrazložena šele na seji in zato je razumljivo zelo relativna tudi odgovornost.

V večini primerov so zelo nedoločena mnenja glede povezanosti samoupravnih in poslovnih organov v TOZD oziroma skupnih službah. Nekateri poudarjajo, da so odnosi zelo natančno opredeljeni v ustavi in samoupravnih aktih TOZD in Železarn ter da se je za take odnose potrebno tudi nenehno boriti. Sedanja praksa pa je nedvomno pokazala in dokazala nujno organsko povezanost individualnega poslovnega organa to je direktorja TOZD s samoupravnimi organi v TOZD. Na relaciji odnosov individualni poslovni organi oziroma direktorji TOZD in samoupravnimi organi, lahko v tej prvi fazi delovanja TOZD ugotovimo dobro povezanost, v nekaterih primerih pa so direktorji celo pobudniki za dosledno uresničevanje delegatskega sistema in delegatskih razmerij.

V zvezi z delovanjem komisij, odborov in delavskega sveta v TOZD pa je precej pripomb komunistov, da se člani teh organov pred sejami o pomembnejših vprašanjih in odločitvah ne povezujejo oziroma konzultirajo z delavci, svojimi volivci o posameznih stališčih, mnenjih, interesih in podobno. Seveda se to povezuje že s predhodnim vprašanjem, to je pravočasnim sklicem sej z ustrezno obrazložitvijo obravnavanega gradiva. Če je član posameznega organa informiran šele na seji, potem je nemogoče, da predhodno išče mnenja ali stališča pri delavcih.

Mnenja komunistov o tem, ali bi se komunisti pred sejami morali sestati in oblikovati določena stališča do posameznih obravnavanih vprašanj in se zanje v organu tudi boriti, so zelo deljena. Nekateri menijo, da je to potrebno, drugi da ni. Pridružujemo se drugim, da v večini primerov to ni potrebno, razen ob izredno pomembnih odločitvah. Dejstvo je namreč, da komunisti v teh organih morajo delovati v smislu ustavnih določil in na osnovi opredelitev do posameznih vprašanj na obeh kongresih Zveze komunistov ter na osnovi sklepov sprejetih v osnovnih organizacijah ZK oziroma v svetu ZK Železarn, ki se načelno opredeljujejo do posameznih vprašanj. Komunisti bi na svojih sestankih morali le preverjati ali posamezni člani v samoupravnih organih resnično delujejo in se obnašajo v duhu ustave in opredelitev na obeh kongresih.

Tudi o vprašanju prevleke ali premajhnega vpliva vodstvenih kadrov na odločitve samoupravnih organov ni bilo določenih odgovo-

rov. Mislimo, da je to vprašanje precej povezano z vprašanjem poznavanja pravic in dolžnosti ter sploh pooblastil delavskega sveta in drugih samoupravnih organov. Ustava namreč natančno navaja, da so člani delavskega sveta organizacije združenega dela osebno in materialno odgovorni za sklepe, ki so jih kljub opozorilu pristojnega organa sprejeli mimo svojih pooblastil. Zato je pogoj za opredeljevanje do tega vprašanja, poznavanje odgovornosti in pristojnosti oziroma pooblastil. Vendar pa moramo upoštevati tudi pripombe grupe komunistov, da se čuti še prevelik vpliv na odločitve nekaterih strokovnih služb, predvsem na področju delitvenih odnosov.

Samoupravni organi v TOZD kakor tudi individualni poslovni organi, se niso dosledno v vseh pogledih polne uveljavile, ker je še vrsta ovir, ki jih bo treba odstraniti in vrsta nalog, ki jih bo treba opraviti. Tu je vprašanje dosledne raznejitve sredstev na temeljne organizacije združenega dela, tu so nekatere konfliktné situacije, ki izvirajo ravno iz tega, nadalje so tu še vedno prisotne težnje posameznikov in grup po oblasti, poleg se zelo prisotnega starega načina delovanja samoupravnih organov.

Na vprašanje o delovanju delegacij v delavskem svetu Železarn, ki je bilo preozko postavljeno, ker bi moralo zajemati tudi delovanje delegacije v Slovenskih železarnah, v zboru združenega dela občinske skupščine in ostalih samoupravnih interesnih skupnostih in ki so ga v nekaterih primerih komunisti tudi tako obravnavali, ni bilo dovolj določenih in opredeljenih mnenj. Iz dospelih mnenj, pa lahko povzamemo, da komunisti niso zadovoljni. Nekateri delegacije v delavskem svetu Železarn se pred sejami ne sestajajo niti same, še manj pa, da bi se sestale s posameznimi samoupravnimi organi v TOZD ali delavci, da bi izoblikovale stališča ali mnenja do posameznih vprašanj. Več ali manj to velja tudi za ostale delegacije ali posamezne delegate. V večini primerov delo poteka še po starem in zelo malo je narejenega, da bi delegatski sistem in delegatska razmerja resnično zaživela. Komunisti v nekaterih organizacijah upravičeno ugotavljajo, da je delovanje delegacij prepuščen samim sebi, da je še veliko preveč formalizma, da ni politično usmerjenih tokov oziroma organa ali organizacije, ki bi te tokove in sistem opredelila, povežala in usmerjala. Skratka, da ni potrebne delovne povezanosti med delegacijami in samoupravno bazo. Pravilna je tudi ugotovitev nekaterih komunistov, da se vse to tesno povezuje z dovolj zgodnjim sklicem posameznih sej in ustreznim gradivom oziroma informacijo, ki bi jo delegati morali dovolj zgodaj sprejeti, ne pa v nekaterih primerih dva tri dni pred sejo pa tudi celo na sam dan seje.

Nekateri komunisti menijo, da je na primer na seji delavskega sveta Železarn preveč vodstvenih delavcev in da bi seji morali prisostvovati le tisti, katerih se obravnavano gradivo neposredno tiče. Tudi s prostori za seje v nekaterih primerih niso zadovoljni in predlagajo izgradnjo ustreznega delavskega doma v katerem bi lahko delovala vsa razvejena samoupravna dejavnost Železarn.

Čeprav udeležba na razpravah komunistov o obravnavanih vprašanjih ni bila najboljša, niti ne v vseh organizacijah, nekatere pa so to vzele zelo formalno in nekritično, lahko ugotovimo, da je le v razpravah sodeloval pomemben del komunistov Železarn in to dovolj kritično, vendarle premalo samokritično ter da so ocene in mnenja dovolj zrela, da iz njih lahko povzamemo naloge bodočih prizadevanj.

(Ugotovitve in sklepe seje sveta ZK Železarn, bomo objavili v prihodnji številki)

Spomini na našo revolucionarno preteklost

Ivan Jan TITO IN ZGODOVINSKE ZMAGE V KONČNIH OPERACIJAH

Ta pisana, vendar nevarna družina, je imela različne lastnosti, vse pa je povezovalo dvoje: sodelovanje z okupatorjem in souvažno delovanje proti silam narodnoosvobodilnega boja.

Zunaj meja je bila tudi begunska vlada, ki se je s kraljem Petrom II. na čelu, pogosto menjavala in se povezovala s tistimi silami, ki so delovale proti silam NOV in osvobodilnemu gibanju v Jugoslaviji na sploh. Kljub pogostim menjavam begunskih vlad, je bil v vseh Draža Mihajlovič vojni minister. Torej človek, ki je stal na čelu protinarodnih in izdajalskih četniških sil.

Uspehi NOV in POJ pa so tudi zahodne zaveznike prisilili, da so začeli računati s silami in gibanjem, ki mu je stal na čelu maršal Tito, AVNOJ in NKOJ. Celo sam Churchill, britanski premier, je jugoslovanski begunski vladi svetoval, naj se poskuša približati in združiti z NKOJ-em ter naj z njim čimprej sestavi enotno vlado. To naj bi storili zadosti zgodaj, vsekakor pa še preden bi narodnoosvobodilna vojska pod Titovim vodstvom sama osvobodila Jugoslavijo.

Tako je prišlo tudi do stikov med samim britanskim predsednikom Churchillom in Titom, do razgovorov s predstavnikom kraljeve vlade dr. Šubašičem. Odvijale so se hude in zakulisne diplomatske bitke.

Preveč bi bilo tega, če bi se zdaj spuščali v navajanje vsega, zato omenjam samo dvoje:

- dogovor velikih zaveznikov o delitvi interesnih sfer v Jugoslaviji,
- ter dogovor velikih zaveznikov glede Jugoslavije na jaltški konferenci.

Prvo poznamo pod pojmom »Fifti : fiftie«. Toda v času dogajanj o tem ni bilo znanega nič natančnega ali zanesljivega, in naše narodnoosvobodilno gibanje je delovalo naprej, kot so narekovala potrebe. Zato pa imamo zdaj na voljo take dokumente, kot so na primer Churchillovi spomini. Ker nekatere ljudi, sloje in posebej politično emigracijo še vedno moti 50:50, pogledajmo kaj o tem piše pokojni Churchill. Kako in kdaj je prišlo do tega?

V poglavju »Oktober v Moskvi« med drugim beremo:

»V Moskvo smo prispeli 9. oktobra (1944) popoldne. Ob desetih zvečer smo v Kremlju imeli prvo važno sejo. Navzoči so bili samo Stalin,

Molotov, Eden, jaz in tolmača... Ker se mi je ždel trenutek ugoden... sem dejal: »Uredimo naše zadeve na Balkanu. Vaše armade stoji v Romuniji in Bolgariji. Mi imamo tam interese, mislijo in agente. Ne delajmo tam drobnjarsko drug proti drugemu. Če govorimo samo o Veliki Britaniji in Rusiji, kaj bi rekli k temu, če bi imeli v Romuniji 90 odstotkov premoči, mi pa v Grčiji 90 odstotkov, v tem, ko bi se za Jugoslavijo zedinili pol na pol?«

Medtem ko sta tolmača to prevajala, sem na pol pole papirja napisal: — Romunija — Rusija ... 90 odstotkov, drugi 10 odstotkov, Bolgarija: Rusija ... 75 odstotkov, drugi 25 odstotkov, Grčija: Velika Britanija ... 90 odstotkov (v sporazumu z ZDA) Rusija ... 10 odstotkov, Jugoslavija ... 50 odstotkov — 50 odstotkov, Madžarska ... 50 odstotkov — 50 odstotkov.

Potisnil sem listek pred Stalina, ki je poslušal prevod. Nastal je kratek premor. Potem je Stalin vzel moder svinčnik, napravil veliko ključko in potisnil listek nazaj. Vsa stvar ni trajala dle kakor je potrebno, da sem to napisal.

Seveda smo bili naša stališča zelo dolga prej in skrbno preudarjali, šlo je tudi samo za trenuten vojni ukrep...«

Drugo — Jaltška konferenca »Velike trojice«, ki je bila od 4. do 11. februarja, je zlasti za Jugoslavijo prinesla pomembne ukrepe in predloge. Na kratko dvoje: najprej glede razmejitve med Jugoslavijo in Avstrijo. Meja naj bi ostala na črti iz 1937. leta, po vsej dolžini pa naj bi jo nadzirale britanske čete. Prav tako in podobno so govorili tudi o jugoslovansko-italijanski meji.

Ta del dogovorov med veliko trojico ni bil sporočen javnosti, drugi del, ki je govoril o pritisku na Tito in Šubašiča, ki naj bi takoj sestavila enotno vlado, pa je bil objavljen. Poleg tega so obema priporočili, naj pridejo v razširjen AVNOJ tisti člani zadnje jugoslovanske narodne skupščine (pred vojno), ki niso sodelovali z okupatorjem.

Samo kratek pogled na to nam pove, da je bilo s strani nasprotnikov storjeno vse, da napori narodnoosvobodilnega boja ne bi obrodili takih sadov, kakršne smo pričakovali, in poleg tega že samo ti ukrepi in predlogi vsebujejo nevarnost vnosa bratomorilne vojne in nadaljevanje prelivanja krvi.

Zaradi naglih, pronicljivih odločitev in uspehov maršala Tita in narodnoosvobodilnega gibanja, je bil konec vojne tak, kakršnega je želelo miru in pravici željno ljudstvo.

Seveda z drugačnim koncem na italijanskih in avstrijskih mejah. Ob navedenem pa nam je zdaj jasno, kdo in kako je botroval temu.

Reakcionarni vrhovi v Jugoslaviji so, tako ohrabreni, kljub vojaškim porazom in bližanju konca vojne, poskušali preprečiti zmago NOV in POJ ter narodnoosvobodilnega gibanja sploh. Bili so prepričani, da so interesi Velike Britanije na Balkanu in v Jugoslaviji tako globoki, da bo spet prišel njihov čas, da se bo vrnilo staro.

Tako so katoliški škofje pripravili v Zagrebu posvet, na katerem so se zedinili za spomenico, ki je obsojala vse revolucionarne spremembe pri nas. Še posebej so podčrtili, da mora še vedno ostati neodvisna država Hrvatska. To je bilo tudi v skladu z vodstvom Hrvatske kmečke stranke. Nekaj pozneje — 21. aprila 1945 — je med drugim predstavništvo slovenske politične in klerikalne reakcije predložilo, naj bi sestavili nekakšen svet protikomunistične fronte Srbov, Hrvatov in Slovencev. Slovenija pa naj bi mu bila zadnje oporišče odpora. Ta skupina je 3. maja 1945 imela sejo »Narodnega odbora za Slovenijo« v Ljubljani. Tedaj je razglasila, da bo osnovala državo Slovenijo, in sicer v smislu Atlantske listine.

To navajam zaradi tega, da bi dojel veliko nevarnost, ki je ob zbiranju vseh reakcionarnih vojsk v Sloveniji, zlasti ob jadranskem pasu, pretela enotam Jugoslovanske armade in ostalim silam osvobodilnega gibanja.

Te okoliščine pa hkrati še bolj poudarjajo blesteče uspehe končnih operacij in bojov jugoslovanskih oboroženih sil.

V sklepu tega bo tudi razumljivejši zakaj je bilo kljub naglim in uspešnim prodorom v teh končnih jurjih še toliko žrtev, zakaj je na Primorskem potem nastala črna »A« in »B«, zakaj se je bilo treba umakniti s Koroške, kjer je tudi steklo veliko dragocene krvi borcev.

Medtem je, kot posledica dogovorov na Jalti in zaradi nujnosti, 15. februarja 1945 prišla v Beograd skupina kraljevske vlade z dr. Šubašičem na čelu, nakar je bila 7. 3. 1945 ustanovljena vlada demokratske federativne Jugoslavije, AVNOJ pa je bil preimenovan v začasno ljudsko skupščino.

(se nadaljuje)

Vršili smo pa vršili, a je le še prišlo snetje zraven. Jaz ne vem, kako!

- Kot makovka diši! se je oglasila Strgarka.
- Oves je tudi vmes!
- Oves, ja! je Debevka nagnila šop pšenice. Pa drek in ti, si je mislila na tihem.

Ce bi jih pripeljala podnevi, bi re... re... rekla, je šla z mislijo za srpom... da žanjejo peso in repo.

Odtegnila se je k tlom in povežala snop.

- I, snetava je, da le kaj! je rekla Štihlja in pripravljala snop.
- Je! je odgovorila Debevka z jezo, ki pa jo je bilo mogoče razumeti tudi kot jezo zaradi snopa, ki se ji je razvezal.

Sne — sne — tava! je sekala s srpom in odložila šop. Hu — hu — dič naj te, jeziki!

- Zdaj naprej pa ni več taka! je zajokala Strgarka proti Štihlji. Nalašč. Hotela je žeti z njo. Žanje dobro. Potegnili bi naprej, tako se pa ubada s tem Grdenčevim...

Štihlja se je sklonila in odrezala velik šop. Zdjajnaprepaniveč-taka, jo je oponašala s mislimi skozi nos. Vezala je snop.

Res sta z Božičko potegnili. Debevka, ki je žela po sredi, je priskočila k Strgarki in Štihlji.

- Glej no! je zapela Strgarka. Debevka je prišla v vas.
- Ne daj bog! se je vzravala Strgarka. Božička! Božička! je zavpila. Kaj pa vlečeš jarem?

Debevka je gledala, za koliko kasne. Zaščegetal jo je znoj, da je nehala zvijati vez in se začela brisati s koncem rute.

- Kaj vpiješ? je podžala Božička snop in se smejala z očmi.
- Vpijem? je zavpila nazaj Strgarka.
- Poješ! je posopla Debevka.
- Ja kaj pa! Saj si nekaj rekla! je dregala Božička.
- Rekla sem, je povezovala Strgarka, rekla sem, da jarem vlečeš.

- Jarem da vlečeš! ji je pošepetala Štihlja.
- Jarem, ja, ji je tiho odgovorila Božička. Ona pa špago.

Odmaknila sta glavi in Božička se je vzravala.

- Jarem, praviš? je še enkrat vprašala.

Strgarka je odžela šop in pogledala k njej.

- Ko je prej ni bilo, bo pa zdaj medalja! je zavpila in se hahljala.
- Daj ji no, reci! se je primaknila Štihlja k Božički.
- Ah! je ta zamahnila z roko.
- Teta?
- Jo!

PAVLE ZIDAR

14

SVETI PAVEL

Štihlja je odnesla snop in se v zadregi nasmihala. Zdaj je bilo prepozno, ko jo je poklicala. Strgarka jo je že čakala.

- Ali ste res zaklali packa?
- Packa? so se Strgarki zazrli prsti v suho bilje. Pa kdo to čenča? Ti si tretja, ki me je vprašala. Kako? Kje pa naj ga vzamem?

- Pa se res govori, teta! Tisti z okraja da je bil zraven, je poprijela Grdenka, jokavo. Jaz ne vem drugega kot to, kar ljudje govorijo. Laže se pa danes več kot poje in popije.
- Kristus nebeški! Kateri z okraja je bil zraven?
- Tisti Anzeljcev! je rekla Debevka in ožemala vez. Tisti plešasti!

Na! je zazijala Strgarka. Vsi vedo. Sami so ga vrgli na stol, sami zaklali in razsekali, pa ponoči. Na, videlo se je pa ko podnevi!

- Bog moj! Debevka si je dala roko na život. Ti me poznaš! Kdaj sem kaj tajila?

Debevka se je sklonila in zasekala nov val klasja. Bil je zašumela in polegla. Šumelo in hrstelo pa je tudi pri Božički, Štihlji in Grdenki.

Strgarka je potrkijala s srpom po pšenici in čakala Debevko, ta pa se je kar plazila med klasjem.

- Povej, Reza, če sem kdaj lagala! je vlekla na jok.
- Teta, je vrgla Debevka predse snop. Sem mar rekla, kdaj kaj takega?
- Ja, bog moj! je zatacala Strgarka k nji. Zdaj pa še to... Tole s packom.
- Teta!

Pa je kar tacala in razpotegovala usta.

- Kaj je, Fani? se je nazadnje ustavila.

Grdenka ji je stopila nasproti: — Mrkučev, je zašepetala, pravi, da je videl in slišal. Zjutraj je šel za Anzeljcem in so bile sledi.

- Mrkučev! se je zadržal. On, ja, je videl in slišal in držal in iz kože dajal! Trapa!

Anzeljcu je bil res naš boter. Pa tisti pob sonca ni vreden. Tako sem ga prosila, naj mi pusti svinč. Dvakrat se je šele obrežilo. Nak! Ne boš ga, sem vpila. Pobral si, kar si. Kar tja! pojdi, sem mu pokazala gredo. Tam koplj, in kar boš nakopal, nesi svojemu Sešlju. Gol je kakor bikova mošnja.

Pa vrvice, teta mi boste tudi dali, se sladka. Lepo jo bom gnal. Nič, sem se drla.

On pa kar v hlev. Naj grem za njim, naj se bodem s takim dedcem? Prignal jo je en dva tri. Daj, da crkne, sem prosila.

Anzeljc pa se mi spet odkrije in gre.

- Kaj pa naj žrem? vpijem za njim.
- Samo skomizgne.
- Ti! se zaderem.

Obstoji, ko da sem ga s kamnom v hrbet. Nisem se več mogla dreti. Šla sem noter in jokala, jokala. Tako svinče!

- Ja, Anzeljc je od vraga! je zlomil Božičko sveti glas. Kar stoji, ko ga kolneš, in se smehlja. Prav narahlo odvezuje žival, kot bi razvezoval ameriški paket. Vodi pa, ko da je žival njegova.
- Našemu je govoril, se je vmešala Štihlja, da ima rad krave in kmete. Čim več hrupa, čim bolj ga devljejo v nič, raje odveže žival in jo žene.
- O, se bo že zgnil! je zagrozila Strgarka. Je pa tako s tem pobom. Nobenega dela se ni znal prijeti, kriva sta pa stara dva. Ze za mlada je samo poležaval in se smehljal za kako mejo onim na njh. Odkar pa se je ogolil po glavi, je naravnost podivjal. Samo da vidi skrb na človeku, se že smeji.
- Ali ni Hauljeva iz Gorenje Štabrge zanosila z njim? je vprašala Debevka.
- Sliši se že tako! je Štihlja odbrcnila snop.
- Ne samo sliši! se je oglasila Strgarka iz pšenice. Zdaj je pa noče.
- Meni se zdi, je zahripala Grdenka, da Anzeljc ni dedec.
- Ni dedec? se je obrnila Strgarka. Plemenjak, kaj dedec!
- Pa ti pride na večer iz Štabrge. In vraga ni niti strah. Lahko bi ga kdo z metriskim kolom poravnal. No, kaj bo. Ruda, ga gledam. Veste, teta, se smehlja, kako se pa tisto proč spravi. Saj so rožce za to? Rožce! se smejem še jaz. So, so! Ti si jih daj za klobuk, ona pa v kranceljček. In brž v cerkev. Ah, se smeje, vi se norčujete. Nič se ne, mu pravim. Star si zadosti. Družino, družino, ne pa krave! Ko pa nimam še pravega veselja, me gleda žalostno. Pa nič, mu pravim. Rožce pa takih ni, ki bi jih ti rad. In se nakremži, dedec! Ja, mu rečem, Ruda, prej bi mislil. Babje hlače pa kaže niso igrače...
- Uf! si je Grdenka obrisala čelo.

Jože Vidic

1

RADOVNA GORI

Ob 30-letnici požiga Radovne smo se odločili, da iz knjige Jožeta Vidica **BEG Z MORISČA**, ki je izšla leta 1971 pri zavodu Borec v Ljubljani, ponatisnemo odlomek, v katerem skozi avtorja pripoveduje o strahotah v Radovni pred 30 leti.

Zapisano po pripovedovanju ljudi, ki so se septembra 1944. leta srečno umaknili z groznega morišča v Radovni, ko so esesovci v ogenj metali žive ljudi.

Cilka Zark, 91-letna žena iz Zasipa (umrla 1968. leta), mi je nekega poletnega popoldneva pripovedovala o svoji rojstni vasi:

»V Radovni smo nekoč po kmečkih hišah in skednjih več plesali kot pleše današnja mladina. Resnično je bil nekoč v Radovni raj: raj za deveto goro, pa čeprav doma nismo kupili mesa, kruha pa smo pekli sami in živeli samo od tega, kar smo pridelali na domačih njivah. Šole ni bilo, učenost abecede pa smo spoznavali na krušni peči. Čevljarja in krojača so starši poklicali na dom, da je bilo delo cenejše, ob delu pa so obrtniki pripovedovali pripovedke in zgodbe o strahovih. Le-teh namreč v Radovni ni bilo. Kdo bi takrat sploh mislil, da bodo neke noči resnično prišli strahovi v zelenih oblekah in z esesovskimi našitki in da bodo hujši kot pošasti v pravljicah.

Pošten rod je živel v Radovni. Naj vam povem primer iz naše hiše. Mati je poslala sina Franca v Celovec, da bi se izučil za čevljarja. Bilo je to za stare Avstrije. Sin pa se v Celovcu ni učil samo čevljarске obrti, ampak je mojster zahteval zanj krasti koruzo. Ko je mati to zvedela, je sinu v pisnu med drugim napisala: »Vrni se takoj domov. Mi smo te dali učiti za čevljarja, ne pa da boš kradel koruzo!«

Takšna je bila Radovna, takšni so bili ljudje pod Triglavom. Cilka pravi, da je to najlepša vas na svetu. Vse do 70. leta starosti je vsak dan pešala iz Zasipa na obisk v Radovno. Njena domacija je že zdavnaj pogorišče in spomenik.

Grozni so ti spomini. V domači hiši sta pogorela Cilkina sestra Mina in svak Jakob.

Spodnja, Srednja in Zgornja Radovna so tri vasice ob dokaj dobri poti in istoimenskem potoku, ki je ločnica med pokluskimi gozdovi in Mežaklo. Cesta drži z Bleda skozi Gorje proti Radovni, od tod pa potnik lahko nadaljuje pot do Mojstrane. Tja so se priselili prvi pastirji, in z leti je zrasla vas. Nekeč so bile tod fužine in razvita železarska obrt. Ko pa so se v drugi polovici preteklega stoletja male železarske delavnice preselile na Jesenice, so vaščani hodili peš na delo na Jesenice, kajti bohinske železnice še ni bilo. Tudi in dolga je bila pot, a še trše življenje. Vas, odmaknjena od industrijskih središč in skrita med gozdovi, je v narodnoosvobodilni vojni kmalu postala partizanska. Znani jeseniški revolucionar in politični delavec Viktor Kežar je bil prvi, ki je že 1941. leta s Krišpinom Ogrisom in Francem Kunščem postavil prvo jasko v Radovni.

S širjenjem Osvobodilne fronte, je rastel tudi pomen Radovne. V okolici so si zgradili bivače jeseniški okrožni komite KP in OF, okrožni in okrajni komite SKOJ, VDV (vojaška državna varnost), v bližini Radovne je bila partizanska tehnika, bunkerji za partizanski arhiv; iz Radovne ali v Radovno so vodile skoraj vse kurirske zveze; tu so tiskali letake, partizansko literaturo in drugo propagandno gradivo. V Radovni so bili pogosti gostje Bogdan Osolnik, Franc Perovšek, Andrej Zvan-Boris

in njegov brat Dravski, Vinko Repe-Triglavski, brata Ambrožič, Janez Kocjančič, Stanko Kersnik, Ivan Vovk-Zivan, Ivan Gašperin-Mitja in mnogi drugi funkcionarji Osvobodilne fronte.

In kaj se je zgodilo 20. septembra 1944. leta? Srednja Radovna je bila popolnoma uničena, požgana. Vaščani pa pobiti ali pa so našli smrt v ognju svojih domov.

Kar je ostalo živih, so se rešili le po srečnem naključju. Nekateri so bili v partizanih ali pa nemških taboriščih. Tako sta na primer Bogdan Sanca (stanuje na Bledu) in Matevž Kunščič ostala živa, ker sta bila zaprta v Dachau; Sanev Lado in Zarko sta bila partizana, pa tiste noči nista bila doma. Kunščičeva Francka je živela v Zgornji Radovni, njena sestra Angela pa v Beogradu. Anton Rekar je bil usodnega dne v Kotu pod Triglavom, kjer je pripravljala hrano, gospodar Sanca pa na Dunaju. Ti in še nekaj drugih so ostali živi. In obkoljene hiše je pobegnil samo Pangrčev Franc, ki zdaj živi v Lescach; izmed vseh vaščanov, ki so jih Nemci ujeli, pa sta ostali živi samo dve deklici.

SANJE KOT POŠASTNA SLUTNJA STRAŠNEGA PRIZORA

Zima je trkala na vrata. Pa so se tudi blejski policisti spomnili, da je ob cesti v Radovni skladovnica drv, last gozdne uprave. Sledil je ukaz: po drva v Radovno.

Bilo je 7. septembra 1944. leta. Nemški vojaki so s konji in vozovi prišli v Radovno po drva. Marija Sanca (zdaj živi v Kranjski gori), se je Nemcev bala bolj kot samega zlonjaka. Pred zelenici je z družino pobegnila v gozd. Ko pa se je vrnila, je opazila, da so ji vojaki vzele iz peči peko in pokradli vse nože. Dolga vojna je tudi Nemcem krčila želodec.

Z naloženimi vozovi so se vračali na Bled, ko so jih pri Frčkovci koč med Spodnjo in Srednjo Radovno partizani pozdravili z rafali.

(Se nadaljuje)

O GEODETSKIH IN URBANISTIČNIH ZADEVAH

V petek, 20. septembra je bila 15. seja izvršnega sveta občinske skupščine, na kateri so govorili predvsem o geodetskih in urbanističnih zadevah.

Letos bo zaključeno petletno obdobje geodetskih del. Zato sedaj načrtujejo nov program za obdobje do leta 1980. Program predvideva dela, ki naj bi jih opravila republiška uprava in dela v občinski pristojnosti, s sofinanciranjem republike. Člani izvršnega sveta so soglašali s programom, v katerega pa naj bi vključili izdelavo navezalne mreže in topografske izmere za Mojstrano, Dovje, Podkoren in Rateče ter izdelavo zemljiškega katastra za Rateče.

Na seji so potrdili tudi nove cene geodetskih storitev, kar je usklajeno z ostalimi gorenjskimi in nekaterimi drugimi občinami. Dogovorili so se tudi, katera dela, ki jih zaradi velikega obsega ne more opraviti občinska geodetska uprava, bodo s pogodbo naročili pri Geodetskem zavodu Slovenije. Taka dela so komasacija in arondacija zemljišč, novogradnja in rekonstrukcija cest, vodotokov, prenosi večjih zazidalnih načrtov v naravno in podobno.

Člani izvršnega sveta so se tudi strinjali, da bodo dva meseca v javni razpravi geodetsko katastrski podatki izmeritev naselij Gozd Martuljek, tako da bodo lastniki zemljišč lahko uskladili dejansko stanje s katastrom.

Daljši čas so se zadržali ob nekaterih delih, ki jih oddelek za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve opravlja poleg že sprejetega programa komunalnih del za letošnje leto. To so predvsem priprava projekta za ureditev dovozne ceste in parkirnega prostora ob pokopališču na Blejski Dobravi, kar bo treba urediti takoj, ko bodo začeli z gradnjo mrliških vežic, nadalje priprava projekta za nov priključek na obvoznicu v Kranjski gori (priključek na zahodni strani ob novem Kompasovem hotelu), popravilo stavbe krajevnega urada v Mojstrani, priprava načrtov za ureditev križišča pri Čufarju s postavitvijo semaforjev, komunalna ureditev novega naselja Breg, gradnja novega mostu v Piškovcih, napeljava vodovodnega omrežja na Spodnjem Plavžu, stalno urejanje ceste v Srednji vrh, ureditev ceste v Javorniški rovt, kamor nameravajo vpeljati tudi redno avtobusno zvezo, popravilo strehe na stavbi družbenopolitičnih organizacij in podobno.

OB LETOŠNJEM TEDNU POŽARNE VARNOSTI

Gasilska zveza Slovenije organizira v dneh od 23. do 27. septembra teden požarne varnosti. To je že tradicionalna akcija, ki jo v naši republiki občinske gasilske zveze in gasilska društva organizirajo vsako leto.

O letošnji izvedbi tedna požarne varnosti so razpravljali tudi na petkovi seji upravnega in nadzornega odbora občinske gasilske zveze Jesenice. Da bi akcijo čimbolje izpeljali, so naročili štatu odbora pri občinski gasilski zvezi, da izvede dve sektorjski gasilski vaji in sicer eno v Gornjesavski dolini in drugo po možnosti na Bl. Dobravi. Poleg tega naj bi v dogovoru s Kinopodjetjem Jesenice, ter z upravitelji osnovnih šol v naši občini, v septembru ali oktobru učencem osnovnih šol prikazali film s področja požarne varnosti. Tako kot vsako leto bodo posamezna gasilska društva izvedla mokre gasilske vaje in pregledala orodje, gasilci iz naše železarnice pa so že začeli s preventivnimi pregledi na območju Železarnice in v jeseniški občini.

Razen o izvedbi tedna požarne varnosti je bil upravni odbor občinske gasilske zveze na zadnji seji seznanjen tudi s poročilom o delu sekretariata ter s finančnim poslovanjem. Sprejet je bil sklep, da bodo trem zaslužnim gasilecem podelili plakete, na seji pa so podprli tudi akcijo, ki jo organizira občinska gasilska zveza za Ravne na Koroškem »gasilski dinar za pomoč Kozjanskemu«. Ob koncu seje so uredili še nekatere tekoče zadeve, razpravljali pa so tudi o predlogu, da naj bi organizirali ogled gasilskega muzeja Slovenije v Metliki.

Razpravljali so tudi o zazidalnem načrtu gostinske stanovanjske cone Mojstrana B. Gre za zemljišče severno od šole, kjer naj bi uredili nekaj stanovanj v družbeni gradnji, hotelski objekt in nekaj individualnih hiš. Pripravljenih je več variant, zato so se dogovorili, da bodo najprej opravili nekaj razgovorov, predvsem s predstavniki samega kraja. Vsekakor je v Mojstrani

interes za družbeno gradnjo stanovanj, kakor tudi za gradnjo hotela odprtega tipa in s tem za nadaljnji razvoj turizma.

Na seji so govorili še o dogovoru o merilih za zagotavljanje pogojev za opravljanje nalog Zgodovinskega arhiva Ljubljana, kjer pa bo ena primarnih nalog, zagotoviti primerne prostore za delo. O samem dogovoru se bo izvršni svet povezal še z ostalimi gorenjskimi občinami in s temeljno kulturno skupnostjo Jesenice. T. L.

STOJIMO PRED USODEPOLNIMI ODLOČITVAMI

Kar je moralo po kapitulaciji vlade pred nacionalisti obpriložnosti napada na dvojezične krajevne označbe, logično slediti, je v tork tega tedna pri razgovoru med strankami, ki so zastopane v parlamentu in koroškem deželnem zboru, postalo žalostna resnica. Zvezni kancler dr. Kreisky ohranilo socialistična stranka je sedaj kapitulirala tudi v vprašanju tako imenovanega ugotavljanja manjšine in je pristala na zahtevo koroških nacionalistov, ki sta jih že doslej z vso ognjevitostjo podpirali FPÖ in ÖVP.

Cepav smo ta razvoj v zadnjem času pričakovali in tudi napovedali, da stojimo neposredno pred usodepolnimi odločitvami, smo le globoko razočarani, ker moramo ugotoviti, da na strani večinskega naroda in na strani vlade očitno ni nobene pripravljenosti, da bi upoštevali tudi predloge manjšine. Nacionalisti so torej zmagali v tem vprašanju na celotni fronti.

Tega dejstva nič ne spreminja poskus Kreiskega, da bi prikazal »kvalificirano jezikovno štetje« kot nekaj drugega kakor ugotavljanje manjšine. Samo navidezni lahko nasedejo takemu zvijaškemu zavijanju pojmov. Vsemu postopenemu svetu pa je jasno, da »kvalificirano jezikovno štetje«, ki naj služi reševanju odprtih vprašanj člena 7 državne pogodbe, v resnici ni nič drugega kot pa ugotavljanje manjšine.

S tem je bilo socialistični vladi pod vodstvom dr. Kreiskega pridržano, da hoče rešiti odprta vprašanja slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem s tako imenovanim ugotavljanjem manjšine. To je namreč težnja, ki — kakor piše prof. Ermacora — »izvira iz fatalne ideje, ki jo je vlekle celotna hipoteka obravnavanja narodnostnih vprašanj v avstro-ogrski monarhiji s seboj, namreč težnja po ugotavljanju manjšine, ki pa ni uspela niti v monarhiji, niti v republiki in ki jo je spričlo zahteve po tajnem glasovanju smatrati tudi danes kot nenaravno«.

Pri tem nikakor ne osporavamo pravice države, da si oskrbi potrebne statistične podatke, toda v tem primeru ne gre za statistične podatke, marveč gre za poskus, da bi se država izognila obveznosti iz državne pogodbe ali vsaj skrhla pravice, ki pristojajo manjšini po državni pogodbi. Zato pa se koroški Slovenci ne bomo pustili nikdar zlorabiti, marveč nam preostane samo ena pot, da v primeru uresničitve tega načrta, to je ugotavljanja le-to dovedemo na papirju do fiesmisa, svojo življenjsko voljo pa v vse bolj odločnih oblikah manifestiramo na drug način na vseh področjih našega narodnega življenja.

To je treba poudariti spričlo topega nerazumevanja in vztrajnega neupoštevanja naših predlogov s strani predstavnikov večinskega naroda in vlade.

Spričlo surovega neupoštevanja manjšine ter reševanja naših življenjskih vprašanj brez manjšine in mimo manjšine pa je s predmetnim načrtom vlade brez dvoma prišel tudi trenutek, ko bo treba temeljito premisliti, ali je sploh še smiselno, da se pogovarjamo na raznih forumih o nebitnih vprašanjih, če se nas dosledno izključuje pri reševanju naših bistvenih življenjskih vprašanj. Večina sicer lahko rešuje manjšinsko vprašanje z zlorabo svoje moči in sile. Toda na ta način vprašanje nikdar ne bo rešeno in ta način reševanja tudi nikakor ni pripraven, da bi manjšina imela še naprej zaupanje, da je v notranjosti države mogoča znanost rešitev, in da bi verovala zagotovilo, da bo Avstrija izpolnila obveznosti državne pogodbe v korist manjšine brez ozira na njeno številčno moč ohranilo brez ugotavljanja manjšine.

Dr. Franci Zwitter
(Slovenski vestnik Celovec,
20. septembra 1974)

ZA VSAK PRIMER — KRIVA OVADBA

R. J., tridesetletnik z dvema otrokoma, z Blejske Dobre, je imel lansko jesen dobrega prijatelja. Tako dobrega, da mu je posodil tudi avto, da bi le-ta lahko obiskal svoje dekle v Trzinu. To je bilo približno ob 18. uri, zmenila pa sta se, da ga bo A. D. vrnil do 21. ure.

Lahko razumemo, da se prijatelj tako hitro od svojega dekleta ni mogel odtrgati. Ker ga ob dogovorjeni uri ni bilo, je lastnik avtomobila šel na postajo milice Jesenice in prijatelja prijavil, da mu je vzel avto.

Letos pozimi sta se srečala ravno takrat, ko je R. J. potreboval nekaj denarja za popravilo svojega fička. A. D. si ga je šel zanj sposoditi v neko trgovino Podmežaklo. Do vratarja pred Železarno sta se peljala skupaj, tam pa je lastnik prepustil avto A. D. Čakal ga je dve uri, potem pa je šel spet na postajo milice. Prijatelj je ta čas zanj iskal denar za drugod.

Ker je A. D. po prijateljevi prijavi tako dvakrat sunil avto, je prišel pred sodišče. Aprila je njegov prijatelj tudi pred sodiščem izpovedal, da

mu je dvakrat vzel avto brez njegovega dovoljenja.

Sele na glavni obravnavi v juliju sta prijatelja zamenjala vloge. Torkrat je bil obtoženec lastnik avtomobila. Občinsko sodišče je razsodilo, da je R. J. kriv, da je dvakrat naznanil A. D. postaji milice, da mu je vzel avto, da je le-ta tako storil kazniv dejanje odvzema motornega vozila, ki se preganja po uradni dolžnosti, pa je vedel, da dejanja ni storil. Kriv je bil tudi tega, ker je kot priča na obravnavi proti prijatelju po krivem izpovedal, da mu je vzel avto brez njegovega dovoljenja.

Za vsako od teh treh kaznivih dejanj ga je sodišče obsodilo na tri mesece zapore in mu izreklo enotno kazen sedmih mesecev zapore, pogojno za dobo dveh let.

Za pogojno odločitev izvršitve izrečene kazni se je sodišče odločilo, ker R. J. še ni bil sodno kaznovan (zaardi vožnje pod vplivom alkohola, pa mu je bilo že enkrat odvzeto vozniško dovoljenje) in ker je bil delno skrivni prijatelj, ki se ni držal dogovora, ki pa je bil za podobno dejanje enkrat že kaznovan, čeprav je brez voznškega dovoljenja. Sodišče je menilo, da bo R. J. ta kazenski postopek spametoval, da bo v bodoče previdnejši v tem, komu bo dal avto in se pri tem prepričal, če ima vozniško dovoljenje in ne nazadnje, da bo tudi spoštljivejši do družbenih sredstev. Kajti bolj pomembno kot sami krivi ovadbi in krivo pričanje na sodišču je bilo to, da je R. J. prijavil prijatelja zato, da bi v primeru karambola plačala obškodnino zavarovalnica.

Sicer pa sta bila R. J. in A. D. zelo dobra prijatelja. In morda sta to še danes. Do krive ovadbe je prišlo le — za vsak primer. ZOF

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V skladu s programom dela in nalogami občinske konference ZK, je na 3. seji v torek, 24. septembra, komisija za organiziranost in razvoj razpravljala in ocenila dosedanje uresničevanje nalog o organiziranju ZK po TOZD, delovnih skupnostih in krajevnih skupnostih. Na seji so obravnavali tudi osnutek statutarnega sklepa o organiziranosti in delovanje občinske organizacije ZK ter informacijo o programu dela statutarne komisije ZKS.

Na 4. seji sveta za ljudsko obrambo, ki je bila v torek, 24. septembra, so sprejeli predlog odloka o organizaciji in delovanju predsedstva občinske skupščine in občinskih organov v vojni ter razpravljali o organiziranosti SLO po krajevnih skupnostih. Razen tega so na seji obravnavali tudi nekatera kadrovska vprašanja.

Na izredni seji izvršnega sveta skupščine občine, prejšnji četrtek, 19. septembra, so podrobno preučili problematiko sanacije Blejskega jezera z ozirom na polemične članke, ki so bili v zadnjem času objavljeni v sobotni prilogi Dela. Na seji so bili navzoči tudi strokovnjaki vodogradbenega laboratorija, kemičnega inštituta Boris Kidrič, vodnega sklada SRS, predstavniki republiškega sekretariata za urbanizem, vodne skupnosti Gorenjske in člani skupnosti za varstvo okolja radovljiške občine. Na seji niso prišli do končnih ocen dosedanje sanacije jezera, zavoljo tega bodo vsi strokovni organi pripravili posebno študijo in rezultate svojega dela ter gradivo poslali delegatom občinske skupščine. Skupščina bo to problematiko obravnavala na eni od prihodnjih sej.

Tudi v prihodnjih dneh bodo v radovljiški občini nadaljevali s sklicevanjem drugih sej sindikalnih konferenc na katerih bodo obravnavali svoje poslovne in notranje organizacije in načini delovanja, ocenili gospodarska gibanja v 1. polletju, sprejemali programe dela in volili delegate za 7. kongres ZSJ in za 8. kongres ZSS. V četrtek 26. 9. bo v hotelu Golf na Bledu seja konference delavcev gostinstva in turizma, v petek 27. 9. v tovarni Veriga Lesce, seja konference delavcev kovinske industrije, v ponedeljek 30. 9. v sejni sobi družbenih organizacij v Radovljici, seja konference delavcev trgovine in v torek 1. 10. v sejni sobi občinske skupščine seja konference delavcev obrtnih dejavnosti.

Na 4. seji vseh treh zborov občinske skupščine, ki je bila v sredo 25. septembra, so delegati med drugim potrdili tudi imenovanje novega direktorja osnovne šole bratov Zvan v Gorjah Srečka Pogačnika in osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici Ivana Vodopivca. Na seji so imenovali 12 članski iniciativni odbor za ustanovitev komunalne samoupravne interesne skupnosti, ki mu bo predsedoval Miro Kavčič, direktor Almir z Radovljice, tajnik pa bo Leopold Benedik, referent za komunalne zadeve pri občinski skupščini. V odboru so zastopani še predstavniki KS Podnart, Gorje, Lesce ter gradbenega podjetja Bohinj, vodovoda Radovljica, TD Bohinj, in Bled ter komunalnega podjetja Bled.

Po dokončnih podatkih analitične službe oddelka za gospodarstvo občinske skupščine, je bilo v letošnjem 1. polletju število turističnih nočitev za 14 % manjše kot lani v enakem obdobju. Letos je bilo sicer za 14 % več domačih, hkrati pa 15 % manj tujih gostov. Na Bledu so imeli v šestih mesecih 1974. leta 7 % manj nočitev kot lani, v Bohinju pa 8 % več kot lani. Padec števila nočitev so zaznamovali v vseh hotelih, zasebnih sobah, počitniških domovih in kampih. Stanje se je bistveno izboljšalo šele v glavni turistični sezoni za katero pa še niso zbrani vsi podatki.

V četrtek, 26. septembra, popoldne bo v hotelu Jezero v Bohinju posvet o vprašanjih medsebojnega sodelovanja med folklornimi skupinami DPD Tomaž Godec iz Boh. Bistrice in KUD Triglav iz Srednje vasi. Razen tega bo predmet razgovora tudi usklajenost pri načrtovanju in razširitvi kulturne dejavnosti za celotno bohinjsko območje. Na posvetu bodo sodelovali predstavniki obeh bohinjskih kulturnih društev, folklornih skupin, predsednika KO SZDL iz Bistrice in Srednje vasi, TD Bohinj, sekretar sveta ZK Bohinj ter predstavniki kulturne skupnosti in ZKPO Radovljica.

Odbor za kadre v tovarni Plamen Kropa je potrdil na zadnji seji nove osnove za štipendiranje, ki veljajo od 1. septembra. Za srednje šole bo nova štipendija znašala od 470 do 600 din, prejšnja osnova je bila od 360 do 450 din. Za višje šole bodo študentje prejeli od 700 do 920 din mesečne štipendije, prej so znašale štipendije od 550 do 700 din. Mesečno bo kolektiv namenil za štipendije in nagrade vajencem 27.058.

V soboto, 28. septembra, bo v kulturnem domu v Podnartu slovesnost ob 20-letnici ustanovitve Avtomoto društva Podnart, ki sodi med najbolj delovna tovrstna društva na Gorenjskem. Ob 18.30 uri bo najprej slavnostna skupščina na kateri bodo podelili zaslužnim članom 64 zlatih plaket, nato pa bodo v društvenem domu otvorili razstavo razvoja AMD. Zvečer bo družabno srečanje na katerem bo igral ansambel Trgovci.

Okoli rečičskih obratov LIP — TOZD Bled, so pred kratkim delavci splošnega gradbenega podjetja Slovenija-cesta z Ljubljane položili 4.247 kvadratnih metrov asfalta. Asfaltirane so površine okrog stare žage, dvorišče trgovine z dovozne ceste do skladišča trgovine ter cesta na Gorjano do sušilne lope in površine v njeni notranjosti. Za vsa dela so znašali stroški nekaj nad 578 di-soč dinarjev.

Na pobudo krajevnega odbora ZZB NOV Bled, so se sešli v nedeljo, 15. septembra, ob lepem sončnem popoldnevu številni blejski borci na popoldanski srečanje v Krvavljčevem boštu. Ob zvokih partizanske harmonike, so pripravili zakusko za katero je vsak prispeval svoj delež ter ob prijetnem kramljanju obujali spomine. Vsi udeleženci so sklenili, da bodo tudi v prihodnje radi prihajali na takšna srečanja, ki so svojevrstna oblika medsebojnega tovarštva in povezovanja nekdanjih borcev in aktivistov, pri vsem tem pa niso povezana z nobenimi stroški organizacije.

Zadnjo soboto zvečer je bila v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici zanimiva kulturna prireditev, ki jo je na pobudo občinske konference ZMS pripravil Kulturni atelje Slovenije. V programu so se maloštevilnim obiskovalcem predstavili tercet Camera, Akademski oktet pod vodstvom Uroša Lajovica, pesnik Valentin Cundrič, pesnica Sabrija Mislumova in literarni zgodovinar prof. Niko Jež. Prireditve je bila namenjena mladim delavcem, ki pa očitno o tej zares kvalitetni prireditvi niso bili zadosti obveščeni.

Klub zdravljenih alkoholikov z Radovljice je v soboto 14. septembra organiziral prvi letošnji izlet. Razen članov kluba in sorcev iz Radovljice so se izleta udeležili tudi gostje iz Kranja in Skofje Loke, tako da jih je bilo 80, ravno prav za dva avtobusa. Obiskali so kartuzijanski samostan Pleterje, Metliko, Karlovac in Plitvička jezera. V vseh omenjenih krajih so si ogledali zanimivosti in se seznanili z dogodki iz NOB.

Šahovsko društvo Lesce je bilo prejšnji teden gostitelj odbora šahovske zveze Gorenjske, ki je imel sejo v družbenem centru. Obravnavali so program šahovskih tekmovanj v gorenjski ligi v 1975. letu in sklenili, da bodo v prihodnje poleg moških, tekmovale tudi ženske ekipe. Dogovorili so se tudi o pripravah seminarja za šahovske sodnike in o finančnih dotacijah šahovskim društvom za letošnje leto.

70-LET MINCE PUCOVE

Petnajstega septembra je praznovala 70-letnico svojega življenja tovaršica Marija Lehan, znana aktivistka v narodnoosvobodilnem gibanju na Jesenicah, takrat bolj znana pod imenom Minca Pucova. Na Ljubljano pri Tolmini, kamor se je preselila pred 15 leti z možem Lojzom Lebanom in hčerko z družino, so se, nedeljo pred tem, zbrali nekateri njeni dobri prijatelji, med temi tudi nekateri z Jesenic, da z njo skupaj praznujejo ta lep življenjski jubilej.

Ob tem prijateljskem srečanju so obujali spomine na težke čase okupacije, ko je vsega primanjkovalo in ko je Minca našla pot do prehranjenih kart, na takratni nemški občini na Jesenicah. Jemala je kar na debelo in kar neverjetno se zdi, da ji niso prišli na sled. Težko bi bilo danes ugotavljati, koliko je bilo takih, ki so bili posredno ali neposredno deležni pomoči iz tega vira, tako doma, v zaporih in taboriščih, kakor v gozdovih, saj je ta tvegana in nevarna kraja prehranjenih kart trajala od poletja 1941 pa do začetka leta 1944, ko je postalo le prenevarno in se je zato priključila aktivni borcev NOV, s seboj pa je peljala tudi svojo mladoletno hčerko Angelo.

Prisrčno smo se proti večeru poslavljali od Mince z željo, da bi se dolga leta ostala čila in zdrava in da bi jo še dolgo obiskovali, saj je vedno vesela svidenja s prijatelji, s katerimi je bila tesno povezana na Jesenicah in okolici v času okupacije. Še posebno pa je bila vesela voščila k 70-letnici, ki ga je prejela od občinskega odbora ZZB NOV na Jesenicah, saj jo vežejo na Jesenice lepi spomini, ko je tu nesebično in predano delovala v težkih dneh okupacije kot aktivistka narodnoosvobodilnega gibanja.

S. Š.

NAŠA DOLŽNOST JE, DA POMAGAMO SLOVENCEM ONSTRAN KARAVANK PRI URESNIČEVANJU 7. ČLENA AVTRIJSKE DRŽAVNE POGODBE

Slovenci na avstrijskem Koroškem, se ob pomembni podpori matičnega naroda in vse Jugoslavije, v zadnjem času pa tudi vedno večjega kroga mednarodne javnosti, že leta in leta borijo za uresničenje sedmega člena avstrijske državne pogodbe, ki med drugim opredeljuje tudi dvojezično komuniciranje oziroma dvojezične krajevne napise. Zato smo bili nemalo presenečeni in to ne prvič, da smo na plakatih, ki so vabili na hokejsko tekmo z velikimi črkami brali, da se bodo naši hokejisti srečali s hokejisti KAC s KLAGENFURTA!

Že lani smo v našem glasilu kritizirali to, pa se je letos znova ponovilo. To pot lahko edino za pozitivno štejemo to, da je bila reakcija Jeseničanov na to izredno spontana in nemalo telefonskih pozivov in drugih odmevov smo dobili na uredništvo pa tudi na druge organe, ki so obsojali in grajali tako neodgovorno početje. Pri tem nedvomno ne gre za nikakršno nestrpnost, temveč za doslednost, ki jo avstrijske oblasti nečesto izvajajo, nas pa to obvezuje kot sopodpisnike državne pogodbe in kot matico, ki mora koroškim Slovincem v Avstriji nuditi vso podporo v njihovih zahtevah pri uresničevanju sedmega člena te pogodbe. To je med drugim tudi dvojezičnost. CELOVEC je za nas bil in bo CELOVEC in zato upravičeno lahko zahtevamo, da vsi v javnem komuniciranju to tudi dosledno izvajamo.

ZA KOZJANSKO UPOKOJENCI DESETTISOČ DIN

Za po potresu prizadeto Kozjansko, je organiziralo tudi občinsko društvo upokojencev na Jesenicah akcijo za zbiranje sredstev. V vseh podružnicah so se in v eni bolj v drugi slabše, tudi odzvali. Skupaj so doslej zbrali že 8.527,00 dinarjev. Največ, 3.882,00 dinarjev je zbrala jeseniška podružnica, 2.945,00 mostranska, 1.000,00 dinarjev javorjska, 300,00 dinarjev rateska, 250,00 dinarjev kranjskogorska in 150,00 dinarjev žirovniška podružnica.

Na nedavnem sestanku predsednikov in tajnikov vseh podružnic so ugotovili, da bo potrebno z akcijo še nadaljevati in zbrati v skupnem vsaj 10.000,00 dinarjev. To bi bil vsakega lep prispevek upokojencev za Kozjansko.

TUDI UPOKOJENI ŽELEZARJI NA ODDIHU V CRIKVENICI

Železarna Jesenice nudi tako aktivnim članom kolektiva, kakor nekdanjim, to je sedanjim upokojencem, regres za letni oddih v svojih počitniških domovih v Crikvenici in v Biogradu na morju. Ker tega vsi ne morejo koristiti, organizirajo društva upokojencev avtobusne izlete za eno ali dvodnevni oddih na morju. Tako se bodo v tem tednu zvrstili na dvodnevni oddih v počitniškem domu Železarne v Crikvenici jeseniški, javorjski in žirovniški upokojenci.

V ponedeljek in torek so bili na oddihu člani društva upokojencev Jesenice, v sredo so jih zamenjali javorjski upokojenci, v četrtek pa javorjski žirovniški. Skupno se bo zvrstilo nad 130 bivših železarjev, ki so hvaležni Železarni, ker jih še vedno smatra kot svoje in jim nudi regres v isti višini kot aktivnim delavcem.

Prav bi bilo, da bi tako kot Železarna, skrbela za svoje bivše delavce tudi ostala podjetja na področju jeseniške občine. Železarna Jesenice, ki daje društvom upokojencev dotacijo po številu vključenih nekdanjih članov kolektiva v podružnice društva upokojencev, naj bi posnemala tudi ostala podjetja do svojih nekdanjih sodelavcev.

KULTURNO SODELOVANJE Z ZAMEJSTVOM

Komisija za kulturno sodelovanje z zamejstvom in s sosednjimi republikami, je ena najbolj delovnih pri temeljni kulturni skupnosti občine Jesenice. V letošnjem letu je organizirala gostovanje ženskega zbora Jesenice v Zahnici v Italiji, gostovanje moškega zbora Jeklar v Lučah na Koroškem in sodelovanje Jeklarja ter mladinskega zbora Blaž Arnič gimnazija Jesenice pri komemoraciji na grobu narodnega heroja Matije Verdnika-Tomaža v Svečah na Koroškem. Obdarila je tudi knjižnico slovenske gimnazije v Celovcu z zbirko novih knjig in organizirala na Jesenicah večer narodne glasbe koroških Slovencev in gostovanje folklorne skupine z Varaždana.

Na nedavni seji je izdelala komisija načrt nastopov, oziroma gostovanj do konca letošnjega leta. Povabiti nameravajo godbo na pihala iz Siska, pevski zbor celovške slovenske gimnazije, kulturni skupini z Bilčova in Radiš na Koroškem. V načrtu pa imajo tudi gostovanje Jeklarja in ženskega zbora na Koroškem. Sredstva za predvidene nastope so zagotovljena in komisija upa, da ji bo uspelo vsaj del programa realizirati.

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

KULTURNA AKCIJA V RADOVLJIŠKI OBČINI

Na prvi seji novoustanovljene komisije za kulturo pri občinskem sindikalnem svetu Radovljica so analizirali dosedanj potek in rezultate kulturne akcije v delovnih kolektivih. Ocenili so, da so bila skupna prizadevanja sindikatov in kulturne skupnosti v minulih treh letih pri širjenju in poglobljanju kulturne dejavnosti med delavci kronana z več kot očitnimi uspehi. To se najbolje opazi v vsakoletnem stopnjevanju števila obiskovalcev gledaliških in drugih kulturnih prireditev, povečanem številu novoustanovljenih amaterskih kulturnih skupin, v večjem številu pevcev, glasbenikov, plesalcev, igralcev in likovnikov.

Pri tem je važna ugotovitev, da se pobude za širše kulturno življenje in dejavnost oživljajo prav v delovnih kolektivih. Večino vseh amaterskih skupin predstavljajo delavci, ki vse bolj poglobljeno in zavzeto sodelujejo tudi pri odločanju o kulturni politiki, programski usmeritvi in ne nazadnje tudi o porabi sredstev za to vrsto dejavnosti.

Kulturna akcija se je začela sicer s skromnimi in razmeroma nezahtevnimi cilji — najprej zdriniti delovne ljudi iz mrtvila, ki ga je pred leti prinesla televizija, motorizacija in druge sodobne pridobitve, nato pa vzbuditi zanimanje za pravo kulturo in umetnost. Takšnim ciljem so bili prilagojeni tudi programi, ki so bili resda dokaj ozki, zato pa toliko bolj privlačni. Začelo se je z gostovanji osrednjih slovenskih gledališč, nadaljevalo pa s predstavami polpoklicnih in amaterskih skupin in z občasnimi nastopi glasbenih in literarnih skupin. Sindikati, kulturna skupnost in ZKPO so enako in dosledno, na osnovi sklenjenega dogovora in pogodb z delovnimi kolektivi, uspeli uveljaviti zastavljeni koncept kulturne akcije do takšne stopnje, ki kulturo že postavlja v enakovreden položaj z gospodarstvom kot sestavnino združenega dela. S tem so se domala približali tudi že novim ustavnim načelom, kar bo bistveno olajšalo, ne samo nadaljni potek kulturne akcije, temveč tudi bodoče konstituiranje kulturne skupnosti po teh načelih.

Komisija je na osnovi takšnih ocen in ugotovitev razmeroma lahko zasnovala okvirni program kulturne akcije tudi za naslednje leto. Osnovno izhodišče, ki je vodilo sestavljalce programa, bo poleg kvalitete in idejne usmerjenosti kulture, množičnost in vrnitev ugleda že skoraj izpodrinjenega amaterizma. V tem cilju, bodo skladno s sklepi aktivna komunistov — kulturnih delavcev, sindikatov — ta mesec v vseh svojih osnovnih organizacijah imenovali komisije oz. poverjenike za kulturo, ki bodo nosilci in posredniki nalog kulturne dejavnosti in kulturne akcije. Leti bodo skrbeli za dosledno uresničevanje medsebojnih obveznosti iz dogovora o kulturni akciji za letošnje in prihodnje leto.

Predlog programa kulturne akcije za 1975. leto vsebuje precej širši in številnejši izbor prireditev in nastopov neposredno v delovnih organizacijah.

Tako kot letos, bo v okviru programa gostovanji poklicnih in polpoklicnih gledališč 1975. leta, najmanj 20 predstav. Dve domači amaterski skupini pa bosta uprizorili 8 do 10 dramskih del. Lutkovno gledališče bo predvidoma nastopilo s petimi predstavami. V petih ali šestih delovnih organizacijah, kjer so dani prostorski pogoji, bodo priredili po eno ali dve likovni razstavi. Na vseh otvoritvah bodo delavcem posredovana strokovna pojasnila razstavljenih del, predvsem domačih amater-

skih slikarjev, hkrati pa bo poskrbljeno za ustrezni glasbeni in literarni program. Prvič bodo delavci, predvidoma v štirih večjih delovnih kolektivih, imeli priložnost poslušati znane slovenske umetnike, ki bodo nastopili s samostojnim koncertom opernih arij. Komisija je mnenja, da so že dani pogoji za nastop glasbenih in pevskih umetnikov tudi v tovarniških prostorih.

V skladu s sklepi aktivna komunistov — kulturnih delavcev, bodo sindikati v okviru svojih nalog pri kulturni akciji zagotovili širšo mrežo

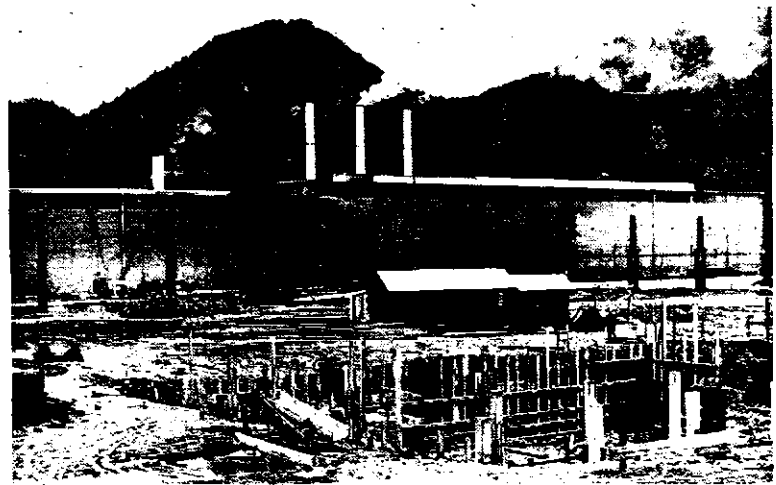
poverjenikov in večje število naročnikov Prešernove knjižnice v vseh delovnih kolektivih.

V programu niso upoštevane prireditve in nastopi amaterskih in drugih kulturnih skupin, ki jih bodo prirejala kulturna društva v okviru svoje dejavnosti oz. programa ZKPO.

Obstaja možnost, da bo tudi v prihodnjem letu, kot že letos, program kulturne akcije razširjen na večje število prireditev. Sindikati se bodo zavzemali tudi za nastajanje novih kulturnih skupin, v kolikor bodo za to dane pobude v kolektivih.

Predlog kulturne akcije bo komisija za kulturo pri občinskem sindikalnem svetu, poslala v javno razpravo po vseh osnovnih sindikalnih organizacijah, hkrati pa ga bo predložila tudi kulturni skupnosti Radovljica, ki ga mora na seji skupščine dokončno potrditi.

JR

Temelji za nove garderobe pri valjarnah na Beli

V Predjamski Postojni bodo v nedeljo, 29. septembra ob 10. uri ob 30-letnici ustanovitve jeseniško-bohinjskega odreda odkrili spominsko ploščo. Slavlja se bodo udeležili bivši borci jeseniško-bohinjskega odreda, borci partizanske teritorialne enote jeseniško-bohinjskega odreda iz jeseniške in radovljiške občine in taborniki

REVIRSKI LIKOVNIKI RAZSTAVLJAJO NA JESENICAH

V soboto, 21. septembra so v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli kolektivno slikarsko razstavo RELIKA — revirskih likovnikov, ki so organizirani pri DPD Svoboda-center, Trbovlje. Tri-najsto razstavo v letošnjem letu, ki jih organizira likovna sekcija DO-LIK pri DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice, so odprli s kratkim koncertom moškega zbora Jeklar, pod vodstvom zborovodje Poldeta Ula-ga. Ker smo doslej že nekajkrat kritično zapisali o neodzivnosti vodstvenih družbenopolitičnih delavcev ob takih in podobnih kulturnih manifestacijah, potem moramo to pot naglasiti, da se je otvoritve udeležilo večino vabljenih predstavnikov. Mislim, da ni potrebno posebej poudarjati, da pri tem ne gre za predstavnostvo, temveč za spreminjanje našega odnosa do kulture, pri čemer je prav, da ravno predstavniki dajo v tem pogledu zgled.

Na Jesenicah se predstavljajo 13 revirskih likovnikov s 35 deli v olju, akvarelu, grafiki in plastiki in sicer: Tomo HUTAR, Helca HRASTNIK, Jernej KREŽE, Milan KU HAR, Metod LAVRINI, Alojz NADRAH, Izotk PERME, Ivo PENTARIC, Dragica RAČIC, Ernest SPILER, Miloš TODOROVIC in Miloš VASTIC.

Revirski likovniki, ki so se organizirali 27. junija 1963, na pobudo nekaterih zavzetih likovnih samo-

rastnikov — amaterjev in akademskih slikarjev, imajo danes čez 20 aktivnih članov in več kot 50 podpornih članov. S kolektivnimi razstavami so se poleg vsakoletne razstave v Trbovljah predstavili še v številnih krajih Slovenije in Jugoslavije pa tudi v Avstriji. Razen tega pa so se v številnih krajih Jugoslavije s samostojnimi razstavami uspešno predstavili tudi posamezni člani. Članstvo v sekciji predstavljajo rudarji, vajenci, pisarniški delavci in upokojenci.

Revirski likovniki so eden petih amaterskih likovnih kolektivov SR Slovenije, ki se že tretje leto redno predstavljajo na Jesenicah, poleg domačih likovnikov, likovnikov iz Krškega, Ljubljane in radovljiške občine. V vseh teh amaterskih likovnih središčih, se redno letno s kolektivno razstavo predstavijo tudi jeseniški Dolikovci. Tako se tudi uresničuje razstavna politika DO-LIKA da v svoje razstavne prostore sprejme čimveč amaterskih likovnih kolektivov iz SR Slovenije in Jugoslavije.

Do konca leta se bo na Jesenicah zvrstilo še pet razstav, razen tega pa se bodo jeseniški Dolikovci predstavili še na Bledu, Trbovljah, Krškem in Varaždinu.

Razstava revirskih likovnikov bo na Jesenicah odprta do vključno 2. oktobra, vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19.30.

V adjušči štel valjarne na Javorniku

Nogomet

JESENICE : KOROTAN 1:1 (1:1)

V petem kolu prvenstva TNZG za člane, so se jeseniški nogometaši, v soboto, 21. septembra, na domačem igrišču v prvenstvenem srečanju z moštvom Korotana iz Kranja razšli z delitvijo točk oziroma rezultatom 1:1 (1:1).

Na zelo težkem igrišču sta obe moštvi prikazali dober nogomet. Predvsem to velja za naše moštvo, ki je nenehno oblegalo gol gostov, vendar napadalcji niso znali izkoristiti premoči, predvsem zaradi taktično slabe igre, saj so vztrajno napadali po sredini igrišča, kjer je bilo najslabše igrišče. Izkušenim gostom ni bilo težko pravočasno odbiti nevarne situacije pred svojimi vrati. Kljub tem pomanjkljivostim je razveseljivo to, da so se domači nogometaši pošteno borili in da se počasi dviga forma celotnega moštva. To nam daje upanje, da bomo gledali tudi boljše tekme.

Gol za domače moštvo je dosegel Jereh v 20. minuti.

TURNIR TREH MEJA

V nedeljo 29. septembra bo na Jesenicah tradicionalni nogometni turnir treh meja, na katerem sodelujejo moštva KELAG iz Beljaka, Bela peč, Trbiž in Jesenice. Popoldan bosta odigrani dve tekmi, po prostem žrebu, popoldan pa se bosta najprej pomerila premaganca v borbi za 3. in 4. mesto in nato zmagovalca za prvo mesto.

Prireditelja, nogometni klub Jesenice in TTKS Jesenice vabita ljubitelje nogometa, da si to zanimivo mednarodno srečanje športnikov — nogometašev v čim večjem številu ogledajo.

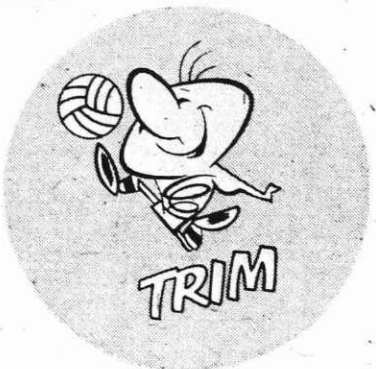
JESENICE : TRŽIČ (mladinci 5:1 / 2:0)

V nedeljo so mladinci odigrali prvenstveno tekmo z mladinskim moštvom Tržiča in zmagali z rezultatom 5:1 (2:0). Mladi nogometaši Jesenic so popolnoma nadigrali fizično močnejše nasprotnike v vseh elementih nogometne igre in več kot zaslužno zmagali. Da ni bila zmaga domačih še večja, gre zaslugi odličnemu vratarju gostov, ki je predvsem v prvem polčasu branil odlično in pa smoli domačih napadalec, ki so poleg doseženih golov še trikrat zadeli vratnico.

Gole za Jesenice so dosegli: Milošič 3, Jeršin in Catak.

V soboto, 28. septembra igrajo člani v Železnikih z moštvom ALP-LESA, pionirji pa doma ob 15. uri s sovrstniki iz Medvod.

Mladinci v nedeljo gostujejo na Bledu, kjer bodo ob 10. uri odigrali prvenstveno tekmo s sovrstniki z Bleda.

Šah

OBVESTILO

Obveščamo vse člane šahovskega društva Jesenice, da se 1. oktobra začne četrtfinalni turnir za prvenstvo društva.

Pravico udeležbe imajo vsi člani, članice in mladinci šahovskega društva Jesenice, ki nimajo II. ali I. kategorije. V polfinale se uvrsti prvih šest igralcev.

Prijave sprejemamo v društvu. Vabljeni!

BALINANJE

V nedeljo, dne 22. septembra, je bil v Bazi, v organizaciji BK Gradis Jesenice klubski turnir četverk. Sodelovali so štiri ekipe in sicer Železničar Postojna, BK Jesenice, Zveza borcev Jesenice ter prireditelj Gradis Jesenice.

Zmagala je ekipa BK Jesenice, pred ZB Jesenice, Gradisom in Železničarjem. Jeseničani, za katere so igrali: Kozamernik, Domevšek, Uran in Berce, so brez težav premagali vse svoje nasprotnike in osvojili pokal, katerega jim je predal predstavnik jeseniškega Gradisa Lado Sanca.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta

JOŽETA KRISTANA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalja in poklonjeno cvetje. Zahvalo izrekamo tudi dr. Sajevcu za zdravljenje na domu in osebu na Železniški 100 bolnišnice Golnik. Očetovim nekdanjim sodelavcem iz martinare lepa hvala za poklonjeni venec. Hvaležni smo tudi sodelavcem podjetja Jesenice Transport in hokejskemu ter drsalnemu klubu za pozornost. Za izredno pomoč in pozornost hvala sosedom Gale in Arh.

Iskreno zahvalo izrekamo očetovim prijateljem pevcem upokojencem, za zadnje spremstvo in žalostinke, govorniku Ulagi za ganljiv govor ob odprtem grobu ter pihalnemu orkestru Jeseniški železarji.

Vsem, ki so v dneh težke izgube sočustvovali z nami, nam kakorkoli pomagali, počastili njegov spomin na domu in ga spremili na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

ZALUJOČI: žena Marija, hčerka Jožica z Renato, sin Marjan z Rokom.

ZAHVALA

Ob moji 50-letnici se vsem iskreno zahvaljujem za čestitke, predvsem pa za darila, ki sem jih ob tej priliki prejel.

Miha Hostnik

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

28. in 29. septembra franc.-italij. barvni film KORZIKANSKO MASČEVANJE, v režiji Iv Boase, v gl. vlogi Jean Ian, ob 17. in 19. uri

30. septembra amer. barvni film ZDAJ GA VIDIŠ, ZDAJ GA NE VIDIŠ, v režiji Robert Butler, v gl. vlogi Kurt Russell, ob 19. uri

1. oktobra amer. barvni film ZDAJ GA VIDIŠ, ZDAJ GA NE VIDIŠ, ob 17. in 19. uri

2. oktobra amer. barvni film KRVAVI POKER, v režiji Henry Hathaway, v gl. vlogi Dean Martin, ob 17. in 19. uri

3. oktobra zaprto!
4. oktobra italij. barvni film PREPOVEDANE STRASTI, v režiji Giuseppe de Santis, v gl. vlogi Femi Benussi, ob 17. in 19. uri

5. in 6. oktobra amer. barvni film SALZBURŠKA ZVEZA, v režiji Lee H. Katzin, v gl. vlogi Barry Newman, ob 17. in 19. uri

Kino PLAVŽ

28. in 29. septembra amer. barvni film ZDAJ GA VIDIŠ, ZDAJ GA

NE VIDIŠ, ob 18. in 20. uri

30. septembra franc.-italij. barvni film KORZIKANSKO MASČEVANJE, ob 20. uri

1. oktobra franc.-italij. barvni film KORZIKANSKO MASČEVANJE, ob 18. in 20. uri

2. oktobra zaprto!
3. oktobra franc. barvni film BULEVAR RUMA, ob 18. in 20. uri

4. oktobra amer. barvni film KRVAVI POKER, ob 18. in 20. uri

5. in 6. oktobra italij. barvni film KRVAVI OPIJ, ob 18. in 20. uri

Kino KRANJSKA GORA

28. septembra amer. barvni film BOMBA IZ CANZAS SITTYA

29. septembra franc. barvni film BULEVAR RUMA

2. oktobra amer. barvni film ZDAJ GA VIDIŠ, ZDAJ GA NE VIDIŠ

3. oktobra amer. barvni film KRVAVI POKER

5. oktobra franc.-italij. barvni film KORZIKANSKO MASČEVANJE

ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA

Zaradi izrednega zanimanja za knjigo ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA, ki je bila z vsakim ponatisom razprodana, vam pripravljamo novo, obsejnejšo, boljše in lepšo izdajo z enakim naslovom ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA.

ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA, to je izbor napotkov, modrosti in izrekov velikih mož sveta, ki so s svojimi razmišljanji skušali omogočiti človeštvu boljše in srečnejše življenje, človeku pa olajšati borbo za njegov danes in jutri in ga spodbujati za pošteno in resnično doživljanje sveta okrog sebe.

Knjiga bo priročnik za stare in mlade, polna napotkov za življenje, skritih misli in razmišljanj, ki so kdaj pa kdaj potrebni vsakomur. Velikih leksikonov ni vedno pri roki, zato bo knjiga dobrodošla na našem tržišču.

Vse to in še mnogo več boste našli v knjigi ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA.

Vsem, ki Zlata pravila življenja že poznate v žepni izdaji, še posebej priporočamo novo, izboljšano veliko edicijo, ki bo ne samo dopolnilo prejšnji zbirki, ampak prepotreben življenjski pripomoček za vsakogar in ob vsaki priliki.

ZLATA PRAVILA SO PRIJATELJ, KI NIKDAR NE RAZOČARA.

Subskripcijska cena knjige v prednaročilu je 100 din, cena v prosti prodaji bo znatno višja. Priporočamo, da knjigo naročite čimprej na naslov:

KULTURNI ATELJE SLOVENIJE, p.p. 179 LJUBLJANA

NAROČILNICA

Podpisani _____
(priimek in ime)

Natančen naslov _____

Zaposlen pri _____

Naročam obvezno
ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA
Naročnino bom poravnal po povzetju.

Datum: _____ Podpis: _____

VABILO NA PIKNIK

Vse člane Zveze gluhih in slušno prizadetih Slovenije — Temeljna organizacija Kranj, obveščamo, da ob praznovanju 20-letnice obstoja organizacije, v nedeljo 29. septembra, prirejamo piknik v Rupi pri Kranju.

Na avtobusni postaji v Kranju bodo člani iz Kranja pričakali udeležence z Jesenic in Radovljice ter jih odpeljali na mesto, kjer bo piknik. Piknik je za vse člane naše organizacije brezplačen. Za jestvine, pijačo in razvedrilo bo poskrbljeno. V primeru slabega vremena, bo piknik prihodnje nedeljo.

Zveza gluhih in slušno prizadetih Slovenije — temeljna organizacija Kranj

TEKMA Z ZNANOSTJO IN TEHNIKO

Po nekaj letih, odkar sem bil zadnjič na Zagrebškem velesejmu, se mi je letos spet ponudila priložnost, da si ga ogledam. Vodstvo VET je za svoje delavce pripravilo strokovno ekskurzijo za ogled sejma in v veseljem sem se pripravil. Zaradi različnih interesov smo si bolj ali manj individualno ogledovali razstavljene zanimivosti.

Ta sejem je, kakor drugi podobni sejmi, nazoren prikaz novih izdelkov in dosežkov znanosti in tehnike ter drugih področij človeškega uma in ustvarjanja. Plodovi truda, študija, razmišljanja, vztrajnosti in pridnosti, velikega števila delovnih ljudi, ki si prizadevajo, da bi šli pri svojem delu v korak z razvojem tehnike in dosežki, do katerih se je uspelo dokopati drugim, še bolj prodornim v svet znanosti in tehnike. Vsek stremi za tem — in to je pravzaprav vodilo vseh, ki se vključujejo v to

tekmo z znanostjo in tehniko, da bi bili njihovi izdelki boljši, uspešnejši, trdnjši, trajnejši in uporabnejši — bolj kvalitetni, pa kljub temu cenejši in lepši.

Tako mora biti in le tako lahko prihajajo iz rok delovnih ljudi v končni fazi izdelki, ki jih je mogoče razstaviti in ponuditi ljudem, ki jih potrebujejo, da si jih ogledajo in kupijo.

Tako so na sejmu razstavljeni izdelki številnih držav, izdelki njihovih delovnih ljudi. Tako izdelki ti-

stih držav, ki imajo že stoletno tehnično tradicijo, kot tistih, ki so si šele pred nedavnim priborile neodvisnost in ki mukoma lezejo iz zaostalosti ter poskušajo slediti napredku. Večkrat se začudimo in ustavimo: torej tudi tam, v tej državi, na tem koncu sveta, ki smo ga imeli za zaostalega, že tudi znajo in zmogajo narediti takele reči. Tudi tam izdelujejo, predelujejo, destilirajo, pridobivajo vse tole. In tako lepo jih oblikujejo, pakirajo in pripravijo, da so vabljive in vzbujajo poželje po njih.

Nekatere države, med njimi so tudi iz Vzhodne Evrope, poleg SZ in ZDA ter nekaterih afriških, niso vzele sejma izključno trgovsko. Poleg svojih izdelkov prikazujejo tudi življenje pri njih doma. Njihove navade in običaje. Kažejo kraje, v katerih žive in delajo in vabijo obisko-

valce, da bi si njihove kraje tudi ogledali. Tako učinkujejo paviljoni afriških dežel, indijske trgovnice s spominki, ogrlicami, nakitom in oblačili kot prave oaze, kjer se obiskovalec po utrudljivem ogledovanju po drugih paviljnih zadovoljno oddahne in razvedri.

Potem, ko sem vstopil pri stranskih vratih in s posebnim zanimanjem ogledoval paviljon Poljske, so mi oči obstale na letnicah 1944 — 1974. Letos namreč Poljaki praznujejo 30-letnico nove Poljske. Pod letnicami sem prebral:

»V takile situaciji smo pričeli z izgradnjo nove Poljske: 6 milijonov mrtvih na frontah in pobitih, 2 milijona invalidov in osirotelih, 38 % so znašale izgube narodne imovine, 70 % industrijskih objektov je bilo porušenih. V Varšavi je bilo uničenih 80 % kulturnih vrednot.«

Potem se vrstijo številke in podatki o sedanjem stanju njihove obnovljene in na novo zgrajene države. Ne morem mimo, da jim vsaj s pogledom ne bi čestital, kaj vse so v tem času dosegli.

Podobno, kakor na Poljskem, je bilo tudi v vrsti drugih dežel, ki razstavljajo. Tudi v teh so — ali pa še bodo — praznovali razne obletnice in ob njih pregledovali svoje uspehe. Potegnili bodo črte in ugotovili, koliko so napredovali. Zadovoljni bodo z uspehi in nivojem, ki so ga dosegli in si postavili nove naloge in cilje.

Takole nam ogled dosežkov na splošno odpira nova pota in nas zadržuje. Priprčan sem, da so vsaj nekateri izmed nas pri ogledu videli in našli tudi nove konkretne rešitve in naloge, ki so in še bodo v naši Železarni postavljene pred nas!

Kocjančič

ZADOVOLJILI IN RAZOČARALI

JESENICE : OLIMPIJA
7:6 (2:1, 4:2, 1:3)

Tekme z Olimpijo so bile v zadnjih nekaj letih vedno merilo, v kakšni formi so naši hokejisti. Prvi letošnji dvoboj z ljubljanskimi hokejisti pa je pomenil še več. Namreč, dobro je znano, da so se jeseniški hokejisti zelo slabo pripravljali v prejšnjih mesecih, na drugi strani pa smo nekajkrat brali v časopisih, da pri Olimpiji delajo zelo resno. Ko so ljubljanci dobili ledeno ploskev v hali Tivoli že 20. avgusta, je bila to zanje še ena velika prednost pred našimi, ki so prav v tem času morali na sledene priprave v tujino — v Italijo in ZR Nemčijo. Tekma z Olimpijo pa je bila pomembna tudi iz tega razloga, ker bo v letošnji sezoni moštvo iz Ljubljane precej pomlajeno zaradi odhoda G. Hitija in Semeta v JLA; vse kaže, da bo ljubljano zapustil tudi Rudi Hiti. Jeseniškim ljubiteljem hokeja se je tako ponudila priložnost, da dobijo prve vtise o moči in pripravljenosti obeh ekip.

Nekateri so sicer trdili, da obstaja velika možnost, da Rudi Hiti ne bo odšel v Italijo in da bo vrste Olimpije okrepil odlični igralec Medvedčaka Miroslav Gojanovič. Toda prejšnji četrtak nista nastopila ne eden ne drugi. Tako še vedno ostaja odprto vprašanje o resnični moči ljubljanskih »zmajev«. Kaj je pokazalo prvo srečanje med Jesenicami in Olimpijo?

— Če bodo ljubljanci igrali v prvenstvu le z igralci, ki so nastopili prejšnji četrtak na Jesenicah (zelo malo verjetno), bodo imeli jeseniški hokejisti veliko možnost ponovno osvojiti naslov državnega prvaka.

Domačini so v prvi tretjini povsem nadgrajali goste, ki so se prvih deset minut le branili, prvi resnejši strel na vrata Kneza pa so streljali šele v 11. minuti. Že v prvi tretjini bi lahko domačini dosegli štiri do pet golov in zapečatili usodo Olimpije. Kot dokaz več, da je bila igra jeseniških hokejistov boljša, zreljša in nevarnejša, je tudi podatek, da so v drugi tretjini vodili celo z rezultatom 6:2.

— Kljub dokaj dobri igri, ki so jo na začetku sezone prikazali Jeseničani, je bilo očitno — kar je že njihova stara napaka — da zelo težko dosežejo zadetek, zelo lahko pa ga dobijo. Po vodstvu 6:2 so namreč nekajkrat »zaspali« v obrambi in gostje so iz nekaj hitrih protinapadov zmanjšali rezultat na 6:5.

— Mladi vratar Jesenic Marjan Zbontar, ki je zlasti v srečanjih z moštvom Dinama iz Rige pokazal, da je v zelo dobri formi, je precejšen krivec, da je Olimpija hitro zmanjšala vodstvo naših. Prejel je tri gole z velike oddaljenosti (Puterle dvakrat in Beravs), kar si vratar moštva kot so Jesenice, ne bi smel privoščiti.

— Srečanje je minilo v nekajkratnih »obračunih« igralcev obeh moštev, ki so se končali na kazenski klopi. Zaskrbljujoč je podatek, da so »glavne besede« pri tem imeli naši hokejisti, ki so bili kaznovani s 23 minutami, gostje pa s 14 minutami iz igre ter desetimi minutami disciplinske kazni. Vsekakor bo potrebno

storiti nekaj v moštvu jeseniških hokejistov, kajti z izključitvami skodujejo sami sebi, ker s tem omogočajo nasprotniku, da z igralcem več ustvari premoč na igrišču. Razen tega pa z nešportnim vedenjem skodujejo ugledu jeseniškega hokeja, ki je že precej omajen.

— Ob koncu naj omenimo tudi to, da je morda največja pomanjkljivost jeseniških hokejistov, ki je bila vidna tudi v srečanju z Olimpijo, slaba telesna pripravljenost. Če bodo to pomanjkljivost uspeli v kratkem popraviti in se še bolj uigrati, bodo lahko povsem enakovredni v igri, četudi bi bila Olimpija okrepjena z nekaterimi kvalitetnimi igralci, ki niso nastopili na Jesenicah.

Gole za domače so dosegli: Mlakar 2, Smolej, Hafner, S. Košir, Škerjanc in Beravs.

JESENICE : KAC 4:5
(1:0, 2:4, 1:1)

Pod zmago nad Olimpijo, prejšnji četrtak, so nas jeseniški hokejisti povsem razočarali na tekmi s KAC-em iz Celovca. Igra, ki so jo prikazali na tej tekmi, je bila izredno slaba, nepovezana in nervozna. Kar je še posebno razburjalo večino gledalcev je to, da so domačini pogosto spuščali v posamične akcije, ki so pomenile le izgubo ploščice. Saj je vendar hokej kolektivna igra, v kateri individualizem nima toliko uspeha kot v drugih športih. Naši so se tako v samostojnih akcijah izgubljali, v gosti in precej gibljivi obrambi gostov, ki niso pokazali veliko, saj jim je bila prva naloga prejeti čim-manj golov. Toda, ko so gostje videli, da so jeseniški hokejisti neučinkoviti in nenevarni, so z organiziranejšimi napadi, v drugi in tretji tretjini, pogostokrat ogrozili vrata Kneza.

Začelo se je s premočjo jeseniških hokejistov, ki so, kot ponavadi, že v prvih minutah napravili nekaj zelo lepih priložnosti, da bi dosegli zadetek. KAC se je v glavnem branil in smo pomislili, da bo ta tekma za naše le formalnost. Pa smo se ušeli. Domači igralci so sicer povedli z 1:0, v 26. minuti celo z 2:0. Toda kljub temu vodstvu smo bili nekajkrat priče situacijam, da domača obramba »plava«. Branilci so se vse preveč podajali pred nasprotnikova vrata in so za seboj puščali praznino.

Ker po zmanjšanju vodstva domačinov na 2:1, v 29. minuti v naši tretjini ni bilo nobenega jeseniškega igralca, je sovjetski igralec Vasiljev zlahka izkoristil nepazljivost domače obrambe, sam pridrsal pred Kneza in izenačil rezultat.

Jeseniški igralci so po tem začeli grešiti vse pogostejše in je bil gol Kneza v stalni nevarnosti. Napake so se vrstile zlasti po samostojnih napadih posameznih jeseniških igralcev, ki so na ta način zlahka izgubljali ploščico. V teh samostojnih in neučinkovitih napadih so največ sodelovali Jug, B. Jan, F. Zbontar in še nekateri, ki so vztrajno hoteli sami priti skozi gosto obrambo gostov.

Drugi sovjetski igralec Dimitrev je v 36. minuti povedel KAC v vodstvo, Milan Jan pa je v 37. minuti izenačil na 3:3, dve minuti pozneje pa so naši v obrambi zagrešili začetniško napako. Pred vrati Kneza sta bila namreč dva domača branilca in le en gostujoči napadalec. Kljub temu sta jeseniška branilca dovolila Dreierju, da je sprejel ploščico, podano s strani in jo porinil v mrežo mimo nemočnega Kneza.

Za zaključek tekme lahko rečemo, da so naši premagali sami sebe. Poleg številnih in nerazumljivih napak v sami igri, sta I. Jan in Knez zagrešila povsem nepotrebni izključitvi. Knezova pa je bila odločilna. Iva Jana je najprej v zadnji tretjini porinil Vasiljev, sodnik pa ga je izključil. Ko je sodnik pokazal gostujočemu igralcu na disciplinsko klop, ga je I. Jan udaril in seveda se mu je moral pridružiti. Namesto, da bi številčno premoč izkoristili za zadetek, so zaradi nepremišljene poteze enega igralca, ki mu je očitno več osebni obračun kot kolektivna igra, ostali brez takšne možnosti. Usoden pa je bil prekršek Kneza. Več kot

dve minuti je ostalo do konca srečanja, ko je bil pri neodločenem rezultatu 4:4, izključen igralec KAC Kenda. Domači bi seveda takšno priložnost z igralcem več lahko izkoristili za zmago. Toda Knezu žilica ni dala miru. Brez potrebe je nekaj trenutkov za tem udaril enega izmed gostujočih igralcev in bil kaznovan z dvema minutama. Ko se je izključen igralec Kenda vrnil v igro, so domači imeli na ledeni ploskvi (zaradi Kneza) igralca manj in je Kenda 25 sekund pred koncem dosegel zmagoviti zadetek. Za zaključek naj poudarim, da bodo s tako slabo igro in slabim odnosom do nasprotnika, kot so ga imeli jeseniški hokejisti na tej tekmi, še večkrat doživeli neugodne poraze in s tem razočarali svoje simpatizerje.

Gole za Jesenice so dosegli: T. Košir, Poljanšek, M. Jan in I. Jan.

Košarka

JESENICE : ELEKTRA 56:50

Prvenstvena tekma 16. kola 1. SKL-B, gledalcev 100, sodnika Kolendo (Škofja Loka) in Felih (Medvode).

Tekma proti Elektri je bila prva na domačem igrišču, potem ko so se Jeseničani »vrnili« v ligo. Pokazalo se je, da je štirinajstnevni odmor škodoval moštvu, katerega forma je padla. To se je pokazalo v napakah, ki so jih delali domači igralci — koraki, meti na koš. Neuspešni so bili predvsem pri metih na koš, vendar so vse napake nadoknadili z borbeno igro v obrambi in z dobro obrambo odločili tekmo v svojo korist. Vzrok napakam je bila tudi želja po zmagi, kajti le-ta bi prinesla mirnejše nadaljevanje in vrnila moštvo sigurnost. Z zmago so se Jeseničani obdržali na četrtem mestu s šestnajstimi točkami in dvema tekma-zaostanka.

Nastopili so: Pirih P. 2, Mišič 2, Mihelič, Vujačić 22, Vauhnik 16, Campa 2, Lozar 2, Babič, Smid 8, Noč 2.

PRULE : JESENICE
64:35

Prvenstvena tekma 17. kola 1. SKL-B, gledalcev 100, sodnika Dobrovoljc (Vrhnika), Drvarič (Ljubljana).

Tekmo proti vodečemu moštvu na lestvici Prulam, so Jeseničani odigrali zelo oslavljeni. Poleg D. Pirih, ki ne sme igrati do konca lige, ni nastopil tudi Vujačić, ki si je na tekmi proti Elektri prislužil tretjo tehnično napako in moral tako počivati eno tekmo. To se je poznalo predvsem v napadu, kajti v obrambi so vsi dobro opravili svojo nalogo in prejeli malo košev, v napadu pa so bili neučinkoviti.

Nastopili so: Pirih P., Hrastar 6, Mišič 2, Mihelič 2, Vauhnik 22, Campa, Lozar 2, Babič, Smid, Noč 1.

V sredo je na sporedu zaostala prvenstvena tekma z Ljubljano v Ljubljani, v soboto pa doma z moštvom Ježice.

Košarkarice so si
zagotovile obstoj
v II. SKL

Po petih zaporednih porazih jeseniških košarkaric v II. slovenski košarkarski ligi in eni še nerazjasnjeni tekmi, so v soboto na domačem igrišču Podmežakljo zabeležile prvo zmago, ki jim hkrati pomeni tudi obstoj v tej ligi.

V sedmem kolu, to je dve koli pred zaključkom tekmovanja, se imele na Jesenicah v gosteh ekipi Domžal. V zelo ostri in težki borbi, v kateri ni manjkalo napak na obeh straneh, so zmagale domačinke z rezultatom 48:37 (20:20).

Vse igralke domače ekipe so pokazale izredno borbenost in discipliniranost pri izpolnjevanju trenerjevih navodil in tako uspeh ni izostal.

Za ekipo Jesenic so igrale: Papler 16, Malacko 2, Lihtineger, Markez Purgar 16, Možina 14, Uran 1 in N. Kristan.

V zadnjih dveh kolih se bodo jeseniške košarkarice srečale še s sovistnicami iz Postojne v Postojni in Trikonu iz Kočevja. Odprta pa je še tekma z Bežigradom 74, ki je zaradi prepoznega prihoda jeseniških košarkaric na igrišče, zaradi zamude vlaka, odpadla, čeprav so bile igralke Bežigrada še na igrišču. Verjetno bo tekma ponovljena.

Že to soboto bodo jeseniške košarkarice poskušale vse, da si v Postojni priborijo dve novi točki in s tem še utrdijo položaj na prvenstveni lestvici.

B. R.

DOPISUJTE
V ŽELEZARJAPESTRA ŠPORTNA AKTIVNOST
MED ŽELEZARJI

Komisija za rekreacijo v naši železarni si nenehno prizadeva, da delavcem nudi kar najboljše pogoje in možnosti za udejstvovanje v različnih športnih panogah. Tudi za letošnji jesenski čas je komisija pripravila vrsto srečanj v raznih športnih disciplinah, poleg tega pa še vrsto drugih športnih aktivnosti.

V teh dneh že teče tekmovanje v malem nogometu, za katerega se je letos prijavilo 26 ekip. Znano je, da se prav v tej športni disciplini odvijajo najbolj zagriženi boji in tudi letošnje tekme potrjujejo to pravilo. Za osvežitev spomina še lanskoletna uvrstitev najboljših: 1. Martinarna, 2. Upravne službe, 3. Elektropeč itd. Tekmovanje v malem nogometu bo trajalo do začetka oktobra.

Istočasno se je te dni tudi že začelo tekmovanje v balinanju. Najprej so se zvrstila obratna tekmovanja, ta teden pa se že začne prvenstvo Železarne. Finale tega tekmovanja bo 30. septembra in 1. oktobra.

Letos je prijavljenih 20 ekip. Poglejmo še, kdo so bili najboljši v lanskem tekmovanju: 1. Strojno vzdrževanje, 2. Hladna valnarja, 3. Plavž.

V nadaljevanju naj omenimo, da so že zbrane prijave za tekmovanje v odbojki in sicer se je letos prijavilo 22 ekip. To tekmovanje se bo začelo nekoliko kasneje in bo potekalo v dvorani. Še lanskoletni vrstni red najboljših: 1. Upravne službe, 2. HVŽ, 3. Jeklovček.

S 1. oktobrom se bodo začele rekreacijske ure na kegljišču Podmežakljo. Za to obliko rekreacije se je prijavilo 28 obratov. Za kegljanje bo narejen posebni urnik, ki ga bodo prejeli vsi športni referenti v obratih. Omenimo naj le, da bo čas kegljanja za posamezne obrate nekoliko skrčen zaradi omejene kapacitete kegljišča.

Poleg tega bo od začetka oktobra dalje za delavce Železarne enkrat tedensko na razpolago prosto drsanje. Lanskoletne karte bodo veljale tudi v letošnji sezoni. O prostem terminu drsanja bodo pravočasno obveščeni športni referenti.

Od 15. oktobra dalje se bodo tudi letos nadaljevale športne aktivnosti v TRIM—kabinetu v gasilnem domu Železarne.

Tukaj velja omeniti, da je v prostorih TVD Partizan v teku izgradnja drugega TRIM—kabineta na Jesenicah. Ko bo končan, ga bodo prav tako lahko koristili tudi delavci Železarne. Istočasno bo tukaj na razpolago tudi sauna. Poleg tega bo enkrat tedensko na voljo telovadnica v TVD Partizan za splošno vadbo, enkrat tedensko pa tudi telovadnica v osnovni šoli Tone Cufar.

V jesenskem času bo organiziran tudi finalni turnir prvenstva Železarne v šahu s prvaki iz posameznih temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb.

Med ostalimi športi naj omenimo še to, da je v načrtu orientacijski pohod, ki bo izveden, če bodo ugodne vremenske razmere. Poleg tega pa se bo v jesenskem času zvrstilo še nekaj peterbojev med ekipami iz posameznih TOZD.

J. Rabič

Rokomet

PREKINITEV ZARADI PRETEPA

Jesenice, 21. septembra. V. kolo LCRL. Tekma med RK Jesenic in RK Križe, igrišče neprimerno za igro, gledalcev 50.

Rokometaši Jesenic so proti Križam nastopili v postavi: Sporar, Rebolj 1, Šubic 1, Geršak 1, Prešeren 7, Pogačnik 1, Sturm, Pavlič.

Izključitve: Jesenice 9 min., Križe 4 minute.

Sedemmetrovke: Jesenice 2 (2 zadetka), Križe 2 (2 zadetka).

Jeseničani so v soboto zamudili veliko priložnost za osvojitve dveh pomembnih točk, tako pa je prišlo tri sekunde pred koncem tekme do pretepa med igralci obeh ekip. Krivca sta bila predvsem neobjektivna sodnika Pičulin in Zupan iz Kranja, ki sta videla vse, le to kar bi morala ne.

Zakaj in kdaj je prišlo do pretepa? Nekaj sekund pred koncem je Šubic streljal na gol gostov, žoga se je od vratarja odbila proti Šubicu, ki jo je v padcu poslal v mrežo, pri čemer je bil oviran od dveh igralcev Križ. Sodnik Pičulin je piskal prestop, to pa je bil vzrok, da so nekaterim popustili živci in prišlo je do pretepa, v katerem sta bila tudi sodnika deležna udarcev. Po dveh minutah je bilo pretepa konec, sodnika pa sta tekmo prekinila tri sekunde pred koncem in zapustila igrišče. Po tekmi sta sodnika v zapisnik napisala: »Tekma je bila tri sekunde pred koncem prekinjena zaradi pretepa.«

Trener gostov je napisal: »Nekaj sekund pred koncem smo bili fizično napadeni od igralcev in gledalcev. Vsi igralci lažje poškodovani, igralci Ribnikar, Sitar in Jerkovič težje.«

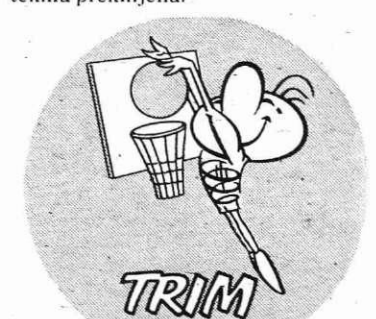
Trener in kapetan domačih pa je napisal: »Želeli bi si dobrih, ne slabih, predvsem pa objektivnih sodnikov, tako ne bi prihajalo do izgrediv.«

Res je, da so bili na igrišču tudi gledalci, le ti pa so predvsem mirili igralce obeh moštev, ne pa jih fizično napadli, kot je napisal trener Križ, niti se ni videlo, da bi bil kakšen njihov igralec težje poškodovan.

Zanimivo je tudi to, da kadar pride na Jesenice, ali kadar Jeseničanom sodi sodnik Pičulin, je redno kaj narobe in vedno pride do prekanja, vrhunec pa je dosegel sobotni pretep. Pečat vsemu bo dala disciplinska komisija pri rokometni zvezi Slovenije. Kakorkoli že, medsebojni fizični obračuni niso način za poravnavanje sodnikovih odločitev, res pa je tudi, da je na športnih igriščih vedno več primerov različnih konfliktov, ki jih povzročajo pristranski sodniki. Dejstvo je, da bo treba več pozornosti posvečati športni vzgoji igralcev, pri čemer pa bo ves trud jalov, če bodo sodniki s svojimi nešportnimi — neobjektivnimi odločitvami na igriščih delovali proti temeljnim športnim moralnim normam — pravičnosti in objektivnosti.

Jeseničani so v soboto prvi povedli, gostje pa so izenačili na 1:1, 2:2 in 4:4, nakar so domači povečali razliko za dva zadetka, gostje pa so zmanjšali in polčas se je končal z rezultatom 6:5 za Jesenice.

V drugem polčasu so domači popustili, predvsem zaradi izključitev, saj so nekaj časa igrali z dvema igralcema manj, tako, da je gostom uspelo izenačiti in povedi za tri zadetke, 8:11. Domači so potem le zagrili bolj povezano in nekoliko hitreje v napadu ter rezultat zmanjšali na 11:12. Pri tem rezultatu je bila tekma prekinjena.

V VI. kolu LCRL bodo Jeseničani v soboto, 28. 9., gostovali v Dupljah, kjer se bodo sestali z istoimenskim moštvom. Lahko upamo, da bo do takrat neljub dogodek z Jesenic pozabljen in da bodo proti Dupljam zaigrali dobro ter da se bodo borili za osvojitve obeh točk, kar lahko realno gledano pričakujemo, saj so moštvo Dupelj že premagali v gosteh.

-tok

Slavko Beravs, najboljši strelca državnega prvenstva za leto 1974

REPREZENTANCA
NA JESENICAH

Po daljšem času bo na Jesenicah gostovala hokejska reprezentanca Jugoslavije. V četrtek 26. septembra se bo v dvorani Podmežakljo pomerila ob 18.30 s češkoslovaškim moštvom Liptovski Mikulaš. Kot je znano bodo imeli najboljši jugoslovanski hokejisti v tej sezoni pester program priprave, čakajo pa jih tudi številne prijateljske tekme. Pri HD Jesenice se zavzemajo, da bi čim več teh tekem videli tudi jeseniški ljubitelji hokeja, prva teh bo v četrtek zvečer v dvorani Podmežakljo.

D.